

ŽELEZAR

TEDNIK — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SZ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 8. MAJA 1975

ŠTEVILKA: 18. LETO: XVII

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Naslov: Uredništvo železarja, SZ — Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: GP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

GOVOR PREDSEDNIKA SKUPŠČINE SR SLOVENIJE MARJANA BRECLJA OB 80-LETNICI PLAMENA V KROPI

USTVARJENI SO POGOJI, DA SE USPEŠNEJŠE SPOPRIMEMO Z VPRAŠANJI IZVOZA IN INFLACIJE

V zadnjih dneh aprila, v soboto 26. in sredo, 30. aprila, ter četrtek, 1. maja, so sodelavci v tovarni vijakov Plamen Kropa praznovali osemdesetletnico obstoja podjetja. Osrednje slovesnosti v sredo, 30. aprila, so se poleg jubilarov udeležili številni zvezni, republiški, medobčinski in občinski družbenopolitični delavci ter predstavniki Slovenskih železarn, predstavniki kupcev in dobaviteljev, med drugim tudi iz CSSR, okoliških organizacij združenega dela in drugi predstavniki družbenopolitičnih organizacij. Slavnostni govor na akademiji v sindikalnem domu v Kropi je imel predsednik skupščine SR Slovenije Marjan Breclj, ki ga v nadaljevanju v celoti objavljamo.

Delovna skupnost Plamen in vsa Kropa praznujeta danes velik in pomemben praznik in to toliko bolj svečano, ker se hkrati z 80-letnico ustanovitve te tovarne, slavi tudi 30-letnico osvoboditve in zmage nad fašizmom. Ob tako visokem jubileju še posebej obujamo spomine na svojevrstno zgodovino fužinarske in železarske Kroke, na trdo življenjsko pot ljudi, ki so se v najtežjih pogojih in z največjimi napori borili za vsakdanji kruh in za boljše bodočnost svojih otrok. V teh krajih, tu pod Jelovico, so goreli plavži okoli pet stoletij. Ko so pričeli že pred več kot sto leti ugašati zaradi pomanj-

kanja železove rude in ko so končno pri koncu 19. stoletja zadnji

ugasnili, je kroparski človek z neugnanjo žilavostjo krenil na pot združene proizvodnje želejev.

Simbolično je, da je prav 1. maja 1895. leta — torej na praznik dela — nastala prva železarska zadruga tu v Kropi in Kamni gorici. 47 kovačev je zavihtelo svoja kladiva in z njimi zakovalo temelje industriji, ki je danes ponosen in pomemben član velike družine slovenskih proizvajalcev

(Nadaljevanje na 2. str.)

NOV VELIK USPEH PLAVŽARJEV

V ponedeljek, 12. maja, bo začasno prenehal obratovati plavž štev. 1. Ta dan bodo namreč pričeli z velikim rednim popravilom, ki bo trajalo do 15. junija. Plavž je obratoval štiri leta in pol in v tem času so plavžarji na njem dosegli izredne uspehe.

Pri zadnjem večjem popravilu smo spremenili profil peči pihalice (prej 6 sedaj 8). To dvojje naj bi omo-

gočilo pospešeni hod peči. Zaradi pomanjkanja pripravljenega vsipa

(Nadaljevanje na 3. str.)

V TOZD HLADNA PREDELAVA NOVATORJEM 60747 DINARJEV

Na osnovi ocen in priporočil uspešno izvedenih izboljševalnih predlogov, je predsednik komisije za novatorstvo in racionalizacijo pri TOZD Hladna predelava sklical v aprilu peto sejo. Na seji so obravnavali osem v zadnjem času v proizvodnjo uvedenih izboljševalnih predlogov. Vsi predlogi so bili predhodno obravnavani in pozitivno ocenjeni pri obratovodstvih posameznih obratov, prihrankov in koristi pa so izražali na pristojnih službah. Dokončno je bilo ocenjenih sedem predlogov, medtem, ko osmi predlog zaradi nepopolnih prikazov prihrankov in koristi ni bil dokončno ocenjen. Avtorji tehničnih izboljšav so dobili za svoje dosežke spodbudne odškodnine, rente in akontacije v skupnem znesku 60.747,00 din.

Za uporabo tehnične izboljšave štev. 1444 »poenostavitve in pocenitev membranskih ventilov za lužino«, je bila avtorju predloga Leonu Ravniku odobrena na osnovi izračunanih in potrjenih prihrankov in koristi odškodnina v višini 2.000,00 din.

Marjan Endliher, Florijan Mlakar, Bogo Cundrič, Dušan Lavtar in Franc Pristov, so uspešno predelali in izboljšali Deco Machinery stroj za valjanje žice in s tem občutno zmanjšali številne zastoje in povečali proizvodnjo. Avtorjem je bila priznana dodatna spodbudna odškodnina v višini 2000,00 din, katero si delijo v razmerju sodelovanja pri realizaciji izboljševalnega predloga, štev. 2125.

Avtorjem izboljševalnega predloga št. 2138: Antonu Kelvišarju, Janu Komelju in Leonu Ravniku in št. 2139 Avreliju Ravniku je uspelo z novo tehnologijo pripraviti patentirane žice za patentiranje in povečanje kapacitete Felind peči A in B v patentirnici, povečati proizvodnjo patentirane žice in občutno zmanjšati porabo vlečnih votlic. Avtorji so pereč problem uspešno rešili timsko. Na osnovi prikazanih in potrjenih prihrankov in koristi so člani komisije priznali avtorjem skupno, kolektivno rento v višini 41.620,00 din, katero si delijo po udeležbi pri realizaciji obeh tehničnih izboljšav.

Avtor tehnične izboljšave štev. 2145 Matija Pretnar iz profilarne, je uspešno rešil in odstranil okujino iz oblikovalnih valjev pri izdelavi kakovostnih profilov. Za ustvarjene koristi in prihranke je komisija uspešnemu avtorju priznala triletno rento. Prva renta se avtorju izplača v višini 2.556,00 din.

Anton Preželj je uspešno predelal krmiljenje zračnega pospeševalca zaradi dosedanjega nesigurnega obratovanja v elektroodnem obratu. S to nujno potrebno izboljšavo je avtor ustvaril preko 237.000,00 din prihrankov. Avtor je za svojo izboljšavo prejel enkratno odškodnino v višini 7.571,00 din. Za to novost se

zanima tudi podjetje Oerlikon in se bo patent proti primerni odškodnini odstopil temu podjetju.

Za izdelavo trapezne žice sta avtorja izboljševalnega predloga štev. 2177. Drago Koblar in Pavle Dimitrov izdelala potrebne pripomočke za izdelavo surovih glav 2. S to izboljšavo bo letni prihranek znašal 93.000,00 din. Avtorja sta upravičena do triletnih rent. Prva renta v višini 5.000,00 din jima je bila odobrena in izplačana in si jo delita v razmerju 50:50.

Predlog štev. 2166 avtorja Bogomira Pusta bo dokončno ocenjen pozneje, ko bodo znani vsi podatki in prikazani prihranki.

V VSEH TOZD V APRILU PRESEGLI DRUŽBENI PLAN

Zaradi prvomajskih praznikov je tudi nekoliko zakasnila natančna obdelava doseženih proizvodnih rezultatov v mesecu aprilu, zato tudi to pot posredujemo bralcem zaokrožene in še nedokončne podatke, ki bodo morda pri dokončni obdelavi za malenkost odstopali navzgor ali navzdol.

Vse temeljne organizacije združenega dela in s tem tudi Železarna kot celota, so pomembno presegli mesečne obveznosti, ki izhajajo iz družbenega plana. Po oceni je skupna proizvodnja Železarne presežena za okroglo šest odstotkov. V posameznih TOZD oziroma obratih pa so v odnosu na družbeni plan dosegli naslednje rezultate:

TOZD TALILNICE: Skupno so sodelavci v vseh petih obratih presegli planske obveznosti za okroglo devet odstotkov. Medtem, ko nam rezultati za šamotarno in livarno niso znani, lahko posredujemo rezultate ostalih obratov. Najbolje so delali sodelavci v elektro jeklarni, ki so svoje planske obveze presegli skoraj za 14 odstotkov, sledijo jim sodelavci iz SM jeklarne, ki so mesečni družbeni plan presegli za 11,3 odstotka in sodelavci na plavžu, ki so za 4,5 odstotka nad planom.

TOZD VALJARNE: Razen sodelavci v valjarni žice, ki so za mesečnim planom zaradi okvare na Custodis peči zaostali za planom za 8,8 odstotka, so vsi ostali obrati presegli družbeni plan. Na štelu valjarni so sodelavci presegli plan za 16 odstotkov, sodelavci v valjarni debele pločevine 2400 so za devet odstotkov nad planom, sodelavci v profilarni za sedem odstotkov in sodelavci v valjarni bluming za dva odstotka. Skupno so sodelavci v vseh petih obratih presegli mesečni plan za štiri odstotke.

TOZD HLADNA PREDELAVA: Vseh sedem obratov je skupaj mesečne planske obveznosti preseglo za 5,2 odstotka. Najbolj zaostaja za planskimi obveznostmi obrat podbojarna, ki ima še vedno težave z začetno proizvodnjo in naročili. Za 9,7 odstotka je za planskimi obveznostmi zaostal tudi elektroodni obrat, ki je sicer v prvih dveh tednih meseca dosegel celo rekordno proizvodnjo in bil nad planom za 66 ton, medtem ko so v zadnji s proizvodnjo zaradi pomanjkanja elektrodne žice rapidno padali in je zaradi tega celoten obrat moral koristiti en dan dopusta. Najbolje so se odrezali sodelavci v jeklovleku, ki so dosegli doslej najvišjo mesečno proizvodnjo in presegli plan za 15,6 odstotka. Poleg dobrega dela so imeli na voljo dovolj vložka in dovolj naročil. V tem mesecu so dosegli tudi drugo največjo mesečno odpremo. V profilarni so sodelavci presegli mesečni družbeni plan za 13 odstotkov, v žičarni za šest, v hladni valjarni za 5,5 odstotka in v žebjarji za 2,2 odstotka.

Po grobo seštetih podatkih je bila tudi odprema gotove robe izredno visoka, saj se ocenjuje na 34.000 ton, kar je letos najvišje dosežena odprema.

Bralci bodo lahko natančne rezultate skupne in gotove proizvodnje ter odpreme, s komentarji direktorjev TOZD, prebrali v naslednji številki Železarja.

ZAKAJ VIŠOKE STOJNINE

V obračunu stojnin za mesec marec so zajeti dnevi od 26. februarja do 27. marca. V tem času je bilo skupno plačane stojnine 280.283,50 dinarjev. Le-ta je nastala predvsem pri razkladanju železniških voz in zadrževanja tovora na postajnem prostoru zaradi zatranosti tirov v Železarni. Stojnine glede na značaj so naslednje: pri razkladanju voz — 160.521 din, pri razkladanju tujih voz — 13.469,50 din, pri nakladanju voz — 7.600,50 din in obračunana stojnina na postajnem prostoru v znesku 98.692,50 din.

Da je stojnina tako visoka, je to vsekakor posledica zelo močnega dovoza starega in surovega železa. Saj je v prvih devetih dneh prispelo 593 voz odnosno 17.877 ton teh surovin. Povprečno zadrževanje teh voz je bilo 25,9 ure, ki so v globalnem obračunu stojnine močno zviševali povprečje vseh voz v Železarni, ob upoštevanju, da je dovoljeno zadrževanje 11,4 ure.

Ce primerjamo razkladanje v to nah in vzamemo pet žerjavov (pristaniški in Sava žerjave) ugotovimo, da je v poprečju devetih dni v eni uri en žerjav razložil 16,5 ton surovin. To kaže na zelo slabo razkladanje. Še posebej, če upoštevamo dodatne stimulacije žerjavovodjem za pospešeno razkladanje v teh dnevih. Krivda za to je tudi v začetni organizaciji

(Nadaljevanje na 3. strani)

ISKRENE ČESTITKE OB PRAZNIKU ZMAGE

Partizanske enote 9. maja 1945 korakajo mimo porušenega kolodvora na Jesenicah

80 NAGELJNOV PLAMENU

Letošnje praznike, rojstni dan OF, praznik dela in 30-letnico osvoboditve, so posebno svečano proslavili sodelavci v Kropi. Tovarna vijakov Plamen je slavila 80-letnico, odkar je bila 1. maja 1895 ustanovljena prva železarska zadruga, ki je združila 47 kovačev iz Kroke in Kamne gorice. Ta korak je bil zgodovinskega pomena za obstoj in nadaljnji razvoj kroparskega železarstva.

Kropo resnično lahko smatramo za zibelko slovenskega železarstva. Edinstveno odkritje — slovenska peč blizu izvira Kropa-rič je pričla, da so v tej grapi pod Jelovico pol poltisočletja talili rudo in na pogon šumečega gorskega potoka kovali železo. Želje so kovali tudi potem, ko so v devetnajstem stoletju ugasnili plavži.

Bogato železarsko tradicijo sedaj v Plamenu nadaljujejo brez kovaških ognjišč s hladnim oblikovanjem jekla. Plamen je pomemben člen velike družine slovenskega železarstva, ki je od podpisa samoupravnega sporazuma, novembra 1973, v dolgi zgodovini svojega obstoja prvič pod skupnim krovom.

Preko polovice svoje proizvodnje Plamen plasira na zunanja tržišča in delovna skupnost, ki predstavlja dobre tri odstotke vseh zaposlenih, daje devet odstotkov izvoznih deviz Slovenskih železarn.

Ob visokem jubileju kroparskim železarjem iskreno čestitamo in se v imenu vseh slovenskih železarjev zahvaljujemo za zgodovinski fužinarski delež, za krvavi davek v narodno-osvobodilni borbi in za prispevek prihodnih rok pri industrializaciji ter razvoju domovine in naše samoupravne družbe.

Za Slov. železarne
gen. direktor
Gregor Klančnik

Te dni mineva 30 let od zmage nad fašizmom in tridesetletnica osvoboditve Jugoslavije ter trideset let obnove in izgradnje samoupravne socialistične Jugoslavije. Dogodki, na katere gledamo kot na davno preteklost, čeprav so živo povezani s sedanostjo, ker brez upornega leta 1941 in zmage ljudske revolucije v letu 1945, bi bili brez sedanosti. Sedanosti, na katero smo lahko ponosni, ker 1.700.000 žrtev, porušena domovina ter neizmerljivo gorja, solza in trpljenja, ni bilo žrtvovanje za neke neznane cilje, temveč za to, kar smo v teh tridesetih letih dosegli v družbeno ekonomskem in političnem pogledu. Za te cilje so trpeli in krvaveli komunisti in napredni delavci že mnogo preje in prav ti so leta 1941 prvi dvignili puško upora ter nosili glavno breme narodnoosvobodilnega boja in ljudske revolucije. Ne le, da smo sami, z lastnimi silami, z orožjem, ki smo ga odvzemali okupatorju, osvobodili svojo domovino Slovenijo in Jugoslavijo, temveč smo dodali pomemben delež k skupni zmagi zaveznikov nad fašizmom. Teh nekaj dejstev ne smemo prezreti v dneh, ko praznujemo tridesetletnico osvoboditve, niti ne bi smeli nanje pozabljati v vsakodnevem boju izgradnje samoupravnega socializma. S ponosom moramo o tem govoriti, ker nam nekatere nazadnjaške sile v svetu hočejo zmanjšati ali celo izničiti naš delež v boju proti fašizmu in pomen našega narodnoosvobodilnega boja. S ponosom tudi zato, ker so k zmagi pred tridesetimi leti prispevali tako borci-partizani, kakor široke množice ljudi, ki so kljub strahovanju in terorju podpirale in pomagale narodnoosvobodilnemu boju.

Tridesetletnica osvoboditve pa nam mora biti tudi priložnost, da presodimo, kaj smo v tridesetih letih svobode dosegli. Presodimo posebno in pri tem izključimo individualne nejevolje in individualno nezadovoljstvo, ki je lahko tudi objektivno pogojeno, največkrat pa je subjektivne narave, nemalokrat pa zamegljuje izredne uspehe, ki smo jih dosegli v tridesetih letih, na katere smo lahko resnično ponosni. Pri tem ne izključujemo težav, odstopanj in nepravilnosti, ki so spremljale naš svojstven razvoj samoupravnega socializma, niti ne zunanje-političnih in ekonomskih pritiskov, ki so spremljali naš razvoj. Vse to smo premagali in premagujemo ter ob vsem tem dosegali ogromne uspehe zato, ker v boju za samoupravni socializem sodeluje in ga podpira ogromna večina delavcev, delovnih ljudi in občanov. Ker smo v narodnoosvobodilnem boju porojeno bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov negovali in krepili in ker nihče od nas ne želi, da se povrnejo stari časi izkoriščanja, brezposelnosti, brezpravnosti, bede in siromaštva.

Zgodovinarji pravijo, da trideset let v razvoju človeštva ne pomeni mnogo, toda izredno veliko trideset let pomeni v našem povojnem razvoju. Naj besede ilustrira nekaj dejstev. Danes jugoslovanska industrija v manj kot mesecu dni proizvede več, kakor je proizvedla v vsem letu 1939. Industrijska proizvodnja v Sloveniji pa se je v primerjavi z letom 1939 povečala skoraj za desetkrat. Še leta 1948 smo se Slovenci delili na polovico tipičnih kmetov in polovico drugih, danes pa imamo med petimi občanami samo še enega kmeta. To je napredek, ki ga je v kratkem četrletju naredila le malokatera družba na svetu. Pri tem pa velja poudariti, da kmetijska proizvodnja Slovenije v zadnjih letih zagotavlja okoli 80 odstotkov naši republiki potrebne hrane, medtem ko je proizvodnja mesa celo večja kot je povpraševanje. Razvili smo nove industrijske dejavnosti, energetske vire, gozdarstvo, gradbeništvo, promet, trgovino, turizem in gostinstvo itd., itd. Stopnja gospodarske rasti v naši republiki je med najvišjimi na svetu.

30 LET SVOBODE — 30 LET DELOVNIH USPEHOV IN NAPREDKA

Takemu razvoju gospodarstva je sledil razvoj tudi na ostalih področjih. Tako so v letih od 1953 dalje nastala nova mesta, zgradili smo čez 3.600 km novih cest, okrog 160.000 novih stanovanj, veliko število novih vrtec, šol, kulturnih in športnih objektov itd. Samo v lanskem letu smo v Sloveniji za izobraževanje dali okrog 2.200 milijonov novih dinarjev. Skoraj vsak peti otrok ima možnost za predšolsko vzgojo in izobraževanje, vsi otroci med sedmim in petnajstim letom se šolajo v osnovnih šolah, skoraj vsak drugi otrok med 15. in 19. letom obiskuje srednjo šolo, vsak deseti mladenič ali mladenka med 20. in 24. letom pa se šola na višjih in visokih šolah. S številkami izraženo to pomeni, da smo v Sloveniji imeli v šolskem letu 1955/1956 le 6.151 študentov visokih šol, v lanskem letu pa že 15.551, poleg tega pa še nad 7.500 študentov na višjih šolah.

Tudi na področju zdravstva in zdravstvenega zavarovanja smo po osvoboditvi dosegli izreden razvoj. Leta 1962 je na primer prišel en zdravnik na 1.121, sedaj pa le še na 758 prebivalcev. V Sloveniji razpolagamo z več kot 14.500 bolnišniškimi posteljami in se s 6,9 postelje na 1.000 prebivalcev uvrščamo v evropski vrh. Zdravstveno je enotno zavarovano vse prebivalstvo. Število uživalcev pokojnin in invalidnin se je povečalo od 113.000 leta 1960 na skoraj 220.000 leta 1973. Izdatki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje so se v zadnjih desetih letih povečevali povprečno letno za 27 odstotkov. V ta namen je bilo leta 1964 izločeno 4,6 odstotka, leta 1972 pa že 7,5 odstotka družbenega proizvoda.

Osvetlino si še nekaj podatkov oziroma rezultatov doseženih na področju kulture. Leta 1939 smo imeli v Sloveniji le 69 kinematografov, v zadnjih dveh letih pa jih je bilo že 218. Poleg šestih poklicnih gledališč, delujejo na Slovenskem številna amaterska gledališča. Leta 1939 je bilo le okrog 20.000 radijskih naročnikov, danes pa jih je 540.000. Pred petnajstim leti je bilo v Sloveniji 3.500 TV naročnikov, ali en sprejemnik na 500 prebivalcev, v letu 1973 pa jih je bilo že 313.000, kar pomeni en sprejemnik na 5,5 prebivalca. V letu 1952 je bilo natisnjeno povprečno 1,7 knjige na prebivalca, v letu 1972 pa že 3,7 knjige na prebivalca.

Se bi lahko nastevali podatke, ki ilustrirajo naš povojni razvoj v Sloveniji, vendar je prav, da nekoliko pogledamo povojni razvoj tudi naše železarne, seveda skozi nekatere številke, ki bodo najbolj nazorno ilustrirale to, kar smo tridesetih letih dosegli. Proizvodnja surovega jekla je znašala v Železarni leta 1939 — 124.458 ton (samo SM jekla), leta 1947 je bila dosežena predvojna količina, medtem ko smo v lanskem letu že presegli rekordno količino 500.000 ton. Blagovne proizvode je bilo v železarni leta 1939 — 84.453 ton, leta 1947 le 6.000 ton več, lani pa smo dosegli že okrog 390.000 ton. V tem času smo zgradili nove objekte, kot na primer dve 60-tonski električni peči, aglomeracijo, valjarne na Beli, energetske obrate, kisikarno, podbojarno, opremili obrate z novimi proizvodnimi napravami, modernizirali proizvodnjo, ukinili nekatere zastarele obrate in bistveno izboljšali delovne pogoje, pričeli z gradnjo nove hladne valjarne itd., itd. Uvedena je bila vrsta novih proizvodov in kvalitet, dvignila se je kvalifikacijska struktura zaposlenih. V tridesetih letih se je v šolah ZIC izsolalo čez 3.000 kadrov, železarna je stipendirala čez 1.000 kadrov na srednjih, višjih in visokih šolah, v zadnjih petnajstih letih pa gre letno tudi od 1.800 do 4.800 delavcev skozi interne tečaje in seminarje. V obdobju po osvoboditvi je Železarna zgradila 1.936 novih stanovanj in okrog 300 usposobila, štiri samske domove, obrat družbene prehrane, uredila svoje počitniške domove, poleg tega pa ogromno vlagala v splošno rast občine — za gradnjo šolskih prostorov, športnih objektov in kulturnih domov ter ostalo komunalno ureditev. Podatki, za katere ni mogoče najti primerjave v predvojnem obdobju.

To je le nekaj zelo grobih podatkov in primerjav, ki naj bi nam ob obletnici osvoboditve osvežili sadove naporov naših delovnih ljudi, ki so jih dosegli v izredno težavnih razmerah. Se pomembnejši pa so politični rezultati, ki smo jih dosegli v izgradnji samoupravnega socializma. Delovni človek si danes sam ustvarja resnično dostojanstvo, možnost dela, izobraževanja in kulture. V novih družbeno-ekonomskih odnosih postaja vedno bolj odločilen dejavnik pri odločanju o vseh bistvenih vprašanjih družbenega življenja. Delovni človek postaja vedno bolj svoboden, brez skrbništva države ali nad delovnimi množicami povzdignjenih elit, vrhov političnih strank, birokracije... Vse to pa nam daje le spodbude za še večjo ustvarjalno zagnanost in željnost po novih uspehih in delovnih zmagah.

USTVARJENI SO POGOJI, DA SE USPEŠNEJŠE SPOPRIMEMO Z VPRAŠANJI IZVOZA IN INFLACIJE

(Nadaljevanje s 1. strani)
jekla in predelovalcev žice. Vodstvu tovarne gre priznanje za to, da je v posebni in zelo lepo opremljeni knjižni izdaji prikazalo razvoj te proizvodnje. Za razumevanje zgodovine industrijskega razvoja v Sloveniji je zelo poučen opis svojevrstne značilne razvojne poti, ki so jo prehodili kroparski žebjarji od primitivne in prvobitne obrti do moderne industrijskega podjetja.

Ko so pred drugo svetovno vojno delavci kroparske zadruge gradili tovarno, so od svojih več kot skromnih dohodkov v mesečnih obrokih vplačali delež 30.000 takratnih dinarjev. To dokazuje železno voljo kroparskega človeka, da si tudi z največjimi žrtvami zagotovi delo in obstanek zase in za svojo družino v domačem kraju. Sedanja delovna skupnost, ki je razvijala svojo tovarno na takih tradicijah, je bila tudi med prvimi, ki je izgradila delovno organizacijo po načelih nove ustave in v njenem duhu utrčila samoupravo v njej.

Akcija delovne skupnosti Plamen »80 delovnih ur za stabilizacijo«, je močno odjeknila med delavci v vsej Jugoslaviji in sprejeli so jo kot poziv, da je treba od besed pristopiti k dejanjem. Delovni skupnosti te tovarne gre priznanje tudi za njeno smotno in zelo uspešno delo pri razširjanju materialne osnove, za vlaganja lastnih prihrankov v osnovna sredstva, za uvajanje moderne tehnologije in za izboljšanje delovnih pogojev v celoti, kar vse je omogočilo pomemben dvig proizvodnje. Prav tako ji gre priznanje za vlaganja v nova stanovanja in za pobude hitrejšega razvoja svojega kraja in pa tudi širšega okolja, od koder prihajajo delavci v Plamen. Vemo, da temeljito pripravlja srednjeročni razvojni plan in mnogi ukrepi, ki jih je izvršila za spodbudnejše nagajevanje in za notranjo utrditev tovarne kažejo, da se Plamen v krogu slovenske industrije uveljavlja kot prizadeveni dejavnik gospodarske stabilizacije. In še to je potrebno poudariti, da samoupravni organi in družbenopolitične organizacije tesno sodelujejo in da tako ustvarjeni odnosi vsekakor vplivajo na hitrejši razvoj Plamena in Kroke.

V novembru 1973. leta so se železarnam Jesenice, Ravne in Store pridružili še predelovalci žice Veriga Lesce, Plamen Kropa, Tovil Ljubljana, Žična Celje in Metalurški institut. S to združitvijo je nastala pomembna skupnost proizvajalcev jekla s predelovalci in dani so bili pogoji boljšega koriščenja proizvodnih zmogljivosti in večje rasti ekonomske moči tako celotne sestavljene organizacije kot njenih posameznih združenih delovnih organizacij. V letu 1974 je bila proizvodnja surovega jekla in surovega jekla za 9 oziroma 10% večja kot prejšnje leto, blagovna proizvodnja za 4%, celotna realizacija pa je znašala 5.076 milijonov dinarjev. Kakor je znano, Jugoslavija v jeklu še zaostaja: proizvodnja v Sloveniji pa je znatno nad jugoslovanskim povprečjem in predvsem po porabi jekla že spada med razvite države. V lanskem letu je proizvodnja znašala 445 kg poraba na 480 kg na prebivalca Slovenije. Toda kljub temu ta proizvodnja pokriva naše republiške potrebe le do slabe polovice. To pa pomeni, da jih moramo še vedno kriti z uvozom in z nabavami iz drugih republik, medtem ko slovenske železarne okrog 45% svojih izdelkov prodajajo v druge kraje Jugoslavije, kar je seveda posledica njene specializirane proizvodnje. Slovenska proizvodnja jekla je usmerjena v proizvodnjo kvalitetnih in žlahtnih jekel. In le taka proizvodnja more biti pogoj njene rentabilnosti. Za pridobivanje potrebnih surovin se odpirajo slovenskim železarnam področja v Afriki. Južni Ameriki in Aziji, na njihova tržišča pa lahko uspešno prihajamo z našo razvito kovinsko industrijo.

Železarji ocenjujejo letošnje 1975. leto za pomemben mejnik. Gre za izpolnitev proizvodnega plana v zadnjem letu tekočega petletnega razvojnega obdobja s tem, da bi se dosegla in morda celo presegla predvidena količina 800.000 ton surovega jekla. V letu 1974 so Slovenske železarne povečale izvoz na 42 milijonov dolarjev, kar seveda še ne pomeni, da se same oskrbujejo s potrebnimi deviznimi sredstvi. V letošnjem letu predvidevajo povečanje izvoza na 50 milijonov dolarjev.

V okvir predvidenega razvoja Jugoslavije do leta 1985 se vključuje jugoslovanska črna metalurgija s proizvodnim programom, ki naj bi ob koncu tega obdobja dosegel okrog sedem milijonov ton jekla. V tem naj bi Slovenske železarne prevzele nase proizvodnjo milijon 100.000 ton te proizvodnje. Z njo bi pokrivali okrog 70% potreb Slovenije, s tem da bi Slovenske železarne z blagovno

izmenjavo in s samoupravno povezavo s trgovino prevzele celotno oskrbovanje slovenskih porabnikov jekla. S samoupravnim sporazumom, sklenjenim z Metalco, so že stopili na to pot. Uspeh razvoja slovenske tako železarske kot predelovalne industrije, bo vsekakor odvisen od povezanosti s celotno jugoslovansko črno metalurgijo v okviru že zastavljene razvojnega koncepta, ki se bo, kakor smemo upati, uspešno izpolnil.

Ko smo prav v teh dneh ocenili gospodarska gibanja v prvem tromesečju tega leta, smo ugotovili, da dosegamo v industrijski proizvodnji celo višjo stopnjo kot je predvidena z resolucijo in da tudi s tem ustvarjamo dobre pogoje za uspešno gospodarsko rast. Toda gibanja na področju zunanje trgovine kažejo odstopanja od predvidenih nalog, ki jih je pred naše gospodarstvo postavila skupščinska resolucija o razvoju v letošnjem letu. Poleg investicijske smo predvideli izvoz kot tisti dejavnik, ki naj bo učinkovit pospeševalec celotne gospodarske aktivnosti. V zvezi s to ugotovitvijo, da ne izpolnjujemo v dovoljeni meri prepotrebne naloge izvoza, je treba poudariti še drugo vprašanje, namreč to, da se gospodarstvo v še vse premajhni meri in nesistematično bori proti inflaciji.

Pogled v bližnji bodočnost pa seveda ni in tudi ne sme biti pesimističen. V celoti vzeto so vsekakor že ustvarjeni pogoji, da se uspešnejše spopravimo z vprašanji izvoza in inflacije. Res je, da še niso sprejete vse potrebne sistemske rešitve in verjetno je upravičeno tudi ugovor izvoznikov, da še nimamo vseh potrebnih ukrepov, ki bi pospeševali izvoz. Mislim pa, da moramo poudariti, da je stvar vendarle prvenstveno v rokah samega gospodarstva, to se pravi temeljnih organizacij združenega dela in njihovih združenj tako v proizvodnji kot v trgovini. Tovar na Plamen to dokazuje. Zato mislim da je upravičeno prav s tega mesta priporočiti vsem odgovornim dejavnikom v gospodarstvu, da vložijo največje možne napore prav v izvoz, ki je, kakor smo rekli, v sedanjem času ključno vprašanje našega gospodarskega razvoja. Iz tega mesta zato, ker je delovni kolektiv tovarne Plamen tisti, ki 60% svoje proizvodnje proda na zunanja tržišča. V skupnosti železarskih in jeklarskih podjetij ter predelovalcev je taka delovna organizacija kot je Plamen s tako visokim izvozom še posebej zaželen, ker pač narava dela in pomanjkanje jekla tretja večja sredstva za uvoz, kot pa jih je mogoče doseči s strani treh podjetij z izvozom. Ko poudarjamo vprašanja naših tekočih gospodarskih gibanj, nam je posebej drago, da lahko našemu jubileju — delovni skupnosti Plamen — izrečemo priznanje, da kot član velike industrijske družine Slovenije prvi dve nalogi uspešno izpolnjuje.

Letos praznujemo 30-letnico osvoboditve in zmage nad fašizmom. Razumljivo je, da se ob takem jubileju še posebej živo spominjamo na vse, kar se je dogajalo in dogodilo v toku druge svetovne vojne, na vse strahote okupacije, na vse bitke, na izredno težko, trnovo in krvavo pot vseh jugoslovanskih narodov, na njihovo osvoboditev in na veliko zmago, ki so jo izvajali nad fašistično zverjo. Ob takih spominih se še posebej zavemo pridobitev narodnoosvobodilne vojne in ljudske revolucije, vsega tega, kar je pomenilo začetek povsem novega življenja delavca, kmeta in izobraženca, prvič v zgodovini začetek samostojnega državnega življenja svobodnega naroda in novega življenja socialistične družbene skupnosti. Zelo dobro vemo, da smo dosegli sedanjo stopnjo našega razvoja zato, ker smo odločno stopili na tako pot. Prav tako pa smo prepričani, da je naš bodoči razvoj odvisen od tega, da bomo še naprej prav v vsem ostali zvesti naši revoluciji.

V Socialistični zvezi delovnega ljudstva, kot enotni fronti vseh socialističnih sil v naši republiki, smo ob počastitvi obletnice ustanovitve Osvobodilne fronte in v počastitev 30-letnice osvoboditve in zmage nad fašizmom ponovno ugotovili, da je bila ustanovitev Osvobodilne fronte največje politično dejanje Komunistične partije Slovenije v najusodnejših dneh v zgodovini našega naroda in temeljni pogoj za vojaško zmago nad fašističnim okupatorjem in domačimi izdajalci ter za zmago revolucije. V Osvobodilni fronti smo dosegli enotnost slovenskega naroda, enotnost vseh domoljubnih, zavdnih in naprednih ljudi na čelu z delavskim razredom.

Ob tem velikem prazniku osvoboditve moramo prav to imeti pred očmi, ker je za nadaljni razvoj naše socialistične samoupravne družbe enotnost prav tako potrebna, kakor

je bila v dneh, ko smo se morali spopasti s fašizmom, ki je s strahotno močjo napadel našo domovino. Zavedati se moramo prav sedaj te največje vrednosti, ki smo jo dosegli v naši borbi zato, ker so še vedno živi posamezni poizkusi, kako razvrednotiti vse, kar smo velikega dosegli z narodnoosvobodilno vojno in socialistično revolucijo, kako razrahljati enotnost našega naroda in kako zasesti občutek negotovosti za bodočnost Jugoslavije. Tudi slovenska politična emigracija poizkuša na razne načine sejati razdor v naše vrste in, če ne več, vsaj vcepiti nezaupanje v nadaljnjo pot socialistične demokracije in neuvrščene politike Titove Jugoslavije. V to sovražno gonjo poskušajo vpregati tudi ljudi, ki so bili v Osvobodilni fronti in udeleženi narodnoosvobodilne vojne — in tak primer smo pred kratkim doživeli — da bi se obrnili proti svoji preteklosti, pretrgali z našo revolucijo in sedanjo socialistično skupnostjo in pod geslom tako imenovane narodne sprave služili njihovim umazaniam namenom. Vse to, na kar nas spominja tak jubilej, kot je letošnji, nas mora spodbujati k temu, da smo v vsem in povsod zelo odločni in v borbi proti kakršnim koli poizkusom reakcionarnih in fašističnih sil, ki z različnimi sredstvi, vključno s terorizmom, poskušajo zavirati razvoj nove Jugoslavije.

Prav tako moramo zelo odločno zavrniti posamezne glasove, ki jih slišimo tudi z vzhodne strani in ki poskušajo, če že ne zanikati, pa vsaj bistveno zmanjšati vlogo narodnoosvobodilne borbe Jugoslavije in njen pomen v drugi svetovni vojni. Na primer, pripisati želijo celo bolgarski armadi zasluge za osvoboditev Jugoslavije. Taki glasovi in take trditve seveda niso slučajne. To je sestavni del politike pritiska na samoupravno socialistično pot in neuvrščeno politiko Jugoslavije. Mi smo in bomo seveda tudi v bodoče zelo glasno odgovorili na take poizkuse. Če ima lahko kdo v Evropi, potem imajo vsekakor naši narodi popolnoma mirno vest v tem, da so dali v borbi proti fašizmu dejansko vse, kar je bilo sploh mogoče dati.

Prav je, da se ob današnjem prazniku spomnimo tudi na delež, ki so ga dali delovni ljudje Plamena in Kroke v borbi proti nemškemu okupatorju na Gorenjskem in s tem v borbi za našo skupno osvoboditev. Poseben položaj Kroke pod visoko Jelovico in že od vsega začetka dobro politično vodstvo v Komunistični partiji in v Osvobodilni fronti na tem območju ter še posebej socialna in narodna zavest prebivalcev, ki so bili stoletja težko izkoriščani, vse to je pripomoglo, da je postala Kropa v osvobodilni borbi prava partizanska trdnjava in ena izmed žarišč osvobodilnega gibanja na Gorenjskem. Spominjamo se Staneta Žagarja, ki je že daleč pred vojno ustanovil prvo celico Komunistične partije v Kropi. Spominjamo se partijske konference 1939. leta na Dobravi in 1949. leta na Vodiskih planini. Prav tu je bila v juliju 1942. leta ustanovljena jelovska četa, ki se je kmalu za tem z jese-niško četo združila v Cankarjev bataljon. Po veliki dražgowski bitki so v Kropi padli prvi talci. Spominjamo se avgusta 1942. leta, ko so gorenjski partizani zasedli Kropo in preprečili okupatorju izkoriščanje tovarne Plamen, partizanom pa omogočili, da so njihovi stroji in njihova oprema služili v partizanskih orožarnah in delavnicah. Dejstvo, da je iz tega malega kraja odšlo v partizane preko 120 borcev in da je samo od bivših Plamenovih sodelavcev 50 žrtvovalo svoja življenja je dokaz, da je ta kraj v polni meri izpolnil svojo domovinsko dolžnost in požrtvovalno prispeval k zmagi. Prepričani smo, da bosta zato Plamen in Kropa, ki imata z našo tako slavno in častno pot v narodnoosvobodilni vojni in revoluciji in ki sta se vse do-slej uspešno in požrtvovalno borila za svoj razvoj, ostala Plamen in Kropa tudi v bodoče.

Sprejmite tako za osemdesetlet-nico Plamena kakor tudi za naš veliki jubilej ob skupnem prazniku osvoboditve in zmage nad fašizmom iskrene čestitke in najboljše želje za nadaljnje, še srečnejše in še uspešnejše dni, skupaj s čestitkami za praznik dela.

DOPISUJTE
V ŽELEZARJA

DOLGOLETNI OBRATOVODJA PIV ALOJZ MRAK JE ODŠEL V POKOJ

Obrat plinske in vodne energije kot sestavni del energetskih obratov železarne je bil organiziran v letu 1946 z namenom, da se tehnološkim obratom zagotovijo energetski mediji po enotno organiziranem načinu, zadovoljivi kakovosti in količini. Danes združuje v obratu svoje delo več kot 100 delavcev in sicer v oddelku za tehnične pline, oddelku za tehnološka goriva in vode ter delavnic, ki oskrbujejo proizvodne obrate železarne s hladilno vodo, s tehnološkimi gorivi in s tehničnimi plini, kisikom, vodikom in komprimiranim zrakom.

Potrošnikom izven železarne obrat plinske in vodne energije prodaja poleg kisika in butan-propan plina še stranske produkte, kot so dušik in argon. V zadnjem času pa se v obratu formira tudi oddelke za čiščenje odpadnih vod. Dejavnost in rezultati, ki jih danes PIV — energija dosega so v neposredni zvezi z dolgoletnim delom Alojza Mraka, ki je bil obratovodja tega obrata od ustanovitve leta 1946 pa do konca leta 1973, ko je bil iz zdravstvenih razlogov in službenih potreb premeščen v oddelke tehnične inšpektorata.

Po končani vojni, ko je bila naloga železarne proizvajati čim več jekla in ko je povsod primanjkovalo strokovnega kadra, je bila Alojzu Mraku zaupana zahtevna naloga organizirati obrat plinske in vodne energije na dokaj skromni dediščini, saj

lena v železarni. Brez pomoči tujih strokovnjakov so bile skonstruirane in leta 1948 in 1951 doma izdelane tri enote za proizvodnjo acetilena s skupno kapaciteto 120 m³/h.

Občutno razširitev in modernizacijo je obrat plinske in vodne energije pod vodstvom svojega obratovodje dosegel po letu 1960. Zgrajena je bila črpalnica ob desnem bregu

Save za hladilno vodo, čistilna in črpalna postaja za hladilno vodo na jezcu, rezervoarji za butan — propan plin na Beli, mazutni rezervoarji na Jesenicah in Beli, energetska postaja na Beli, kisikarna na Jesenicah, vodikarna, kompresorska postaja za komprimirani zrak na Jesenicah in Beli ter številni razvodi razvejeni po vsej železarni.

Skušali bomo njegovo delo nadaljevati, želimo pa, da zaradi upokojitve stik z obratom in sodelavci ne bi bil prekinjen. Želimo, da nam bi s svojimi izkušnjami še nadalje pomagal pri našem delu in sodeloval z nami.

SODELAVCI

TEŽKOČE PREVENTIVNEGA VZDRŽEVANJA VISOKONAPETOSTNIH NAPRAV

Vzdrževanje visokonapetostnih električnih razdelilnih in stiskalnih naprav je možno samo pri breznapetostnem stanju, to je v času, ko proizvodni obrati mirujejo, ker je prizadeto območje brez električne energije.

Za čiščenje in kontrolo 35 kV zbiralnic v RTP Bela je bil določen 2. maj v času od 6.30 do 8.30. Da ne bi bilo zastoj pri elektem kurjenju peči — nemoteno napajanje z butanom in mazutom in da bi bila omogočena razsvetljava, sta bili priklopljeni TP energetska postaja in TP strugarna valjev na napajanje iz HE Zasipa. Vzdrževalni obrati so želeli izvajati remont valjarne žice za kar so rabili električno napajanje žerjava, kar pa je bilo v tem primeru možno samo preko razdelilca za razsvetljavo v TP strugarna valjev. Po obojestranskem izklopu vseh 35 kV dovodov v RTP Javornik in HE Moste se je ugotovilo, da 5 kV zbiralnice v RTP Beli niso v breznapetostnem stanju, ker je obstajala povratna napetost iz neugotovljene nizkonapetostne spojne vezi.

Po končanem čiščenju in kontroli 35 kV zbiralnic se je ob 8.35 pristopilo k izpostavitvi normalnega stanja. Omenjena povratna napetost je povzročala motnje pri signalnih, krmilnih in zaščitnih napravah glavnega napajalnega transformatorja 35/5 kV, 20 MVA. To je

povzročalo večkratne izpade in onemogočalo vzpostavitev normalnega stanja. Ker ni bilo možno napako takoj odkriti in odstraniti, saj je bila občasna na pomočni napajalni napetosti, je trajalo to delo do 13. ure, ko je bilo vzpostavljeno normalno stanje.

Napake so se pojavljale delno zaradi neugotovljenih možnih nizkonapetostnih vezi in zaradi komplicitnosti oklopnih stikalnih naprav v pomočni izvedbi. Pri teh napravah v RTP Bela zahtevajo predpriprave in ponovni prehod v normalno stanje več časa kot samo čiščenje.

Vse stiskalne in razdelilne naprave redno preventivno pregledujemo in čistimo, vendar del teh naprav zahteva vsaj enkrat letno popolni izklop določenega področja, da se v primernem času predvideno delo lahko nemoteno in varno izvede.

Želimo, da nam proizvodni in vzdrževalni obrati omogočijo omejene izklope sicer lahko pride do težjih okvar in prebojev, kar bi povzročilo daljše zastoj in večjo gospodarsko škodo.

ENERGETIKA

ZAKAJ VIŠOKE STOJNINE

(Nadaljevanje s 1. strani)

čiji, ker vodilni delavci takoj pri večjem dotoku surovin ne organizirajo pospešenega razkladanja. Preveč se čaka in ukrepa šele tedaj, ko je železarna že zatrpna z vagoni in se tovor nabira na postajnem prostoru.

Da je prišlo do tako visoke stojnine, je vzrok tudi v istočasnem dovozu starega železa z Reke in surovega železa iz Smedereva. Menim, da bi bilo potrebno te dovoze uskladiti in pri tem računati z razkladalnimi kapacitetami žerjavov. Če nam je znano, da je na Reki večja količina starega železa za železarno, bi odgovorni morali obvestiti večje dobavitelje, v tem primeru Smederevo, da ustavi nakladanje

voz na naš naslov za določen čas. S takšnim ukrepom bi se stojnina občutno znižala. Takšen ukrep je železarna dolžna storiti na osnovi pogodbe sklenjene v ZŽTP — Transportno podjetje Ljubljana, ki med drugim pravi, da je železarna dolžna urediti s svojimi dobavitelji tako postopno nakladanje in predajo pošilk za prevoz na svoj naslov, da se ne bi preseglala njena dnevna kapaciteta na posameznih mestih.

Če bi vse elemente vsaj delno uskladili in stvari jemali bolj resno in če bi vsak svojo nalogo tako zavestno in natančno rešil, bi bil uspeh siguran viden.

To bi bil pomemben prispevek k našim programom varčevanja, večji poslovni uspeh in v končni fazi tudi k našim osebnim dohodkom. MD

USPEŠNO ZAKLJUČEN REMONT VALJARNE PLOČEVINE 2400

V času od 19. aprila do 30. aprila je bilo v valjarni 2400 izvedeno redno letno popravilo proge in adjustaže. Izvajalec del TOZD VET je delo opravil v predvidenem času in obsegu. Na remontnih delih so sodelovali še: Vatrostalna Jesenice, gradbeno podjetje Projekt, Hidromontaža Maribor, Metalna Maribor, Kovinska Bled in delavci valjarne pločevine 2400.

Z ozirom na dotrajanost naprav je bil obseg dela na posameznih agregatih precejšen. Popravila so od vseh sodelujočih zahtevala izjemen napor in mnogo strokovnega znanja.

Pripravljalna dela v samem obratu, priprava rezervnih delov in sklopov, priprava in skladiščenje ognjeodpornega materiala, veliko skupin delavcev zaposlenih na posameznih agregatih je od vodstva vzdrževanja in obrata zahtevalo izjemne organizacijske ukrepe, ki so bili predvideni po planu popravil. Zaključeno delo v predvidenem terminu in kvaliteta opravljenih del, ugotovljena po pregledu in mrzlem testiranju, kaže na občuten napredek v organizaciji, pripravi in seveda v sami izvedbi vseh del, za kar gre vsa pohvala izvajalcem.

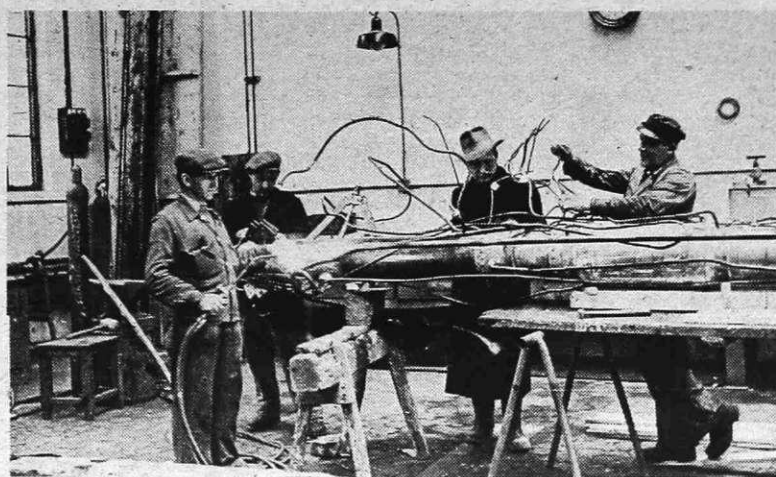
V času popravil so bile izvršene tudi določene predelave posameznih

naprav od ogrevnih peči do transportnih valjčnic. Te predelave imajo značaj racionalizacij, ki naj povečajo sigurnost obratovanja valjarne in izboljšajo pogoje dela.

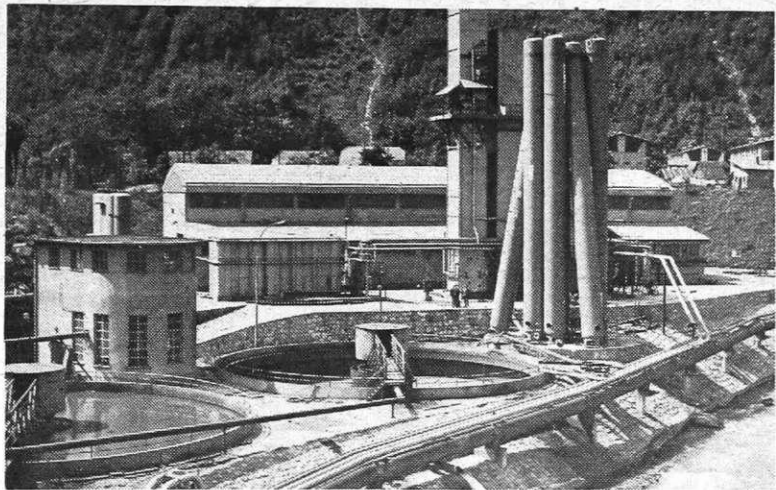
Veliko število zaposlenih in težki pogoji dela zelo povečujejo nevarnost poškodb. Lahko pa ugotovimo, da so bila popravila tudi s stališča varstva pri delu uspešna, saj je bila v času popravil zabeležena le ena lažja poškodba.

Iz tega lako zaključimo, da so bila popravila uspešno zaključena in upamo, da bodo proizvodni rezultati valjarne boljši in da bo sodelovanje med valjarno in TOZD VET še naprej uspešno.

Vse priznanje pa gre seveda vsem ključavničarjem, varilcem, tesarjem, električarjem, zidarjem in vsem ostalim zaposlenim v posameznih skupinah, ki so svoje delo opravili dobro in z vso odgovornostjo.

Popravilo F. Messer kolone v letu 1948

Kisikarna z Dorr bazeni

OBVESTILA KOLEKTIVU — OBVESTILA

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

D A T U M :
PONEDELJEK — 12. 5.
TOREK — 13. 5.
SREDA — 14. 5.
ČETRTEK — 15. 5.
PETEK — 16. 5.
SOBOTA — 17. 5.
NEDELJA — 18. 5.

DNEVNI:
ZUPANČIČ MARTA
SVETINA BOGOMIR
ULČAR MARJAN
TUMA SLAVKO
ROZMAN JANEZ
AŽMAN ZVONE
LOGAR IGOR

NOČNI:
ISKRA BRANE
ROTAR VINKO
BEGEŠ STANE
ARH JANEZ
MLAKAR FLORIJAN
VARL-ALOJZ
TRONTELJ MARJAN

Telefon dežurnega za vzdrževanje v železarni je: 358
vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela: dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD-VET.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 12. do 17. maja bodo delale naslednje ambulante:
Dopoldan: I. in II. obratna ambulanta
Popoldan: III. obratna ambulanta
V soboto, 17. maja samo dopoldan III. obratna ambulanta.

ZOBNA AMBULANTA

Dopoldan: II. zobna ambulanta
Popoldan: I. zobna ambulanta
V soboto, 17. maja samo dopoldan II. zobna ambulanta.
Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13. ure, popoldan od 13. do 19.30. V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

NOV VELIK USPEH PLAVŽARJEV

(Nadaljevanje s 1. strani)

— občasno je bila na razpolago samo nepravilna surova ruda — smo imeli v začetku ogromne težave.

Z normalizacijo obratovanja aglomeracije, ki je dajala zadostne količine kvalitetnega aglomerata in konstantnostjo, je plavž začel obratovati tako kot smo pri narejenih spremembah predvidevali.

Dosedanja praksa, da imamo redno večja popravila vsake štiri leta, se mora spremeniti tako, da preidemo na časovno obdobje petih ali šestih let, kot je to normalno po svetu. Morda bi s tem plavžem lahko delali še do jeseni, vendar nam to ne dopušča na eni strani nevarnost prodora grodlja, ki smo ga že večkrat imeli na tem plavžu. Na drugi strani pa je strojna oprema zelo dotrajana in je potrebna nujna zamenjava

obrabljenih delov. Tu mislim predvsem zapiralo na peči, ker plin uhaja v atmosfero, strojnico poševnega dvigalca in vsipni voz.

Razumljivo je, da forsiranje plavža nosi s seboj določene negativne posledice, vendar pa ob tako velikem pomanjkanju tekočega vložka nimamo drugega izhoda.

Svoj vpliv na produktivnost in s tem tudi svojo upravičenost obratovanja ima aglomeracija, katere izgradnja je bila do nedavnega še sporna. V kolikor hočemo še podaljševati obratovanje plavžev, je nujno, da predvidimo krajša vmesna popravila, ki bi naj trajala od 10 do 12 dni. V tem času bi popravili strojne dele in eventualno obnovili jasek s torketiranjem.

Naslednja razpredelnica prikazuje obratovanje plavža štev. 1 v zadnjih štirih obdobjih:

Čas obratovanja	skupna proizvodnja
25. 10. 1957 — 22. 10. 1961	251.685 ton grodlja
22. 10. 1961 — 20. 3. 1966	264.880 ton grodlja
20. 3. 1966 — 31. 8. 1970	294.420 ton grodlja
31. 8. 1970 — 12. 5. 1975	312.365 ton grodlja

Povečanje produktivnosti je pomembno, saj znaša razlika v doseženi proizvodnji v prvem in zadnjem obdobju 60.680 ton.

Mnogo zanimivejši je podatek, koliko ton grodlja smo proizvedli v tem času na tono opeke. Upoštevamo samo drago C-opeko iz uvoza v talilniku, katere teža znaša 98.660 kg. Teža proizvedenega grod-

lja je znašala v letu 1961 2.560 ton na tono opeke in v letu 1975 3.180 ton na tono opeke.

Pričakujemo, da bo naslednje obdobje po remontu obratovanja plavža I še uspešnejše, saj nam ne bo treba zakladati nepravilne surove rude in bo tako profil plavža ostal dalj časa tak kot je bil postavljen, kar je cilj vsakega plavžarja.

Lado Šketa

Samoupravni organi v preteklem tednu

TOZD Valjarne

22. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Predsednik Roman Jakopič je 29. aprila sklical 22. sejo odbora za gospodarstvo TOZD Valjarne z naslednjim dnevnim redom: proizvodnja, asortiment, izplen in stroški za mesec marec 1975, poslovno poročilo TOZD Valjarne za obdobje januar – marec 1975 in operativni program za mesec maj 1975.

Direktor Avgust Karba je poročal o doseženi proizvodnji in izplenu za mesec marec v obratih TOZD Valjarne. Skupna proizvodnja je bila dosežena s 100,9 %, blagovna pa z 98,7 % v odnosu na plan. Kljub redukciji električne energije v začetku marca so obrati TOZD Valjarne ta mesec zaključili uspešno. Zaradi zapadlega snega 31. marca, je v posameznih obratih ostalo približno 700 ton materiala, ki je bil pripravljen za odpremo.

V valjarni bluming je bila že drugi dosežena mesečna proizvodnja preko 40.000 ton. Zstoji so bili z 21,6 % zelo nizki.

Valjarna žice skupne in blagovne proizvodnje ni dosegla vsled redukcije električne energije, ki je znašala 36 ur in 50 minut.

Tudi valjarna 2400 je bila v marcu precej prizadeta zaradi redukcije električne energije, vendar je kolektiv z obratovanjem ob prostih sobotah in nedeljah uspel nadoknaditi izpadlo proizvodnjo do planskih obveznosti.

Valjarna profilov je v mesecu marcu obratovala dobro in je skupno proizvodnjo preseгла.

Direktor Karba in računovodja valjarn Lah sta članom odbora posredovala osnovne poslovne rezultate za I. kvartal 1975, iz katerih je razvidno, da je TOZD Valjarne kakor tudi Železarna kot celota ta kvartal uspešno zaključila.

Vodja PD Janez Rozman je posredoval predlog operativnega programa za mesec maj 1975. Skupne proizvodnje je po družbenem planu predvidene 136.095 ton, programirane pa 128.695 ton. Blagovne proizvodnje je po družbenem planu predvidene 30.145 ton, programirane pa 29.075 ton.

Po obravnavi dnevnega reda je odbor sprejel naslednje sklepe in ugotovitve:

1. Proizvodni rezultati, ki so bili doseženi v mesecu marcu 1975 v obratih TOZD Valjarne so zadovoljivi, razen v valjarni žice, ki pa planirane skupne in blagovne proizvodnje ni dosegla vsled redukcije električne energije. Se vedno je treba vse napore usmeriti v izboljšanje izpleta v valjarni bluming in znižanje količine pločevine, ki je predana na zalogo v valjarni 2400.

V zvezi s problematiko izplena v bluming valjarni je odbor ugotovil, da se poslabšuje situacija z metalurškimi napakami, za katere sta odgovorni obe jeklarni. Zato priporoča odboru za gospodarstvo pri DS TOZD Talilnice, da opozori odgovorne delavce v obeh jeklarnah na ta problem. Le s skupnimi napori

kolektivov obeh jeklarn in bluming valjarne bo mogoče vprašanje izpleta ugodno rešiti.

TOZD Talilnice

22. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V ponedeljek, 28. aprila, je predsednik odbora za gospodarstvo TOZD Talilnice Franc Golba sklical 22. sejo, na kateri so ob navzočnosti direktorja Stanka Čopa in računovodja TOZD Talilnice Borisa Pesjaka pregledali dosežene proizvodne rezultate v prvem tromesečju, razpravljali o izvajanju programa varčevanja in povečanju produktivnosti, sprejeli priporočilo samoupravne delavske kontrole TOZD Talilnice o ukrepih za boljše kvaliteto in za terminsko dobavo naših izdelkov, razpravljali o predlogu delitve sredstev investicijskega vzdrževanja in amortizacije za leto 1975, potrdili program proizvodnje za mesec maj in rešili še nekatera vprašanja iz gospodarstva.

Iz četrtletnega poročila, ki ga je obrazložil direktor TOZD Talilnice, je razvidno, da so obrati plavž, elektro jeklarna in livarna presegli družbeni plan. Na plavžu je znašala proizvodnja 40.066 ton grodlja, poraba koksa se je v povprečju gibala okrog 636 kg/t, kar je ugoden rezultat. V preteklem letu je znašala povprečna poraba koksa 670 kg/t.

Martinarna je proizvedla 79.534 ton jekla, kar je manj kot je predvideval družbeni plan. Vzrok je v tem, ker obrat ni vseskozi obratoval s petimi pečmi zaradi pomanjkanja delavcev v mesecu januarju pa ni bilo na voljo dovolj grodlja.

Elektro jeklarna je v letošnjem četrtletju obratovala zelo dobro, z enakomerno proizvodnjo in s povprečno desetim šaržami dnevno. Elektro jeklarji so proizvedli 48.030 ton elektro jekla, kar je 2.830 ton več kot je predvideval družbeni plan. S tem rezultatom so zmanjšali izpad proizvodnje v martinarni.

Livarna je proizvodni plan presegla. Obrat je prevzel veliko naročil za izdelavo ponvic, storilnost na moza se je nekoliko povečala, poraba materialov se je gibala v predvidenih normativih.

V obratu šamotarna so izdelali 4.235 ton opek in mas, kar je nekoliko manj kot je predvideval družbeni plan. Primanjkovalo jim je uvoznih glin, imeli pa so tudi večje število okvar na proizvodnih agregatih.

V skupni proizvodnji je TOZD Talilnice družbeni plan izpolnila s 103,1 %.

Računovodja TOZD Talilnice je podal finančni obračun za to obdobje. Planirani stroški so bili preseženi največ zaradi zvišanja stroškov v obratu martinarna, kjer so bili pre-

2. Odbor ugotavlja, da je z doseženo proizvodnjo obratov TOZD Valjarne uspešno zaključil I. kvartal leta 1975, za kar je v veliki meri pripomoglo dobro delo vsega kolektiva TOZD Valjarne.

3. Potrdi se operativni program za mesec maj 1975.

4. Na znanje so vzeli poročilo o kontroli zaključnega računa za leto 1974, ki ga je predložil FRS in soglašali s predlogom ponovne delitve ostanka dohodka v znesku petdeset milijonov 422.278,15 din. HZ

seženi predvsem pri remontih, zaradi zelo slabega ognjevarnega materiala.

Na seji so obravnavali poročilo o uresničevanju programa varčevanja za mesec marec. Razen uvajanja mazuta za plavže, se vse zadolžitve izvajajo in pokazatelji kažejo na ugodne rezultate.

Po priporočilu odbora samoupravne delavske kontrole v TOZD Talilnice so na seji pregledali vzroke odstopanj pri dobavi jekla v dogovorjenih rokih valjarnam. Ugotovili so, da čim boljše bodo uresničevali program varčevanja, bazičnost sinttra, čim nižja bo vsebnost žvepla v grodlju in mazutu, tem večja bo sigurnost izdelave šaržev. K izboljšanju rezultatov pa bi lahko doprinesli tudi delavci v obratu bluming z bolj vestnim sortiranjem odpadkov.

Sprejeli so plan investicijskega vzdrževanja za leto 1975 v znesku 7.650.000,00 din. Obravnavali so tudi predloge za koriščenje sredstev amortizacijske zamenjave za leto 1975 in priporočili DS TOZD Talilnice, da odobri sredstva po predvidenem predlogu.

Program proizvodnje za mesec maj so potrdili v naslednjih količinah: plavž 8300 ton grodlja (remont peči št. 1), martinarna 27.600 ton SM jekla, elektro jeklarna 15.000 ton elektro jekla, livarna 140 ton jeklenih ulitkov in šamotarna 1300 ton opek in mas.

Odbor je sklenil, da je potrebno raziskati, kakaj je trajanje remonta na 7,5 tonskem žerjavu SAVA predolg in ugotoviti pravilnost učinka delavcev.

Obratovodstvu livarne so priporočili, da izdelajo predlog za izboljšanje pogojev v čistilnici. DM

TOZD Hladna predelava

18. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Odbor za gospodarstvo v TOZD Hladna predelava je imel 28. aprila svojo 18. redno sejo. Zaradi odsotnosti predsednika, je sejo vodil namestnik predsednika Franjo Kragolnik, ki je za sejo predlagal naslednji dnevni red: pregled sklepov prejšnje seje, proizvodni in finančni rezultati v mesecu marcu in dopolnitve programov amortizacijskih zamenjav (172) in investicijskega vzdrževanja (IV).

Po pregledu sklepov, ki so bili vsi izvršeni, je sledilo poročilo o doseženih proizvodnih rezultatih. Iz poročila je bilo razvidno, da so vsi obrati TOZD Hladna predelava v mesecu marcu delali zelo dobro, saj so bile v vseh obratih dosežene planirane obveznosti.

Pri pregledu stroškov je odbor ugotovil naslednje:

Hladna valjarna je v mesecu marcu dosegla zvišanje stroškov za 3.977.540 din in sicer pri vložku za 3.061.899 din in pri predelavi za 915.641 din. Zvišanje stroškov je predvsem zaradi višje cene nabavljenih toplo valjanih trakov.

Žičarna je dosegla skupno znižanje stroškov in to za 6.200.536 din. Znižanje stroškov je ugotovljeno pri vložku zaradi boljšega izplena in sicer za 2.181.239 din, pri predelavi pa je znižanje za 4.019.297 din in to zaradi manjše porabe in presegevanja plana. Malenkostno zvišanje stroškov je bilo pri embalaži za VAC in Eliri žico.

Profilarna je prav tako kot žičarna, dosegla znižanje skupnih stroškov za 1.150.289 din. Pri vložku je zaradi slabšega izplena zvišanje za 157.319 din, medtem ko je pri predelavi znižanje kar za 1.307.608 din. Stroške so znižali v glavnem zaradi presegevanja plana.

Podbojarna je imela v mesecu marcu zvišanje stroškov za 1.862.511 in to pri vložku za 223.928 din in pri predelavi za 1.638.583 din. Zvišanje stroškov gre predvsem na račun začetne proizvodnje.

Jeklovlek je znižal stroške skupno za 3.992.399 din in sicer pri vložku za 908.067 din, zaradi boljšega izplena in pri predelavi za 3.084.332 din.

Elektrodni obrat ima zvišanje skupnih stroškov za 1.854.468 din. Pri vložku je zvišanje za 1.604.819 din, predvsem zaradi razlik med nabavo in plansko ceno oploščenih elektrod izdelanih v Elektrodi Zagreb. Pri predelavi je zvišanje za 249.649 din, največ zaradi večje porabe dražje embalaže.

Želblarna je dosegla skupno znižanje stroškov za 1.182.074 din, od tega pri vložku zaradi boljšega izplena za 492.093 din in pri predelavi za 689.981 din in to pri vseh stroških, razen pri embalaži, kjer se je pojavilo zvišanje za 121.976 din zaradi napake planske cene škatlic.

V nadaljevanju seje so obravnavali program AZ in IV. Direktor Franc Vičar je odboru poročal, da je prišlo pri teh programih do nekaterih sprememb. Nekaj sprememb je nastalo zaradi prenosa postavk iz AZ in IV program ali obratno. V program AZ je naknadno vnesen tudi vezni aparat za jeklovlek, v program IV pa žarijni kotli za hladno valjarstvo. Odbor je s spremembami soglašal.

Na seji so obravnavali tudi operativni program za mesec maj. Za

obrate TOZD Hladna predelava so predvidene naslednje planske obveznosti:

	družbeni plan	operativni plan
Hladna valjarna	2.460 ton	2.460 ton
žičarna	5.445 ton	5.000 ton
profilarna	1.950 ton	1.950 ton
podbojarna	220 ton	60 ton
jeklovlek	1.590 ton	1.590 ton
elektrodni obrat	1.400 ton	1.400 ton
želblarna	1.120 ton	955 ton

Znižanje operativnega programa je predvideno za obrate: žičarna, podbojarna in želblarna. Vzroki za znižanje so naslednji:

Žičarna ima predvidenih manj razpoložljivih ur zaradi večje bolniške odsotnosti, pomanjkanja treh žičarjev in zaradi predvidenih težav zaradi remonta v valjarni žice. Razliko do družbenega plana bodo nadomestili v naslednjih mesecih.

Podbojarna ima znižan operativni program zaradi težav z začetno proizvodnjo, želblarna pa zaradi pomanjkanja želbljarjev.

Odbor je ugotovil upravičenost znižanja operativnega programa v odnosu na družbeni plan v navedenih obratih in potrdil predlagani operativni program.

Na znanje so vzeli poročilo odbora za dohodek in nagajevanje Železarn, da je treba spremljati in skrbeti za usklajevanje operativnih planov, ker bo le na ta način tudi stimulacija za izpolnjevanje operativnega programa bolj usklajena. V zvezi s tem je odbor sprejel sklep, da bo v bodoče ob koncu meseca obravnaval doseganje operativnih programov in se odločil o potrebi korekcij v minus ali plus.

Obravnavali so tudi program varčevanja za leto 1975 in ga v celoti potrdili. Člani odbora so bili mnenja, da je s tem programom treba seznaniti vse vodje proizvodnje in jih zadolžiti, da na svojem področju izdelajo svoje programe varčevanja. JS

Železarski globus

NIZOZEMSKA

Železarska družba Estel bo porabila 280 milij. dolarjev za modernizacijo železarn Ijmuiden in Dordmund. Večino denarja bodo porabili za rekonstrukcijo plavža št. 6 v železarni Dortmund. Tako bo letna proizvodna zmogljivost tega plavža narasla od 8,5 na 9,5 milij. ton grodlja.

GVINEJA

Svedska rudarska družba LKAB bo pričela izkoriščati rudnik železove rude Nimba v južnogvinejskih gorah. Družba predvideva, da bodo letno lahko pridobili 15 milij. ton železove rude.

TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON

ZANIMIVA GEOTERMIIJA

Precej težja je situacija pri izračunu temperature v središču zemlje. Nezanemljivost dobljenih rezultatov je seveda precej večja kot pri manjših globinah.

Na diagramu št. 2 je prikazan potek temperature do središča zemlje za morja in celine. Na začetku ni enak zaradi različne sestave zemeljske skorje pod morji in celinami, vendar kmalu ni več razlike. Najprej je naraščanje temperature zelo hitro. Ko doseže globino 3.000 km pa postane nekoliko počasnejše. V središču zemlje doseže temperatura okoli 6.500 stopinj Celzija. Vendar pa je zaradi prej omenjenih težav, pri izračunavanju treba upoštevati možnost napake v območju minus — plus 1.000 stopinj Celzija.

Energija iz notranjosti zemlje

Napori za uporabo geotermične energije so posebno narasli po letu 1973 zaradi nafte krize. Vendar je ta vrsta energije v manjšem obsegu že dalj časa služila za proizvodnjo električnega toka in ogrevanje prostorov. Značilnost teh geotermičnih področij so predvsem določeni nenormalni pojavi, povezani s toplotnim tokom.

Kje so ta geotermična področja? Ali ima njihova splošna razporeditev kakšne zakonitosti? Če primerjamo svetovni zemljevid geotermičnih področij z zemljevidom potresov, vidimo, da sta skoraj enaka. To pomeni, da so geotermična področja istovetna s potresno zelo aktivnimi področji.

Pri uporabi geotermične energije pridejo v poštev tri vrste nosilcev energije: vodna para, termalne vode in vroči kamni. Nahajališča geotermične vodne pare so na zemeljski površini znana predvsem kot gejziri. Le-ta so skoraj vsa poznana in v veliki meri tudi koristno uporabljena. Na teh področjih je v globini 1.000 metrov temperatura med 250 in 300 stopinjami Celzija.

Tudi nahajališča termalnih voda je mogoče koristno uporabljati in to predvsem za ogrevanje prostorov. Izvire teh voda najdemo z vrtnanjem. Za praktično uporabo sta važni predvsem dve dejstvi: minimalna temperatura okoli 60 stopinj Celzija in minimalna količina približno 300 litrov na minuto.

Vroče kamne lahko uporabimo kot nosilce energije samo v slučaju, če uporabljamo pri tem tudi vodo. V ZDA že imajo nekaj takšnih poskusnih naprav. Osnova postopka je v tem, da s pomočjo hidravličnih naprav odprejo v primerni globini veliko in vročo kamnito gmo. Hladno vodo spuščajo skozi vročo kameno gmo po posebnih navrtinah in ogreto ponovno črpajo na površino. Glavni pogoj za ekonomičnost tega postopka je potrebna visoka temperatura kamnite mase, okoli 300 stopinj Celzija, in največja globina 3.000 m. V naslednji tabeli so navedeni tehnični podatki o izvorih energije na nekaterih znanih geotermičnih področjih:

Nahajališče	Temp. stop. Celz.	Srednja globina vrtine (m)	Nosilec energije	Srednja količina na vrtino (t/uro)
Larderello (Italija)	245	1.000	vodna para	23
The Geysers (ZDA)	245	2.500	vodna para	70
Matsukawa (Japonska)	230	1.100	vodna para/voda	50
Otake (Japonska)	200	500	voda	100
Broadlands (Nova Zel.)	280	1.300	voda	150
Paučetska (Sov. zveza)	200	600	voda	60
Cerro Prieto (Mehika)	300	1.500	voda	230
Niland (Mehika)	300	1.300	slana voda	200
Ahuachapan (Salvador)	230	1.000	voda	320
Hveragerdi (Island)	260	800	voda	250
Reykjanes (Island)	280	1.750	slana voda	400
Namafjalli (Island)	280	900	voda	400

Geotermična energija in okolje

Povedati je treba, da ta vrsta energije za okolje ni najbolj prijetna. Vzroka za to sta dva. Prvi je, da je mogoče geotermično energijo pretvoriti v drugo vrsto energije samo z zelo nizkim pritiskom. Zato nastanejo znatne količine odpadne toplote, kar ima za posledico nezaželeno toplotno obremenitev okolja. Drugi vzrok je v tem, da prinaša vodna para in vroča voda iz zemeljskih globlin tudi večje količine raztopljenih ostalih materialov. Ti so lahko tudi zelo agresivni. Če pri tem ne upoštevamo probleme, ki nastanejo zaradi korozije, njihovega izločanja in podobno, je treba te odvečne materiale, za katere običajno ni praktične uporabe, spet odstraniti. Pri tem je eden

izmed možnih načinov ponovno prečrpavanje v zemeljsko notranjost. Za to pa je treba uporabiti del pridobljene energije in je izkoristek ponovno slabši.

Zaključek

Brez dvoma predstavlja geotermična energija določeno energetske rezervo, ki jo bo možno že v bližnji bodočnosti uporabljati v večji meri. Istočasno pa povzroča njeno izkoriščanje tudi določene probleme, ki jih bo treba rešiti. To pa ne bo vedno enostavno, niti poceni. Vendar lahko kljub temu računamo na njeno vedno večjo uporabo.

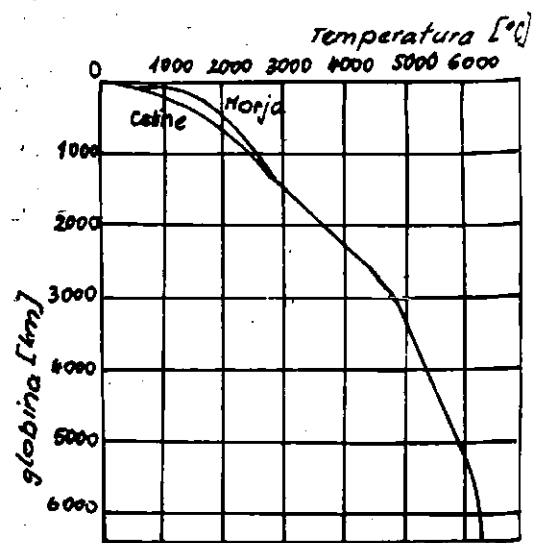

Diagram št. 2

ML

MLA

V čet sedstva ZSMS prava dosti te jev pri čevanja Pri c vanja i predse lezarnie festacij zato bc slovesn skem in med dr dincev pohoda in zati

M

Rep venije nuje . letnico pokraj nico z dikato dinskih benop Pozi OK vsem moraji kancid dati n nizacij jev in janju razvoj samou Pret bovatj poslite tove c ma v c Zbrj organi činski Titove

K

V s ustani delovr ustani izbran člani akcije konča renjsk slover osvob Ljublj

Na začeti stični petkr spreje Marko članor rica p

Čla delovi zadnj no de deter Ugote dovol navi c niso v

Z

S

Neod kolek dovol predv zdela ski bc C Mlak Lago Jezilo razšir delav 1924 bližn strok

MLADI O SEBI, SVOJIH PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

MLADI ŽELEZARJI V MESECU MLADOSTI

V četrtek, 24. aprila, so člani predsedstva tovarniške konference ZSMS Železarne razpravljali o pripravi na praznovanje meseca mladosti ter o prispevku mladih železarjev pri uresničevanju programa varčevanja v Železarni.

Pri obravnavi programa praznovanja meseca mladosti so bili člani predsedstva mnenja, da v okviru Železarne ne organizirajo večjih manifestacij, mladi železarji pa se bodo zato bolj množično udeleževali vseh slovesnosti in manifestacij v občinskem in republiškem merilu. Tako so med drugim sklenili, da se sto mladincev iz našega kolektiva udeleži pohoda ob žici okupirane Ljubljane in zatem velikega zborovanja na

Kongresnem trgu. Poleg tega se bodo v tem mesecu udeležili pohodov po partizanskih poteh naše občine, ki bodo 25. maja, sodelovali pa bodo tudi na ostalih prireditvah, ki jih bo organizirala občinska konferenca ZSMS Jesenice. 17. maja bo v Zalcu tradicionalni športni peterboj med steklarji, gumarji in železarji petih slovenskih delovnih kolektivov. Z izbranimi ekipami bodo tako kot vsako leto na tem srečanju sodelovali mladi člani našega kolektiva.

V mesecu mladosti bo poleg tega še vsakoletno majsko srečanje mladih delavcev Slovenskih železarn, ki bo letos na Ravnah. Omenimo naj tudi, da se bo v maju izvršilo več športnih srečanj med osnovnimi organizacijami ZSMS v Železarni in

sicer bo ta srečanja organizirala športna komisija pri TK ZSMS.

V drugem delu se je predsednik tovarniške konference ZSMS Vasilij Koman najprej informiral člane o programu varčevanja v Železarni. Člani predsedstva so zatem v razpravi poudarili, da se morajo mladi tako kot ostali člani kolektiva z vsemi močmi vključiti v uresničevanje programa, kajti mladi danes v Železarni predstavljajo skoraj tretjino zaposlenih in tukaj ni potrebno posebej poudarjati kolikšen bo uspeh, če bodo mladi res dosledno izpolnjevali to nalogo.

Med drugim so na četrtkovni seji člani predsedstva tudi poudarili, da bo potrebno pregledati stanje racionalizatorstva in novatorstva v našem kolektivu ter ugotoviti zakaj je pri tem premajhna prisotnost mladih. J. R.

PRIZNANJE MENTORJEM IN AKTIVNIM MLADINCEM

Republiška konferenca ZSM Slovenije bo v letošnjem letu, ko praznuje 30-letnico osvoboditve, 25-letnico samoupravljanja, 40-letnico pokrajinske konference SKOJ, 40-letnico zleta Svobode in 30-letnico sindikatov, podelila več priznanj mladinskim mentorjem in mladim družbenopolitičnim delavcem.

Poziv republiške konference so pri OK ZSMS Jesenice posredovali vsem osnovnim organizacijam, ki morajo v najkrajšem času predlagati kandidate za priznanja. Med kandidati morajo vodstva osnovnih organizacij upoštevati prispevek mentorjev in aktivnih mladincev pri razvijanju revolucionarnih tradicij, pri razvoju mladinskega gibanja in samoupravljanja.

Predlogi kandidatov morajo vsebovati poklic, starost, bivališče, zaposlitev in obširnejši opis kandidatove dejavnosti med mladino oziroma v organizaciji ZSMS.

Zbrane predloge morajo osnovne organizacije takoj posredovati občinski konferenci ZSMS Jesenice, Titova 86. J. R.

KRATKE VESTI

V soboto, 10. maja, bo v Kranju ustanovitev gorenjske mladinske delovne brigade. Slovesnosti ob ustanovitvi se bodo udeležili tudi vsi izbrani brigadirji iz naše občine ter člani komisije za mladinske delovne akcije pri OK ZSMS Jesenice. Po končani slovesnosti se bodo vsi gorenjski brigadirji udeležili osrednje slovenske proslave ob 30-letnici osvoboditve na kongresnem trgu v Ljubljani.

Na zdravstveni šoli Jesenice so v začetku marca ustanovili marksistični krožek. Doslej so se člani že petkrat sestali, v kratkem pa bodo sprejeli tudi svoj delovni program. Marksistični krožek, ki šteje trideset članov, vodi Karmen Tanko, mentorica pa je Dušica Rjazancev.

Člani komisije za mladinske delovne akcije pri OK ZSMS, so na začetku seji med drugim ocenili lokalno delovno akcijo na od plazu prizadetem območju na Blejski Dobravi. Ugotovili so, da udeležba ni bila zadovoljiva, ker posamezni brigadirji v naši občini vabila na delovno akcijo niso vzeli resno. J. R.

AKCIJA ZA VEČJO INFORMATIVNO DEJAVNOST V OBČINSKIH VODSTVIH ZSMS

Doseči moramo, da bo dobro obveščena sleherni celica ZSMS. Vzpostaviti je treba kroženje informacij od osnovne organizacije preko občinske pa vse do republiške konference in obratno.

Najširša oblika informativnega, publicističnega pa tudi literarnega prikazovanja dosežkov članov ZSMS, morajo biti glasila OK ZSMS. Zajemati morajo vsa področja življenja in dela mladine.

Resnično podoba mladih lahko dosežemo samo s hitro in temeljito informacijo. Zato moramo poživiti stike z uredništvii lokalnih glasil in lokalnih radijskih postaj ter z dopisništvii pokrajinskih in osrednjih časopisov in revij.

Za dobro delovanje mladih na področju obveščanja, je potrebno

SEMINAR NOVINARJEV

Konec preteklega meseca smo se zbrali mladi novinarji iz vse Slovenije na rednem vsakoletnem seminarju za predsednike centrov za obveščanje in propagando (COP) oziroma komisij iz občinskih konferenc ZSMS, v Simonovem zalivu pri Izoli. Na seminarju so predavali: Sandi Ravnikar - ZSMS o pogojih nove organiziranosti; Lenart Šetinc - Informiranje v delegatskih odnosih; Ivo Zorčič - Informiranje kot orožje delovnega razreda; Janko Tedeško - Akcija meseca mladinskega tiska in Andrej Pengov - Akcije sprejemanja in spodbujanja informativne dejavnosti v OK.

Zadnji dan našega trodnevnega seminarja pa je imel predavanja dr. France Vreg - Komunikacije v samoupravni družbi. Za zaključek pa sta bili še dve temi z naslovoma: Dogovor o izobraževalnih oblikah in Dogovori in sklepi o nadaljnjem delu. Novak Jošt

PROSLAVA NA ŽIC

V počastitev 27. aprila in prvega maja je bila za vse dijake zavoda svečana proslava, ki je imela še posebno praznično obeležje, saj se letos praznuje tudi 30-letnica osvoboditve izpod fašizma.

Proslavo, ki je zajemala recitacije, prozo in glasbene točke so pripravili dijaki, ki živijo v domu ŽIC. Na proslavi je sodeloval tudi gimnazijski pevski zbor Blaž Arnič, ki je s svojim pestrim programom obogatil celotno proslavo. N. J.

zanje organizirati izobraževalne oblike kot so: novinarske šole, seminarji, tečaji. Pridobljeno znanje pa morajo mladi informatorji in novinarji uveljaviti v glasilih osnovnih organizacij OK ZSMS, ter neposredno sodelovati v že ustanovljenih oblikah komuniciranja v ZSMS, revija Mladina, Informacije AZ, Tribuna, Problemi, Katedro, radio Student.

Pri predsedstvu OK ZSMS mora delovati center za obveščanje in propagando oziroma komisija za informiranje z uredništvom glasila. OK ZSMS mora za delo na tem področju imeti: izoblikovan program, glasilo, ki izide vsaj trikrat na leto, pregled sodelovanja s sredstvi javnega obveščanja in posebej načrtovano usposabljanje ter pregled obsega in kvalitete.

Akcijo bo spremljala skupina za interno informiranje v centru za obveščanje in propagando pri RK ZSMS in o njenem poteku sproti obveščala članstvo v informacijah AZ ter reviji Mladina. N. J.

GIMNAZIJC SO IMELI PREDTEKMOVANJE IZ FIZIKE

Na jeseniški gimnaziji so pripravili izbirno tekmovanje iz fizike, ki je bilo 15. aprila. Tekmovanje je bilo za druge, tretje in četrte letnike in se ga je udeležilo 36 dijakov.

Tekmovalna skupina drugih letnikov je tekmovala na področju mehanike in se ga je udeležilo 13 dijakov in dijakinj. Izdelki so pokazali, da je najbolje pripravljena Vera Rabzelj.

Tretji letniki so bili številčno najmočnejše zastopani, saj je tekmovalo 16 dijakov, med katerimi je bilo tudi osem dijakov ŽIC. Najboljše rezultate so dosegli: Bogdan Bricelec, Valerija Črnologar, Marta Krašovec in Milena Medja.

Iz skupine četrth letnikov je bilo na izbirnem tekmovanju iz fizike sedem dijakov, ki so pisali naloge iz elektrike in atomike. Nadja Šodja pa je dosegla prvo mesto v tej skupini.

Izdelki vseh najboljših so bili poslani na republiško komisijo v Ljubljano, ki bo sporočila, kdo od teh dijakov ima pravico nastopati na republiškem tekmovanju iz fizike, ki bo 17. maja na Jesenicah. N. J.

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje...

Tito

VARSTVO PRED VNETHJIVIMI SREDSTVI

3

Peno sestavlja voda in posebna kemična zmes. Pena pokriva napalm in preprečuje dostop zraka oziroma kisika. V ta namen so zelo primerne ročni gasilni aparati na peno.

Ker so ti gasilski aparati dostopni vsakemu občanu, lahko pa se uporabljajo za gašenje napalma, je treba vedeti, kako se uporabljajo.

Ročni gasilni aparat s peno vsebuje dve različni raztopini. V valju aparata je ena raztopina, v posebni posodi - košari pa druga. Pri uporabi je treba vijak na pokrovu aparata odvit do konca tako, da se odpre koš z raztopino, nato se aparat hitro obrne. Na ta način se zmešata hkrati obe raztopini. Nastopi kemična reakcija, rezultat je nastanek pene, ki pod pritiskom izhaja iz aparata v curku. Poleg tovrstnih gasilnih aparatov s fizikalno peno poznamo še druge, n.p.r. s kemično peno, ogljikovo kislino, suhim prahom in podobne, ki se prav tako uporabljajo za gašenje napalma v manjšem obsegu.

Ce je napalm zajel vozilo med vožnjo, je treba vozilo takoj zaustaviti. Gasilni aparat, ki ga ima skoraj vsako vozilo je treba nemudoma aktivirati in curek pene usmeriti na motor in rezervoar za gorivo. Pri gašenju vozil (osebnih avtomobilov, tovornjakov) ne smemo izkoristiti samo gasilne aparate, temveč takoj tudi priročna sredstva, n.p.r. pesek in zemljo.

Požar na vojaških vozilih (tanki, oklopni transporterji) se gase podobno kot na ostalih vozilih.

Vneta obleka se na človeku gasi na več načinov, odvisno od vrste obleke in razpoložljivih sredstev. Gašenje obleke je pravzaprav reševanje človeka, saj napalm hitro zajame celotno telo. Če vneta napalm pade na človeka, ki ima na sebi varnostno ogrinjalo, ga je takoj zavreči (ogrinjalo namreč!). Če pa pade napalm na obleko, jo moramo takoj prekriti z negorljivo prevleko. Ali pa goreče mesto prekrijemo s peskom odn. zemljo. Pri gašenju vnete obleke lahko uporabljamo ročne gasilne aparate, ki ne vsebujejo strupenega polnila. V skrajnem primeru obleko pogasimo tako, da se valjamo po zemlji. Izkušnje iz Vietnama kažejo, da se obleka na človeku, ki jo je zajel plamen napalma, uspešno gasi tudi s skakanjem v vodo. Pri tem je treba upoštevati, da v mnogih primerih napalm zmes lahko vsebuje tudi natrij, tovrstna zmes pa gori v vodi naprej.

UČINEK NAPALMA NA ČLOVEŠKI ORGANIZEM

Razlikovati je treba dejanske opekline od napalma ter bolj ali manj obsežne lokalne opekline oziroma s tem povzročeno obolenje in splošne posledice zaradi visoke temperature (t.i. eksogena hipertermija), zastrupitve z ogljikovim monoksidom in končno zadušitev. Ti učinki so v praksi hujši od samih opeklin, v večini primerov pa se pojavljajo kombinirano.

Ljudje v coni zgorevanja napalma nimajo nobenih možnosti, da bi preživel, ker jih visoka temperatura takoj paralizira. Ogroženi so celo tisti, ki so v zaklonih (jarkih) in zakloniščih. Poleg visoke temperature, (do 1000 stopinj in več) nastajajo visoke koncentracije ogljikovega monoksida, ki dosegajo smrtonosne vrednosti. V okolnem zraku pa se znatno zmanjša odstotek kisika vsled intenzivnega gorenja.

HIPERTERMIJA, ZASTRUPITEV Z OGLJIKOVIM MONOKSIDOM TER ZADUŠITEV

Obstajajo podatki o žrtvah napalma, pri katerih niso našli nobenih znakov opeklin. Posledica intenzivnega sevanja toplote in njeno ekstremno kopičenje v organizmu, ta povzroči toplotni udar (v tem primeru preprečeno oddajanje toplote iz telesa) odnosno nastopi stanje ko se telo ne poti več. Telesna temperatura naraste na 42 stopinj.

V zadnjem stadiju zastrupitve z ogljikovim monoksidom naraste telesna temperatura do 41 stopinj, ki se od eksogene hipertermije razlikuje po svetlo rdeči barvi obraza. Prisotnost ogljikovega monoksida zlahka dokažemo s spektroskopskim pregledom krvi. Hiter porast telesne temperature pri hipertermiji povzroči precejšnjo pospešitev krvnega obtoka. Ob koncu se poruši ravnotežje v krvnem obtoku s hudimi znaki šoka, akutnega prenehanja funkcije ledvic, nazadnje pa smrt vsled zadušitve. Nastopijo psihične motnje, zaspanost, globoka nezavest, halucinacije, delirij in krči kot posledica možganske krvavitve.

Omamljenost, zmedenost in duševna neuravnovešenost pri zastrupitvi z ogljikovim monoksidom omejujejo razsojanje v taki meri, da ni mogoče spoznati nevarnosti in tudi ne vseh možnosti za reševanje.

Kot je znano povzroči koncentracija 0,5 % ogljikovega monoksida v 1 kub. m zraka smrt v 10 minutah. Ogljikov monoksid se veže s krvnim barvilom v karboksihemoglobin dvesto do tristo krat trdnje kot kisik, zato pride do usodne zadušitve. Do zadušitve pride tudi zato, ker zaradi intenzivnega zgorevanja napalma primanjkuje potrebne kisika v zraku.

(Nadaljevanje prihodnjič)

mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja —

Ob petdesetletnici delavskih spopadov s fašistično Orjuno

Zapiski iz obdobja Neodvisne delavske partije Jugoslavije na Jesenicah

Spomini prve generacije jeseniških komunistov

47

Neodvisna strokovna organizacija je pozivala vse delavce h kolektivni akciji, toda Jurij Jeram ni imel časa, imel pa ga je dovolj, za protirazredno propagando, ki se mu je po mnenju predvojnega jeseniškega kronista in pisca brošure »Jesenice« zdelala »bolj koristna in hvaležna« zadeva kakor razredni delavski boj.

O vsem tem so mi svoj čas pripovedovali tudi Janez Mlakar, Jože Knific, Rudolf Markelj, Aleš Lagoja in drugi. Aleš Lagoja mi je leta 1959 pripovedoval, da je Jurija Jerama najbolj jezilo to, ker se je politično in sindikalno delovanje Neodvisne razširilo tudi na Javornik in na Dobravo. Janez Mlakar pa je za delavskega zaupnika Janeza Malenška, izvoljenega januarja 1924 za glavnega zaupnika delavstva pri KID, dejal, da je »približno odgovarjal obema strujama«, s čimer je mislil obe »rdeči« strokovni organizaciji.

O III. konferenci KPJ prej omenjeni tovariši niso vedeli veliko povedati, pač pa so se spominjali, da bi morala v tem času biti vsedržavna konferenca Neodvisne delavske partije Jugoslavije in da jih je »enkrat januarja 1924« Centralni odbor Neodvisne delavske partije Jugoslavije obvestil, da je oblast že drugič prepovedala vsedržavno konferenco Neodvisne, in zaradi tega izdal odlok o referendumu v vseh organizacijah, ki naj bi ga zaključili nekako do srede februarja 1924. S pomočjo tega referenduma so člani Neodvisne glasovali o »resoluciji o političnem položaju in nalogah Neodvisne delavske partije Jugoslavije« o »Resoluciji o nacionalnem vprašanju v Jugoslaviji« - torej o stališču, ki ga je sprejel CK KPJ na III. konferenci in ki ga je prevzel tudi Centralni odbor NDSJ - in v zvezi s tem tudi prvič v zgodovini KPJ tudi o makedonskem vprašanju, o narodu, ki ga kraljevina SHS ali kasnejša Jugoslavija ni priznala.

Mimo tega so se člani v okviru svojih krajevnih organizacij Neodvisne izrekli ša o agrarnem vprašanju in fašizmu, ki se je pojavljal v Jugoslaviji o organizacijami, kakršne so bile Orjuna, Srnao in Hanao, od katerih so poznali Orjuno tudi na Jesenicah, ki je zvesto sekundirala kapitalizem in pomagala zatirati ubogo delavsko paro. (»Jesenice«, str. 37), pri tem pa izrabljala prepire med posameznimi »skupinami in strokovnimi organizacijami« za svoje »šopirjenje na Jesenicah«.

Toda bolj kot Orjuna je tiste dni pritiskal na Slovence, odtrgane od matičnega naroda, italijanski fašizem, s katerim je kraljevina SHS 24. januarja 1924 sklenila prijateljsko pogodbo; to se pravi prijateljsko pogodbo med fašistično Italijo in kraljevino SHS, s katero se je jugoslovanska buržoazija odpovedala Primorski, Istri, pa tudi Reki.

V tem času, kakor se je spominjal Jože Knific, so se člani Neodvisne delavske partije spominjali s posebno komemoracijo Karla Liebknechta in Roze Luxemburgove ob petletnici uboja, ki so ga zagrešili nad njima nemški kontrarevolucionarji. Črki LL sta bili spominjski znak, ki se jim je tiste dni pridružil še tretji L - Lenin, ki je umrl 21. januarja 1924.

»Nismo mogli verjeti, da je Lenin mrtev.«

Leninovi deli takrat v slovenščini še ni bilo. Založba tednika »Glas svobode«, slovenskega glasila Neodvisne delavske partije Jugoslavije, je pripravljala prav v tem času kot tretji zvezek Marksistične bibliotek prevod Leninovega zapisa »Vloga proletarske stranke«. To pa se pravi, da takratni jeseniški in seveda tudi slovenski komunisti in delavci niso poznali Lenina kot genialnega marksističnega teoretika in filozofa, marveč mnogo bolj kot praktičnega voditelja proletariata, ki mu je edinemu uspelo popeljati delavstvo nekdanje carske Rusije v revolucijo in ustanoviti prvo proletarsko državo na svetu in jo utrditi kljub zaroti svetovnega imperializma, da uniči mlado proletarsko državo, v tem času že znano kot Zvezo sovjetskih socialističnih republik.

V mojem zapisu iz leta 1959, oziroma o beležkah, ki sem jih napravil po pogovorih s še živečimi jeseniškimi komunisti iz obdobja Neodvisne, pa razberem, da so mi tovariši Janez Mlakar, Jože Knific in drugi o Leninu povedali mnogo več, kakor so lahko takrat vedeli, saj so mi pripovedovali tudi o najpomembnejših Leninovih delih, o katerih pa so slišali lahko šele mnogo kasneje iz ilegalnega tiska.

(se nadaljuje)

ZAKAJ NISEM DOBIL GRADBENEGA POSOJILA?

Samoupravna delovna skupina skladišča vložnega materiala je predlagala, da naj se uredi odvoz rene in da naj popravilo čisto v skladišče žice.

V strojnem vzdrževanju so imele sestanke te samoupravne delovne skupine: vse tri skupine SV plavž. SV HVŽ, SV Jesenice 1, obe skupini žerjavnega oddelka in montaža 1. Poleg naštetih vprašani so obravnavale še program varčevanja in program porabe sredstev amortizacije.

Analiza sestankov samoupravnih delovnih skupin je napravljena na podlagi zapisnikov samoupravnih delovnih skupin, ki smo jih sprejeli v tednu od 21. do 30. aprila tega leta. Analizo je pripravila Vlasta Vidic.

Poleg tega pa je iz zemljiško knjižnega izpiska občinskega sodišča na Jesenicah razvidno, da je lastnik te omenjene stavbe njegov sin Ivan Mežik, kateremu pa je bilo odobreno gradbeno posojilo v letu 1974.

samo iz volilnih list, sicer pa se nihče
ne zanima za težave in življenje sta-
novincev tega naselja.

ZAKAJ NISO STANOVALCI NA STRAŽI PLAČALI STANARINE

let ni bila prebeljena. Pri dodeljevanju stanovanj posamezne družine niso dobile ustreznih drvnic in so si same izdelale vse mogoče rešitve

delegatov in predstavnikov poznamo samo iz volilnih list, sicer pa se nihče ne zanima za težave in življenje stanovalcev tega naselja.

IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

IMENOVANE KOMISIJE PRI IZVRŠNEM ODBORU SINDIKATA ŽELEZARNE

V četrtek, 24. aprila, je bila v sejni sobi Delavskega doma pri Jelenju prva seja izvršnega odbora sindikata Železarne po volilni konferenci. Najprej so bile konstituirane komisije pri izvršnem odboru sindikata, ki jih sestavljajo:

Komisija za samoupravljanje in gospodarjenje: Stefan Ščerbic, predsednik, člani Jože Ambrožič, Jakob Svetina, Janko Rupar, Anton Mrak, Alojz Brgant in Igor Logar.

Komisija za kadre in organiziranost sindikata: Pavel Lotrič, predsednik, člani Anton Avber, Peter Obid, Francka Marinkovski, Peter Ravnihar.

Komisija za šport in rekreacijo: Milan Polak, predsednik, člani Janko Guzelj, Janez Oven, Franc Klinar in Edhem Karahodžić.

Komisija za kulturo in izobraževanje: Ignac Smolej, predsednik, člani Ferdo Kikelj, Dimitrij Simikič, Miro Skube in Janez Kežar.

Komisija za oddihe in izlete: Marica Simon, predsednik, člani Peter Simonetič, Boris Jeklič in Miro Pretnar.

Izvršni odbor sindikata je v nadaljevanju seje razpravljal še o kriterijih za ugotavljanje pogojev nočnega dela žena. Ustrezni službi so naročili, naj pripravi ponoven pregled za razpravo s pripombo, da naj bi povsod, kjer je možno, zaposlili moške, v obratih, kjer žene delajo na delovnih mestih in je zahtevano nočno delo, pa naj o tej problematiki razpravljajo osnovne organizacije sindikata in sprejmejo ustrezne zaključke.

Izvršni odbor sindikata je ob koncu seje rešil še nekaj vprašanj, precej pozornosti pa so posvetili osrednji proslavi 30-letnice osvoboditve, ki bo 10. maja v Ljubljani. Glede praznovanja, ki jih bodo organizirali v počastitev 30-letnice osvoboditve v posameznih obratih Železarne, izvršni odbor sindikata priporoča, naj bodo skromne. Da bi čimbolje pripravili vse potrebno za udeležbo železarjev na osrednji proslavi v Ljubljani, izvršni odbor sindikata sklicuje razgovor s predsedniki osnovnih organizacij sindikata. Prevoz udeležencev v Ljubljano bo financirala Železarna.

NABAVNI SEKTOR

Sestanek osnovne organizacije sindikata na nabavnem sektorju je bil 11. aprila. Predsednik osnovne organizacije sindikata tov. Jože Pernuš je odbor informiral o dodeljenih mestih za letovanje v Crikvenici in Biogradu na moru. Dodeljena mesta v predsezoni in po sezoni bodo vrnila sindikatu Železarne, ker za te termine ni dovolj zanimanja, pač pa imajo več prijavljenih kot je mest na razpolago v glavni sezoni. Odbor osnovne organizacije sindikata je omogočil letovanje v naših počitniških domovih članom sindikata, ki v zadnjih petih letih niso letovali ob morju. Izvršnemu odboru sindikata Železarne bodo posredovali predlog za podelitev odlikovanj dveh članov njihovega kolektiva.

DRUŽBENA PREHRANA

Na drugi seji odbora osnovne organizacije sindikata, ki je bila v petek, 18. aprila, so pregledali izpolnjevanje sklepov sprejetih na prvi seji. Sklepi so bili izpolnjeni, le tov. Pretnar se še mora pogovoriti na kadrovskega sektorja glede tečaja za kantinierke.

Odbor osnovne organizacije sindikata ugotavlja, da anketa o vplačilu v blagajno sindikalne organizacije ni uspela, ker je bilo prijavljenih le 24 članov sindikata. Prijav je premalo, da bi lahko mesečno odtegnili denar za izvedbo izletov. Sindikalni organizaciji Železarne so posredovali dva predloga za podelitev odlikovanj, občinskemu sindikalnemu svetu na Jesenicah pa predlog za podelitev srebrnega znaka sindikata.

Na seji so obširno razpravljali o prijavah za letovanje na morju. Brezplačno letovanje na morju so tokrat omogočili Jožetu Kalanu in Mihaelu Davidoviču. Odobrili so še nekaj prošnji za dodelitev denarne pomoči. Odobrili so tudi 150 dinarjev za izvedbo tekmovanja v kegljanju na asfaltu. Strinjali so se s predlogom, da bi po končani sezoni organizirali izlet v Crikvenico. Predsednica Tinca Kernc je posredovala finančni plan za leto 1975, ki je bil tudi sprejet.

STROJNO VZDRŽEVANJE

V četrtek, 17. aprila, je bila razširjena seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata strojnega vzdrževanja. V uvodni besedi je predsednik osnovne organizacije sindikata Franc Pogačnik pozval člane komisij za pomoč predsedniku pri izpolnjevanju nalog, kar je še po-

sebej pomembno zaradi obsežnosti obrata. Predlog za povečanje premij za odpadke so pripravili in ga že odposlali, vendar še niso prejeli odgovora. Obratovodstvo strojnega vzdrževanja prav tako ni prejelo odgovora na predlog za spremembo postavk strugarjem.

Denarno pomoč članom sindikata bodo razdeljevali na vsake tri mesece, skladno s sprejetimi kriteriji.

Kljub temu, da je bil na obnem zboru sprejet sklep, da izletov ne bodo organizirali po posameznih skupinah, ampak v celoti za ves oddelek, posamezne delovne skupine zahtevajo, da same razpolagajo s sredstvi za izlete in jih tudi organizirajo. Obširneje so spregovorili o organizaciji izleta na Katschberg v Avstriji, ki pa ga zaradi premajhnega števila prijav niso izvedli. Prav tako ni bilo zadostnega števila prijav za izlet na Vogel. Predsednik komisije za izlete je predlagal, naj bi izlete organizirali po skupinah, medtem ko mora vodja izleta pravočasno posredovati program izleta. Določili so še prispevek 80 dinarjev na enega člana, če pa bodo izlet organizirali z lastnimi vozili, bo plačana kilometrina 1,30–1,50 dinarjev za kilometer. Priporočajo organizacijo izletov z avtobusi Viator, ki so najcenejši, razen tega pa je tudi dogovorjeno, da bo omenjeno podjetje omogočilo prevoze za vso Železarno.

Na seji je bilo posredovano poročilo o planu dohodkov in izdatkov. Izvršni odbor sindikata strojnega vzdrževanja ugotavlja, da seminarja za predsednike, podpredsednike in blaginike še ni bilo. Na strojnem vzdrževanju nimajo aktivov mladih delavcev in tudi mladinska organizacija ni dovolj delovna. Izvedbo občnih zborov so na seji pozitivno ocenili, ker so obravnavali številna vprašanja, ker bodo nove temeljne organizacije združenega dela ustanovljene šele z novim letom so se strinjali s predlogom za podaljšanje mandata samoupravnim organom do konca letošnjega leta. Kritično so obravnavali sestav izvršnega in nadzornega odbora sindikata Železarne, ki je bil izvoljen na nedavni volilni konferenci. Ugotavljajo, da v izvršni odbor sindikata Železarne ni bil izvoljen noben član sindikata iz strojnega vzdrževanja, čeprav je njihova sindikalna organizacija glede na število članov druga največja sindikalna organizacija v Železarni.

V nadaljevanju seje je bilo poudarjeno, da bi morali odbori osnovnih organizacij sindikata v večji meri podpirati inovacijsko dejavnost. Zato naj bi ustanovili tudi komisije za inovacijsko dejavnost. Ugotavljajo, da inovacijska dejavnost v Železarni ne napreduje, ker so nagrade premajhne. Predloge, ki jih pripravijo v proizvodnih obratih, rešujejo hitreje kot predloge vzdrževalcev, kar v precejšnji meri ovira inovacijsko dejavnost.

Iz poročila predsednika komisije za izlete je razvidno, da imajo na strojnem vzdrževanju več prijav kot pa dodeljenih mest za letovanje. Nekaj mest za letovanje izven glavne sezone je še na razpolago. Prednost za letovanje v naših počitniških domovih imajo člani sindikata, ki že dalj časa niso letovali. Predsedniku komisije za oddihe in izlete so naročili, naj zapiše še za dodatna mesta za letovanje. Sedem članov sindikata so predlagali za brezplačno letovanje na morju.

VALJARNA 2400

V petek, 18. aprila, je bila 3. seja osnovne organizacije sindikata valjarne 2400. Člani odbora so bili seznanjeni s predlogom razdelitve mest za letovanje v Crikvenici in Biogradu na moru. Brezplačno letovanje na morju so odobrili Maku Zupanu, Vinku Mirtiču, Alojzu Trojarju in Janku Smoleju.

Jubilanti dela z ženami in predstavniki Železarne

ADJUSTAŽA BLUMING

V petek, 18. aprila, je bila tretja seja osnovne organizacije sindikata. Iz poročila o delovanju mladih je razvidno, da so izvedli kegljanje na asfaltu, kjer je sodelovalo 13 članov. Prijavili so tudi ekipo, ki naj bi se udeležila tekmovanja v namiznem tenisu.

Dalj časa so na seji razpravljali o prijavah za letovanje na morju. Za brezplačno letovanje na morju so predlagali sodelavce: Stojeva, Šabiča, Rajakoviča in Šumeca.

Odbor osnovne organizacije sindikata je razpravljal o programu varčevanja, ki vsebuje zmanjšanje zastojev, porabe mazuta in ostale energije. V programu varčevanja je predvideno tudi izboljšanje izplena na blumingu in štedilu. Poudarjeno je povečanje produktivnosti in izkoriščanje delovnega časa. Prav tako bo treba zmanjšati porabo zaščitnih in ostalih sredstev. V razpravi je sodelavec Šumec poudaril oziroma opozoril, da vzdrževalci stroje in naprave popravijo le, kadar so v najbolj nujnih okvarah, medtem ko naprav preventivno ne vzdržujejo. Na seji je bil sprejet sklep, da bodo ob prvomajskih praznikih denarno obdarili sodelavce, ki dalj časa boluje.

ELEKTROJEKLARNA

Tretja seja osnovne organizacije sindikata je bila v petek, 18. aprila. Predsednik osnovne organizacije sindikata Martin Sovič je obrazložil problematiko oddihov in regresov. Brezplačno letovanje na morju so odobrili Huseinu Seničaku, Ludviku Bregantu in Ahmetu Golijaševiću.

Imenovana je bila komisija za inventivno dejavnost, ki jo sestavljajo: Marjan Demšar, Franc Šimnic in Alojz Purger. Komisija naj bi čimprej pripravila program dela. Odbor osnovne organizacije sindikata je odobril denarno pomoč Karlu Markoviču, ki že dalj časa boluje.

JEKLOVLEK

V torek, 22. aprila, je bila tretja seja osnovne organizacije sindikata v jeklovleku. Referent za oddihe Ivan Demšar je člane odbora seznanil s predlaganimi roki in cenami za letovanje v počitniških domovih. Za brezplačno letovanje so predlagali več članov sindikata. Ker pa lahko odobrijo brezplačno letovanje le za tri člane sindikata, bodo o predlogih ponovno razpravljali na prihodnji seji odbora. Sodelavec Maks Sotlar je poročal o doseženih rezultatih na obratnem tekmovanju v namiznem tenisu. Najboljšim trem tekmovalcem so razdelili praktična darila.

VALJARNA ŽICE

V četrtek, 24. aprila je bila redna seja osnovne organizacije sindikata v valjarni žice na Beli. Odbor je sprejel finančni načrt za leto 1975, v nadaljevanju seje pa so razpravljali o letovanju članov kolektiva na morju. Probleme so reševali sproti, medtem ko se bodo glede letovanja tovariša Prešerna pogovorili na sindikatu Železarne. Brezplačno letovanje na morju so odobrili Alojzu Purgarju in Stanku Pogačniku. Sodelavcu Marjanu Činklju so odobrili denarno pomoč, ker že več mesecev boluje. Prav tako so predsedniku osnovne organizacije Antonu Drabu naročili, da pripravi interni pravilnik o dodeljevanju denarne pomoči v valjarni žice. Na seji so sprejeli program udejstvovanja na področju športa in rekreacije v letošnjem letu. Referentu za šport so naročili, naj pripravi obrazce, ki naj vsebujejo podatke o tekmovanjih in tekmovalcih. Spregovorili so še o bližnji proslavi 30-letnice osvoboditve, ki bo v Ljubljani. Strinjali so se tudi s predlogom, da se osnovna organizacija sindikata vključi v akcijo »leto inovacij«. V zvezi s tem bodo objavili interni razpis inovacij v obratu. Najbolj uspešne inovacijske predloge bodo nagradili.

VEČER Z NAŠIMI JUBILANTI

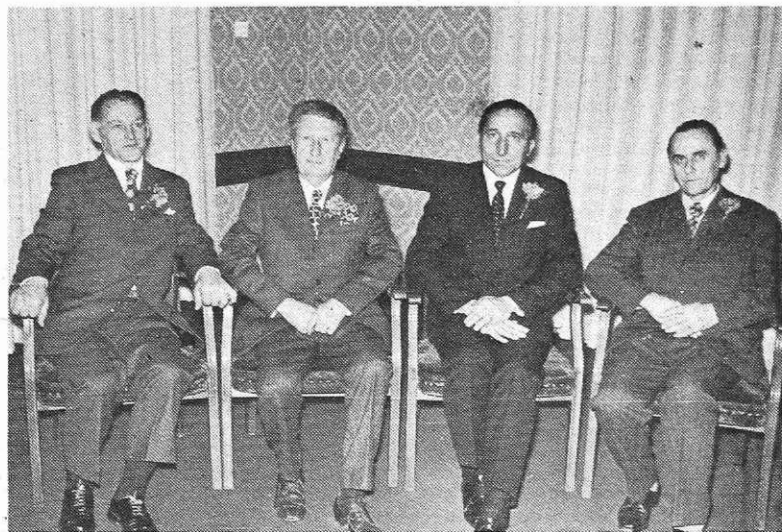
V petek, 25. aprila, so se v Kazini na Jesenicah zbrali letošnji jubilanti 40-letniki in jubilanti, ki so lani dopolnili 35 ali več let službe v Železarni.

LETOŠNJI JUBILANTI 40-LETNIKI: Zvone Azman, strojne delavnice, Jože Narad, elektro vzdrževanje in Ciril Odlasek, vodstvo TOZD Valjarn.

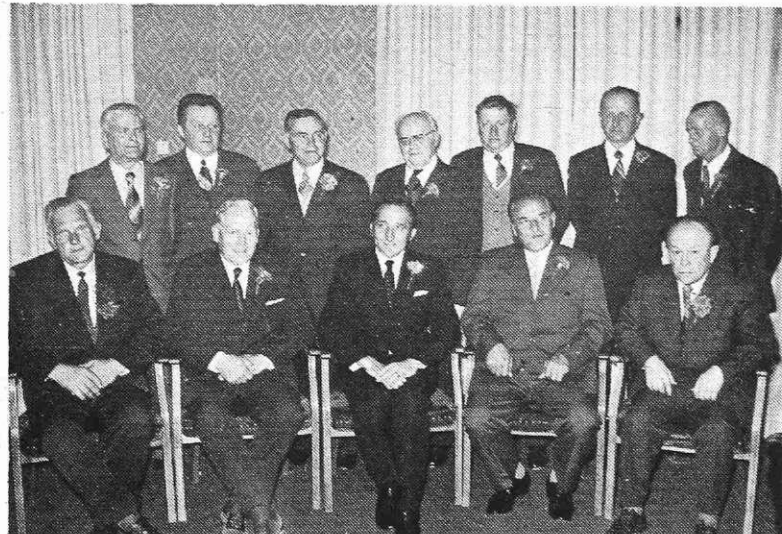
JUBILANTI 35-LETNIKI IN VEČ: Avgust Bizjak, hladna valjarna – 36 let v ŽJ, Janez Čop, strojne delavnice – 36 let v ŽJ, Boris Hmeljak, kadrovskega sektorja – 36 let v ŽJ, Franc Hodnik, transport – 36 let v ŽJ, Franc Klemenčič, toplotna energija – 36 let v ŽJ, Jože Otrin, hladna valjarna – 37 let v ŽJ, Oto Pirc, jeklovlek – 36 let v ŽJ, Jakob Razingar, transport – 38 let v ŽJ, Ludvik Svetina, transport – 38 let v ŽJ, Stanko Vidmar, elektro energija – 37 let v ŽJ in Anton Zupan, transport – 38 let v ŽJ.

Razen jubilarov so se tovariškega večera udeležili še glavni direktor Železarne Peter Kunc, predsednik delavskega sveta Železarne Alojz Kalan, predsednik tovarniške konference osnovnih organizacij sindikata Železarne Franc Kobentar, direktor kadrovskega sektorja Tone Varl, sekretar tovarne Dušan Stare in sekretar tovarniške konference ZKS Valentin Erjavšek.

Zbrane jubilate je pozdravil sekretar tovarne Dušan Stare, za njim pa je spregovoril glavni direktor Železarne Peter Kunc in jubilarom razdelil diplome in denarne nagrade. Razen direktorja Kunca so jubilate, ki so opravili 40 oziroma 35 in več let dela v Železarni, pozdravili še predsednik delavskega sveta Železarne Alojz Kalan, predsednik sindikalne organizacije Franc Kobentar in direktor kadrovskega sektorja Tone Varl. V imenu jubilarov je spregovoril Ciril Odlasek, nakar je sledil tovariški večer. Tako kot v prejšnjih letih so tudi na tem srečanju obudili spomine na dogodke, ki so se zvrstili v štirih desetletjih, ko so letošnji jubilanti v težkih razmerah pričeli z delom v naši železarni.

Sodelavci, ki so bili 40 let zvesti svoji železarni

Sodelavci, ki so 35 let in več delali v Železarni

Železarski globus

SOVJETSKA ZVEZA

V ministrstvu za črno metalurgijo pripravljajo načrt razvoja sovjetske železarske industrije do leta 1990. V vsaki izmed bodočih treh petletk računajo na povečanje proizvodnje surovega jekla za 22 do 24 milijonov ton. V letu 1990 predvidevajo, da bodo železarne v tej državi proizvedle 200 do 225 milijonov ton surovega jekla.

INDIJA

V bližnji prihodnosti bodo pričeli v Indiji z gradnjo dveh novih obratov za proizvodnjo metaliziranih peletov. Prvi obrat bodo gradili v mestu Goa. Kje bodo gradili drugi obrat zaenkrat še ni znano. Pri gradnji bo sodelovala tudi neka iranska železarska družba.

IRAN

Železarno Ahwar bodo modernizirali. Zgradili bodo novo električno jeklaro. Njena letna proizvodna zmogljivost bo milijon ton surovega jekla, investicijski stroški pa bodo znašali 130 milij. dolarjev. Zgradili bodo tudi novo napravo za kontinuirno vlivanje surovega jekla in kisikov konventor.

TURČIJA

V železarni Karabul bodo SM peči zamenjali s kisikovimi konvertorji. Obenem bodo instalirali tudi napravo za kontinuirno vlivanje surovega jekla. Proizvodnja surovega jekla bo tako narasla na milijon ton letno, proizvodnja končnih izdelkov pa na 850.000 ton.

ZVEZNA REPUBLIKA NEMČIJA

Po zahodnonemških podatkih se bo spreminjal odnos med porabo jekla v posameznih delih sveta v primerjavi med letom 1970 in 1985 takole:

	1970	1985
	%	%
Zahodna Evropa	26,6	23,3
Severna Amerika	23,2	18,3
Japonska	11,9	11,7
Evrop. soc. države	25,6	26,8
Ostali svet	12,7	19,9

Razpredelnica kaže, da bo v letu 1985 padel procentualni delež porabe jekla v industrijsko razvitih državah na račun ostalega sveta. To je tudi logično z ozirom na vedno hitrejši industrijski razvoj v teh deželah.

ZAMETKI DELAVSKEGA SAMOUPRAVLJANJA V JESENIŠKI ŽELEZARNI ŽE PRED 30 LETI

Ko so besneli najbolj ogorčeni boji za osvoboditev Slovenije in ožje Gorenjske, so jeseniški delavci – jeklarji, člani delavske enotnosti prevzeli upravo tovarne od takratnih lastnikov oziroma upravnega vodstva KID

Letos, ko praznujemo 30-letnico naše osvoboditve, je morda prav, da se spomimo tudi tega pomembnega dogodka, ko so delavci tovarne – člani delavske enotnosti – prav v teh dneh pred tridesetimi leti vodili pojanja z upravnim vodstvom KID Kranjske industrijske družbe in prevzeli tovarno v upravljanje.

Ta akt bo v zgodovini delavskega boja jeseniškega proletariata stal zapisan z velikimi črkami kot logodek, ki je in bo ostal takrat aposlenim delavcem v tovarni in eseniškemu prebivalstvu v trajnem pomenu. Čeprav je upravljanje tovarne po članih upravnega odbora delavske enotnosti trajalo le do 1. maja 1945, je po svojem pomenu prav gotovo vredno, da o tem napišemo nekaj več kakor tudi o vsem, kar je bilo treba storiti, preden je prišlo do prevzema podjetja. Zato omo segli nekoliko nazaj v zgodovino nastanka delavske enotnosti in njenega delovanja.

Priprave za prevzem oblasti in zopredno s tem za prevzem tovarne egajo nazaj do II. zasedanja AVNOJ kot tudi do Zbora kočevskih poslancev, kjer so bili dani temeljni smernice za izpostavljanje narodne oblasti od SNOS preko pokrajinskih in okrajnih teles do vaških in rajevnih Narodnoosvobodilnih odborov.

Nekako v tistem času je nastala tudi delavska enotnost, ki se je za premembo od terenske organizacije ormirala predvsem v tovarnah in podjetjih in je bila namenjena delovnemu človeku. Odbori delavske enotnosti so bili dejansko odbori OF, s to razliko, da so jih ustanovljali aktivisti v vseh tovarnah in raznih delavnicah.

Na krato bi lahko rekli, da so odbori delavske enotnosti nadome-

stili oziroma zamenjali prvotne že v letu 1941 in 1942 ustanovljene OF odbore v tovarnah in podjetjih.

Delavska enotnost je imela zelo širok program dela, od političnega aktivističnega, mobilizacijskega, do zbiranja finančnih sredstev in organiziranja odpora, pasivne rezistence in raznih sabotaž, s čimer naj bi ovirali delo za okupatorja in za okupatorjevo vojsko.

Na Gorenjskem delavska enotnost nekako do spomladi 1944 ni mogla zaživeti, zlasti je bil to problem na Jesenicah, kjer so bili pogoji dela za aktiviste OF in ostale politične delavce še zlasti težavni, prvič, ker je bila tu skoncentrirana velika vojaška sila, poleg policije, gestapa in domačih izdajalcev, upoštevajoč pri tem tudi veliko število nemškega doseljenega prebivalstva in višjega uradništva v železarni. Prav zato, ker so jeseniške tovarne v glavnem delale za nemško vojno industrijo, je bil oblastni komite za Gorenjsko še posebno zainteresiran, da se vzpostavi v obratih tovarne močna organizacija delavske enotnosti. Na seji oblastnega komiteja, 29. marca 1944 so izrecno obravnavali jeseniško okrožje in sklenjeno je bilo, da gre tovariš Bogdan Osolnik kot član oblastnega komiteja z določenimi nalogami v jeseniško okrožje.

JELENC ALEŠ POLITIČNI DELAVEC OKRAJA JESENICE PREVZAME ORGANIZACIJO DELAVSKE ENOTNOSTI V JESENIŠKEM OKROŽJU

Tovariš Bogdan Osolnik je po svojem prihodu na teren jeseniškega okrožja prenesel direktive CK in oblastnega komiteja za politično delo s posebnim poudarkom na delavski enotnosti, ki jo je nujno organizirati v obratih tovarne. Zato je bil postavljen tovariš Jelenc Aleš, takratni politični delavec v jeseni-

škem okraju, kot glavni predstavnik delavske enotnosti v okrožju Jesenice. V tem času, to se pravi od začetka aprila do posvetovanja aktivistov na Jelovici, je organizacija delavske enotnosti v obratih KID že nekako zaživela, vendar pa so bile smernice za delo še premalo obdelane, zlasti za ločitev delavske enotnosti oziroma njenih odborov od odborov OF na terenu kakor tudi delovanje žena in mladine v delavski enotnosti.

Splošna politična situacija na Gorenjskem, o čemer so poročali člani oblastnega komiteja, ko so se vrnili iz Gorenjskih okrožij, je narekovala oblastnemu komiteju, da organizira v začetku maja pokrajinsko konferenco OF, kjer naj bi postavili novo telo, namreč pokrajinski odbor OF za Gorenjsko. V ta namen je prišla prve dni maja na oblastni komite tovarišica Joža (Lidija Sentjurs), članica CK, da bi pomagala pripraviti to konferenco, vzporedno s tem pa tudi izvedbo pokrajinske konference delavske enotnosti, ki naj bi bila neposredno po zboru aktivistov.

ZBOR GORENJSKIH AKTIVISTOV NA MOSTEH

V dneh 13. in 14. maja 1944 je oblastni komite za Gorenjsko sklical zbor vseh gorenjskih aktivistov iz vseh okrožij. Na tem zboru, ki so se ga poleg 120 aktivistov udeležili tudi tovariši Boris Kraiger, politkomisar glavnega štaba NOV in POS, tovarišica Lidija Sentjurs, članica CK KPS, tovariš Aleš Bebler kot član AVNOJ in SNOS ter zastopnik IO OF in tovariš Janez Hribar, takratni politkomisar IX. korpusa. Na zboru gorenjskih aktivistov so v številnih referatih obdelali politično situacijo, kakor tudi direktive in naloge v zvezi z razvojem in delom OF na Gorenjskem, kakor tudi o graditvi narodne oblasti, organiziranja gospodarstva in financ ter propagandne dejavnosti. Izvoljen je bil tudi prvi pokrajinski odbor OF za Gorenjsko, ki je imel 17 članov, v glavnem ilegalcev, političnih delavcev tako v KP, OF, SPZZ in delavske enotnosti.

Zaradi obširnega programa delavske enotnosti in njenih nalog je bila neposredno po zboru aktivistov OF pokrajinska konferenca delavske enotnosti za Gorenjsko, ki se je je udeležilo poleg zgoraj navedenih gostov še 85 članov delavske enotnosti in predstavnikov z Gorenjske. Izvoljen je bil tudi prvi pokrajinski odbor delavske enotnosti (devetčlanski), kjer so bili zastopani trije Jeseničani, in sicer tovariš Aleš Jelenc, Drago Višnar in Stane Jelovčan.

Sprejete so bile tudi glavne točke dela delavske enotnosti:

1. Delavskemu proletariatu se mora posvetiti več pažnje in politično delo aktivistov usmeriti predvsem v tovarne.
2. Opreti se je treba na že obstoječe legalne veze, jih aktivizirati, razširiti in organizacijsko oblikovati.
3. Vsi organizirani delavci in aktivisti v kraju bivanja naj se vključijo v delavsko enotnost tam, kjer delajo.
4. Žene, članice ZPSŽ in mladino je treba pritegniti v delavsko enotnost, vendar s poudarkom, da eventualne odbore ZPSŽ in ZSM v tovarnah razpuste in se vključijo v edino organizacijo delavsko enotnost.
5. Vsi dosedaj obstoječi odbori OF v tovarnah se zlijejo v delavsko enotnost.
6. Apelirati na aktiviste in vključevati nove sodelavce.
7. Mobilizacija vseh za vojskovanje sposobnih delavcev in še zlasti strokovnjakov.
8. Izvajati v podjetjih razne sabotaže z namenom, da se prepreči podpiranje nemškega vojaškega stroja z raznim materialom.
9. Tiskati posebno literaturo za delavstvo.

10. Popularizirati list Delavsko enotnost, ki ga izdaja glavni odbor delavske enotnosti za Slovenijo.

11. Organizirati dobro obveščevalno službo o gibanju proizvodnje strokovnega kadra in vojske.

12. Dopisovanje v Delavsko enotnost.

To so v kratkem prikazane glavne smernice dela, ki so jih delegati sprejeli kot naloge za bodoče delo pri sprovajanju organizacije delavske enotnosti in njenega delovanja.

DELAVSKA ENOTNOST V OBRATIH JESENIŠKE TOVARNE

Kot smo že omenili organizacija delavske enotnosti v obratih jeseniške tovarne do leta 1944 nekako ni mogla zaživeti. Pokazali pa so se prvi uspehi organizacije delavske enotnosti, ko je bil aprila 1944 tovariš Jelenc postavljen za odgovornega organizatorja delavske enotnosti v jeseniškem okrožju in zlasti po pokrajinski konferenci, kjer je bil postavljen pokrajinski odbor delavske enotnosti za Gorenjsko.

O tem nam govori poročilo oblastnega komiteja za Gorenjsko centralnemu komiteju z dne 19. junija 1944, kjer med drugim navaja, da je delavska enotnost prodrla tudi v jeseniško tovarno in razgibala delavstvo. Poročilo navaja, da v tovarni obstaja vsega 15 odborov delavske enotnosti, od tega 11 v obratih na Jesenicah in 4 v valjarnah na Javorniku. Mobilizacija v jeseniškem okrožju je zajela preko 400 novih borcev, od tega največji odstotek delavcev iz tovarne, čemur je pripisovati tudi zasluge delavske enotnosti.

Izredno vlogo pri razvoju delavske enotnosti v obratih KID je imela tudi okrožna konferenca aktivistov jeseniškega okrožja v Radovni, kjer je bil poleg ostalih sklepov dan glavni poudarek delavski enotnosti.

Tovariš Jelenc navaja v svojih spominih glede organizacije delavske enotnosti naslednje: »Vzporedno z organiziranim utrjevanjem mestnih in vaških NOO, z razširjenim organiziranim delovanjem tudi na gospodarskem področju, so se v tem času v tovarni po obratnih odborih delavske enotnosti vršile priprave za izvolitev delegatov za okrožni posvet delavske enotnosti, ki je bil sredi avgusta na Obranci na Mežakli. Posveta se je udeležilo 25 delegatov delavske enotnosti iz tovarne. Izvoljen je bil osemčlanski tovarniški odbor s predsednikom tovarišem Francem Žurmanom, tajnikom Jankom Ferjanom in dvema namestnikoma predsednika tovarišem Lojzom Ulčarjem in tovarišem Borisom Kuharjem odgovoren za tehnično problematiko v tovarni. V glavni odbor delavske enotnosti tovarne pa so bili vključeni še štirje predsedniki oddelčnih odborov delavske enotnosti.

Posvet je analiziral uspehe in napake dosedanjega delovanja delavske enotnosti v tovarni in sprejel naslednje sklepe:

1. do skrajnih možnosti hromiti delo za sovražnika;
- nadaljevati s politično in propagandno akcijo; slehernega delavca, ki še omahuje, prepričati, da se aktivno vključi v delavsko enotnost;
- vršiti neprestano mobilizacijsko akcijo za odhod za vojsko sposobnega delavstva v partizane;
- v sodelovanju s terensko organizacijo izvesti organiziran odhod strokovnih delavcev in inženirjev v NOV;
- organizirati čimveč sabotaž pri delu, posebno še pri izdelkih, ki so namenjeni okupatorjevi vojski.
2. še povečati širjenje naše literature med delavci in delovno inteligenco ter organizirati večjo materialno pomoč naši vojski in partizanskim bolnišnicam;
3. pripraviti ukrepe za zavarovanje in prevzem tovarne ob kapitulaciji sovražnika;
- zbrati natančne tehnične podatke vseh obratov in materialnega stanja,
- formirati odbore tovarniške zaščite, kateri naj pripravijo tako organizirano zaščito, da bo zagotovljeno preprečenje uničenja tovarne ob umiku sovražnika.

Organizacija delavske enotnosti je vse sprejete naloge vzlic terorju okupatorja, dosledno izvajala. Ob stalni mobilizaciji delavcev, so organizirali odhod v NOV tudi dela strokovnega kadra in inženirjev in s tem povzročili okupatorju hud udarec, saj zanje ni imel na domostila. Povečalo se je število sabotažnih akcij. Delavci so prostovoljno odstopali težke karte za NOV.

Ker je bil tovariš Jelenc jeseni 1944 postavljen za v.d. sekretarja okrožnega komiteja KPS Jesenice in obenem za sekretarja okrožnega odbora OF Jesenice, je oblastni komite poslal v jeseniško okrožje tovariša Cirila Skofica, ki je prevzel na sebe referat delavske enotnosti v jeseniškem okrožju. Tako, da sta skupaj z Jelencem usmerjala delo delavske enotnosti s posebnim poudarkom na mobilizaciji delavstva in strokovnega kadra ter na prevzem tovarne po

Franc Žurman, predsednik UO Delavske enotnosti

Janko Ferjan, tajnik UO DE

Inž. Boris Kuhar, odgovoren za tehnično poslovanje v UO DE

Alojz Ulčar, podpredsednik UO DE

Janko Stani, član UO DE

In vendar so se izpolnile želje nas starih kovinarjev in plavžarjev, izpolnile so se želje naših očetov in dedov:

Plavži in fučine, ki jih je oživitvorojala sila slovenskega delavca in ki so bili ~~stari~~ stoletja ~~orožnana~~ last tujca, ~~ki~~ so postali končno naša last, last slovenskega delavca.

Tovariši borci, stiskam vam roke v zahvalo, ker vi ste nam prinesli svobodo, vi ste nam po neskončnem trpljenju in velikih žrtvah postavili nov delavski dom, vi ste priborili dedščino slovenskega delavca nazaj.

kot star kovinar vam kličem:

Vstani nov rod na dedščini, plavži in fučine zagorite večno le nazaj priborjeni pravici blagoc Jerneja! Kvišku srca, kvišku pesti in prisezimoč plavži in fučine obstanejo naše za vekomaj in ~~in~~

Fotokopija originalnega govora Alojza Ulčarja, ki je kot podpredsednik UO DE 10. maja 1945 pozdravil jugoslovansko armado in komandanta Petra Drapšina

Albin Kobentar, član UO DE

Fran Klinar, zapisnikar

Aleš Jelenc, sekretar okrožnega komiteja KPS Jesenice, sekretar okrožnega odbora OF Jesenice in član pokrajinskega odbora Delavske enotnosti za Gorenjsko

Dr. Miha Potočnik, delegat ministrstva za industrijo in rudarstvo narodne vlade Slovenije

Inž. Viktor Kotnik, prvi tehnični direktor jeseniške železarne po osvoboditvi

delavski enotnosti. V ta namen je tovariš Jelenc klical na razgovor tehničnega direktorja železarne dr. inž. Hermana Klinarja ter se z njim prvič sestel v vili inž. Hofmana (Planina pod Golico) že jeseni 1944. leta. Sestankov s Klinarjem je imel več, od teh dva pri Hofmanu in dva v Kropi. Žal pa ti razgovori niso rodili konkretnih uspehov. Uspešnejši pa je bil sestanek inženirjev in tehnikov oktobra 1944. leta v Čufarjevi vili na Jesenicah, kjer jim je tovariš Jelenc razložil zahteve, ki jih postavlja prednje kot tehnične uradnike oblastni komite. Čeprav vsi navzoči niso vzeli tega resno, je kljub temu po tem sestanku odšlo v partizane sedem vodilnih inženirjev in tehnikov, med njimi tudi inž. Viktor Kotnik, inž. Črt Pretnar, inž. Guštin, Kranjc ter tehniki Gregor Klančnik, Boris Florjančič, poleg številnih delovodij, uradnikov in praktikantov. Uspoštevaajoč dejstvo, da je odšlo v letu 1944 v NOV preko 30 strokovnih uslužbencev železarne in 480 delavcev, je razumljivo, da je bila proizvodnja v železarni znatno ohromljena, pa čeprav so Nemci to vrzel skušali nadoknaditi s tujo delovno silo in strokovnjaki iz vse Evrope. Za ilustracijo naj navedemo, da je proizvodnja v železarni Jesenice upadla od 132.000 ton v letu 1943 na 87.000 ton v letu 1944.

Bližajoča se svoboda je celotno dejavnost in priprave za prevzem oblasti kot tovarne po delavski enotnosti še pospešila, ker razgovori s tehničnim ravnateljem dotedaj niso dobili pravega uspeha, ga je sekretar okrožja tovariš Jelenc ponovno klical na Poljane, 5. maja 1945 in odločno zahteval od njega, da podvzame vse ukrepe za prevzem tovarne od strani upravnega odbora delavske enotnosti. Inž. Herman Klinar je obljubil, da se bo 6. maja ponovno odzval oblastem, ker se mora o vsem tem pomeniti s Karlom Nootom kot generalnim direktorjem KID.

Sestega maja, navaja tovariš Jelenc, so se sestali v gostilni na Poljanah predstavniki delavske enotnosti in okrožnega komiteja ter inž. Klinar z nekaterimi vodilnimi uslužbenci železarne, kjer je bil sprejet in podpisan primopredajni akt za prevzem železarne. Tega posveta se spominja tudi tovariš Tišov Alojz iz Javornika, ki je bil navzoč kot eden prvih članov tovarniškega odbora delavske enotnosti. Sklenjeno je bilo, da se tudi vodilni uslužbenci železarne odzovejo mobilizaciji, v kolikor se še niso, ter da se takoj pošlje na Poljane celotni oddelek za vzdrževanje proge v tovarni na razpolago vojnim oblastem.

Pisanega dokumenta o pogajanjih glede prevzema tovarne na Poljanah z dne 6. maja nismo našli, vendar pa obstaja v arhivih pravne službe železarne Jesenice dokument o prevzemu tovarne, datiran z dne 8. maja 1945, kjer je bil po vsej verjetnosti izdelan pravni akt na podlagi prevzema podpisanega na Poljanah.

Ta primopredajni akt je podpisal kot pravni zastopnik Kranjske industrijske družbe tehnični direktor inž. Herman Klinar, za delavsko enotnost pa tovariš Franc Žurman, predsednik upravnega odbora delavske enotnosti in Janko Ferjan kot tajnik upravnega odbora delavske enotnosti. Po tem uradnem delu prevzema je tovariš Janko Stana kot član upravnega odbora prevzel ključne blagajniških tresorjev in jih izročil tovarišu Srečku Čopu kot blagajniku KID. Inženir Boris Kuharič pa je od Karla Noota, glavnega direktorja, osebno prevzel ključne tovarne.

Tako so že jeseni 1944. leta izvoljeni člani tovarniškega odbora delavske enotnosti kot člani upravnega odbora delavske enotnosti dokončno prevzeli tovarno od takratnega upravnega vodstva v upravljanje. Osemčlanski upravni odbor delavske enotnosti je izdal tudi posebni proglas o prevzemu tovarne, ki je bil razbošen v vednost delavcem v vseh obratih in pisarnah. Žal tega proglasa nismo našli v arhivih.

Prvotni osemčlanski upravni odbor so sestavljali: Franc Žurman, šabloner v konstrukcijski delavnici, predsednik UO; Janko Ferjan, ključavničar v mehanični delavnici, tajnik UO, inž. Boris Kuharič, tehnični uslužbenec, odgovoren za tehnično poslovanje, Lojze Ulčar, ključavničar, podpredsednik UO, Janko Stana, tehnični uslužbenec, član UO, Janko Finžgar, delovodja v žebjarini, član UO, Albin Kobentar, uslužbenec ekonomata, član UO, Franc Klinar, uslužbenec meznega urada, zapisnikar.

Delo upravnega odbora po osvoboditvi ni bilo lahko, saj so morali reševati številne probleme v zvezi z različnimi službami, s preskrbo za delovno silo in predvsem z zavarovanjem tovarniških objektov, strojnih naprav in celotne lastnine, da se ne bi povzročala škoda.

Po navedbah inž. Borisa Kuhariča so prevzeli tovarno v najbolj kritičnem času, saj je takrat prihrumelo na Jesenice z različnimi transporti veliko število umikajoče se nemške vojske, SS, kakor tudi različnih kvilinskih formacij, ki so z blindiranimi vozili, kamioni in topništvo

zasedli Jesenice in obstreljevali mesto. Vendar pa je bil odpor le-teh 10. maja 1945 dokončno strt ob pomoči motorizirane brigade, ki je prišla 6. maja 1945 preko Vršiča, razorožila nekatere enote v Kranjski gori in uspešno prišla na pomoč osvoboditeljem Jesenic.

Desetega maja popoldne je bil pred tovarniškim gasilskim domom svečan sprejem osvoboditeljev pripadnikov jugoslovanske armade, kjer jih je v imenu delavstva železarne Jesenice pozdravil podpredsednik upravnega odbora delavske enotnosti tovariš Alojz Ulčar. Originalni govor, iz katerega izžareva veselje, objavljamo kot dokument tega veselega dogodka.

Upravni odbor delavske enotnosti se je spričo obširnih nalog tekom časa razširil tako, da je obsegal že 18 članov. V svojem delu od praktično 8. maja 1945 do 21. maja 1945 je opravil zelo pomembno nalogo tako pri ohranjanju tovarne, kakor tudi pri raznih pripravah in remontnih delih za čimprejšnjo normalno obratovanje tovarne. Prav gotovo je njegova zasluga v tem, da je plavž številka 1 že junija meseca začel obratovati.

21. maja 1945 sta z odlokom ministrstva za industrijo in rudarstvo narodne vlade Slovenije z dne 18. maja 1945 prevzela upravo podjetja tovariš dr. Miha Potočnik kot delegat ministrstva in tovariš inž. Viktor Kotnik kot novo imenovani tehnični direktor jeseniške tovarne. Ta primopredajni zapisnik poslov s, dne 21. maja podpisali za delavsko enotnost zgoraj imenovani člani upravnega odbora delavske enotnosti (osem po številu) in navedena dr. Miha Potočnik in inž. Viktor Kotnik, s tem je bila zaključena že v letu 1944 začeta akcija delavske enotnosti in uprava podjetja po njej.

ZAKLJUČEK

Delavska enotnost v tovarni Jesenice je odigrala vsekakor pomembno vlogo. Če upoštevamo, da je bilo mobiliziranih v NOV 1136 delavcev ter da se jih je 1661 prostovoljno odzvalo, je vsekakor dokaz, da je delavska enotnost uspešno mobilizirala in širila akcijo za podporo NOB in sodelovanje.

Dokaz za njeno delo so tudi številne sabotaže, ki so se vrstile zlasti v letu 1944 in 1945, ki se odražajo zlasti v znižanju proizvodnje, saj je proizvodnja tovarne od 132.000 ton v letu 1943 padla v letu 1945 le še na 10.000 ton. Odras raznih sabotaž pa je tudi proizvodnja lastne električne energije, ki je padla od 31,7 milijonov KW/h proizvedenih v letu 1943 le še na 16 milijonov KW/h v letu 1945.

Za uspešno organizacijo delavske enotnosti v tovarni gredo vsekakor velike zasluge tudi glasilcu Jeseniški kovinar, ki ga je izdajala pokrajinska tehnika oziroma kasneje okrožna tehnika v Radovni, ki jo je vodil član agitacijske propagandne komisije jeseniškega okrožja tovariš Drago Višnar-Stojan. Organizacijska struktura v obratih KID je kot je razvidno iz enega od zapisnikov z dne 19. septembra 1944 bila sledeča: glavni odbor delavske enotnosti je štel 8 članov, potem so bili formirani še štirje oddelčni odbori, ki so šteli od 3 do 5 članov. Vsak oddelčni odbor pa je imel še skupine in sicer od 5 do 10 mož. Tako je imel oddelčni odbor grupe A 4 skupine, oddelčni odbor B 2 skupini, oddelčni odbor C 3 skupine, oddelčni odbor D pa 2 skupini. Vsak član skupine oddelčnega odbora pa je imel še svojo trojko, tako da lahko navedemo, da je bilo v tovarni KID organiziranih aktivistov oziroma funkcionarjev delavske enotnosti preko 350 članov in še nadaljnjih 1200 razno raznih simpatizerjev, ki so po svojih močeh prispevali z različni denarnimi in prehranbenimi prispevki za NOB in so se več ali manj odzvali mobilizaciji v letu 1944 oziroma 1945.

Delavska enotnost je imela v tovarni zelo dobro organizirano skupino za pomoč NOB v raznem materialu, ki se je v glavnem črpal iz centralnega skladišča in ekspedita, saj je znano, da je v NOB bilo odposlanega izredno veliko raznega materiala kot čevljev, obleke, dežni plašči, rokavice, gradbeni material, svetilke, električne, karbidne, razno orodje in ogromne količine pisarniškega materiala do strojev za potrebe administracije v NOV.

V glavni pisarni je delovala posebna služba, ki je imela svoj radio aparat in tekoče seznanjala partizane o vseh pomembnih novicah, kakor tudi o gibanju delovne sile, zlasti strokovnjakov, v sami tovarni. Ne smemo pa prezreti tovarniške zaščite, ki jo je organizirala delavska enotnost v tovarni, pri čemer gredo velike zasluge tovarišu Jakobu Rajnerju kot aktivistu delavske enotnosti, ki je iz vrst zanesljivih pripadnikov Werkschutzta, gasilcev in pa delavcev, aktivistov delavske enotnosti organiziral zaščito tovarne, ki je uspela ohraniti podjetje čim bolj nepoškodovano.

Mobilizacija strokovnega kadra in inženirjev pa je v veliki meri pripo-

Tik pred prvomajskimi prazniki je podpredsednik SFRJ Petar Stambolić v Beogradu razdelil tridesetim delavcem – neposrednim proizvajalcem prvomajske nagrade dela. Letošnja visoka priznanja so prejeli tudi štirje delavci iz naše republike, med njimi IVAN TUŠAR, delovodja montažnega oddelka strojnega vzdrževanja na Javorniku.

Ivan Tušar je že skoraj 20 let novator. V inovacijsko dejavnost se je vključil, ko so uspešno uvedli njegovo napravo za montažo in demontažo izvalca platinske peči v nekdanjem obratu Javornik II. Za železarno je prav gotovo najbolj pomembna predelava izstopne stene na potisni peči v valjarni 2400. Včasih so jo vstavljali štirikrat letno, lani pa so jo po njegovi zasluzi menjali prvič po petih letih.

Ivan Tušar je znan družbenopolitičen delavec in je aktiven na različnih področjih družbenopolitične dejavnosti.

IVAN TUŠAR PREJEL PRVOMAJSKO NAGRADO DELA

Pred drugo svetovno vojno, leta 1937 je bil izvoljen za predsednika mladinskega odseka pri DPD Enakost na Javorniku. Med drugo svetovno vojno je bil od leta 1943 dalje v partizanih, po osvoboditvi pa deluje izredno prizadevno v organizacijah SZDL in ZB NOV. Več let je predsednik javorjniške Svobode. V povojnih letih je bil vedno med organizatorji večjih akcij in ima veliko zaslug pri prenašanju tradicij NOB na našo mladino. Je med organizatorji vsakoletnega pohoda pionirjev po partizanskih poteh ter kurirskega smuka. Obe akciji organizira krajevna organizacija ZB NOV, kjer je v zadnjih letih uspešno vodil tudi komisijo za prslave.

V železarni je bil večkrat izvoljen v samoupravne organe, v sedanji mandatni dobi pa je član delavskega sveta TOZD VET, poleg tega pa tudi uspešno vodi samoupravno delovno skupino montažnega oddelka na Javorniku. Zaradi prizadevnosti in uspešnosti na področju kulturnoprosvetne in družbenopolitične dejavnosti je prejel več odlikovanj, najbolj pomembna in spodbudna pa je prav gotovo letošnja prvomajska nagrada dela. K visokemu priznanju mu iskreno čestitamo in želimo uspešnega dela tudi v prihodnje.

mogla, da so le-ti po osvoboditvi lahko prevzeli ključna mesta strokovnjakov v tovarni, saj je znano, da je prvotni strokovni kader v obratih jeseniške tovarne pred vojno in med vojno predstavljal nemški živelj odnosno Nemce, ki so v zadnjih dneh pred porazom zapustili tovarno in Jesenice.

Iz tega skromnega zapisa bomo lahko razvideli, da je jeseniški delavec v tej štiriletni narodnoosvobodilni borbi pokazal svojo zavest in prispeval ogromen delež k osvoboditvi domovine in h kasnejši obnovi.

Se živeče občane prosimo, v kolikor smatrajo, da bi na hitro zbrane podatke o tej akciji kakorkoli lahko dopolnili z različni podatki ali dokumenti, naj to sporočijo oziroma

gradivo, če ga imajo pošljejo tehniškemu muzeju železarne Jesenice, oddelek za delavsko gibanje in NOV, kot dodatno dokumentacijo, da bo mogoče v poznejšem času celotno akcijo o prevzemu tovarne in o dejavnosti delavske enotnosti obdelati in dokumentirati.

VIRI

Arhiv IZDG Ljubljana
Arhiv Tehniškega muzeja Železarne Jesenice
Ivan Mohorič: 2000 let železarstva na Gorenjskem
Spomini in izjave še živečih: Jelenc Aleš, Tišov Alojz, Žurman Franc, inž. Kuharič Boris, Kobentar Albin, Zapuščina Alojza Ulčarja, ki jo je odstopila TM hčerka Ulčar Draga

SREBRNI ZNAK SINDIKATOV SLOVENIJE

Letos se je prvič podeljevalo ob 1. maju in 30-letnici enotnih sindikatov Jugoslavije ter 30-letnici osvoboditve posebno priznanje – srebrni znak sindikatov – članom sindikata za uresničevanje delavskih interesov z dolgoletnim in požrtvovalnim delom v sindikalnih organizacijah in za pomembne uspehe v njenem uveljavljanju in razvoju, oz. osnovnim organizacijam sindikata za večletno učinkovito delovanje pri uresničevanju sindikalnih nalog.

Letos so prejele srebrni znak sindikatov Slovenije za uspešno dolgoletno in učinkovito delo pri uresničevanju socialističnega samoupravnega razvoja družbe, zlasti razvoja samoupravnih odnosov v OZD oz. TOZD ter organiziranosti sindikata naslednje organizacije:

- OOS martinarna železarna Jesenice,
- OOS valjarna profilov železarne Jesenice,
- Sindikalna konferenca OOS TPP Zarja Jesenice,
- Sindikalna konferenca OOS združenega zdravstvenega doma Jesenice.

Srebrni znak sindikatov Slovenije pa so prejeli naslednji člani: 1. Alojz Brgant – ŽJ – plavž, 2. Ludvik Berce – ŽJ – elektro jeklarna, 3. Milka Burnik – Intereuropa Jesenice, 4. Franc Biaggi – občinska uprava Jesenice, 5. Ljubo Burazin – Železniška postaja Jesenice, 6. Pavel Celarc – ŽJ – martinarna, 7. Mitja Čebulj – Iskra – Blejska Dobrava, 8. Franc Divjak – ŽJ – valjarna žice Bela, 9. Ivan Daskofler – ŽJ – GEZ, 10. Avgust Delavec – LIP Bled – obrat Mojstrana, 11. Zana Drobnač – ELIM Jesenice, 12. Bogo Frištrik – TP Ročca Jesenice, 13. Alojz Frelj – splošna bolnica Jesenice, 14. Jože Gazvoda – osnovna šola Kr. gora, 15. Avgust Gabor – ŽJ – valjarna 2400, 16. Miha Hostnik – ŽJ – adjustaža

bluming, 17. Vojislav Ivelja – postaja mejne milice Jesenice, 18. Tomaž Klinar – ŽJ – žičarna, 19. Franc Klinar – ŽJ – hladna valjarina, 20. Franc Kobentar ŽJ – sindikat, 21. Bine Kobentar – občinski sodnik za prekrške, 22. Marija Kotnik – TPP Zarja Jesenice, 23. Anton Korenc – družbenopolitične organizacije, 24. Vida Kavalar – ŽJ – šamotarna, 25. Franc Kosmač – ŽJ – jeklovček, 26. Bojan Lipovšek – ŽJ – oplaševalnica, 27. Franc Logar – ŽJ – profilarna, 28. Egidij Matič – Elektro Žirovnica, 29. Zvonko Mežek – Zdravstveni dom Jesenice, 30. Stanko Noč – ŽJ – profilarna, 31. Marjan Potočnik – ŽJ – elektro jeklarna, 32. Anton Pintar – ŽJ – elektro delavnica, 33. Mato Panič – ŽJ – elektro jeklarna, 34. Jože Rožanc – SGP Sava Jesenice, 35. Emil Rihteršič – Kovinska oprema Mojstrana, 36. Mara Rekar – TPP Zarja Jesenice, 37. Rado Rupnik – ŽJ – elektrotoplotna energija, 38. France Rekar – Ljublj. mlekarne – TOZD klavnica, 39. Tomislav Surjan – OŠ Prežihov Voranc Jesenice, 40. Jolanda Strugar – TPP Zarja Jesenice, 41. Nikolaj Sok – ŽJ – OTK, 42. Stefan Šerbič – ŽJ – martinarna, 43. France Tomšič – VIATOR Jesenice, 44. Anton Zupan – ŽJ – valjarna profilov, 45. Viljem Zrim – GIP Gradiš Jesenice, 46. Miroslav Živanovič – obratna ambulanta Železarne.

30 LET SVOBODNI

Letos mineva 30 let, odkar je utihnilo orožje na evropskih bojiščih, pa tudi 30 let, odkar si jugoslovanski narodi svobodni gradimo svojo socialistično domovino in lepši jutrišnji dan. Pobesneli nacistični vojni stroj, ki je sejal razdejane in smrt po Evropi, je 9. maja 1945 klonil pod udarci zavezniških armad.

Bilanca pokola druge svetovne vojne je več kot pošastna. V tej vojni je v deželah okupirane Evrope vključno z nacistično Nemčijo moralo umreti okrog 50.000.000 ljudi. Vojna ni izbirala. Med njimi so bili starci in otroci, žene in možje v najlepših letih. Največ ubitih je bilo mladih, ki so komaj vstopali v življenje in ki so imeli svo prihodnost pred seboj. Dosti je bilo otrok, ki so s svojo roso mladostjo plačevali davek pobesneli vojni. Vsa Evropa se je skoraj šest dolgih let tresla pod eksplozijami bomb in granat. Nacistem je razpredel v zasedeni Evropi mrežo koncentracijskih taborišč, kjer je umrlo na milijone ljudi vseh narodnosti samo zato, ker so ljubili svobodo svoje domovine.

Naši narodi so bili udeleženi v tem največjem pokolu v zgodovini človeštva z 1.700.000 žrtvami. Spominimo se: vsak deseti Jugoslovane je moral umreti zato, da mi danes živimo v miru in svobodi. Pa to še ni vse! Poleg mrtvih je vojna terjala na stotine ranjenih, invalidov, na desetisoče otrok brez staršev in kdo ve koliko razbitih družin. Ostalo nam je na stotine požganih domov, na stotine porušeni tovarni, na desetine razbitih mest itd.

Sicer pa, kdo bi mogel naštetati vsa razdejavanja v naši domovini in izmeriti bolečino ljudi, ki so vojno preživeli. Naše izgube in razdejavanja domovine nimajo primera v zgodovini. Utemeljeno lahko trdimo, da je bila ta vojna najstrašnejša preizkušnja in največja katastrofa, ki je kdajkoli doletela naše narode.

1.700.000 mrtvih je bila za nas Jugoslovane boleča visoka cena, ki smo jo morali plačati za vrednoto sicer neprecenljive vrednosti: SVOBODO. Tega mi vsi ne bi smeli nikoli pozabiti.

Leta nezadržno tečejo in nas, ki smo bili soudeleženci teh zgodovinskih dogajanj, je vse manj. Pa tudi dogodki, katerih žive priče smo bili, vse bolj bledijo v našem spominu.

Generacije, ki so prišle za nami, poznajo naš osvobodilni boj iz knjig, naših pripovedovanj, filmov. Vendar to ni in nikoli ne bo mogla biti verodostojna slika vseh strahot, težav in stisk, s katerimi smo se srečevali v letih vojne.

Ko je nacistični vojni stroj gazil Evropo in pravzaprav mimogrede zasedel Poljsko, pa potem Francijo, Belgijo, Holandijo, ni takrat nihče mogel slutiti, da bi se tej brutalni nacistični sili kdorkoli mogel resno upreti. Buržoazna jugoslovanska vlada je delno pod vtisom te moči, pa tudi iz lastnih nagibov, 25. marca 1941 pristopila k trojnemu paktu fašističnih velesil Nemčije,

Italije in Japonske. Sledi znameniti 27. marec, ko je ilegalna KPJ organizirala v Beogradu silovite demonstracije, katerih moto je bil: »Bolje rat nego pakt«. Vlada Cvetković-Maček ni mogla vzdržati tega spontanega pritiska in je bila s svojo pronacistično politiko do kraja kompromitirana.

Letalski general Simović izvede puč, sestavi novo vlado, izstopi iz pakta z nacistično Nemčijo in naveže stike s SZ, ki jih kraljevina Jugoslavija do tedaj ni imela. Ko je izvedel za izstop Jugoslavije iz trojnega pakta, je Hitler pobesnel. Ukazal je napad na Jugoslavijo po že unaprej pripravljenem načrtu. Vojni zgodovinarji trdijo, da je bil zaradi nepredvidenega napada na Jugoslavijo preložen predvideni napad na Sovjetsko zvezo vsaj za mesec dni, kar je v prvem letu vojne ugodno vplivalo na potek bojev na ruskem bojišču.

Sestega aprila leta 1941 so nemške, italijanske in druge satelitske armade brez vojne napovedi napadle Jugoslavijo. Jugoslovanska kraljevska vojska ni bila v stanju niti najmanj zadržati agresorje. Nihče takrat ni mogel razumeti, da je tako opevana armada kapitulirala v petih 14 dneh. Vlada, kralj in prominentni politiki so zbežali v Anglijo. Preostali politiki meščanskih strank so se poklonili okupatorju in vstopili v njegovo službo proti svojem lastnemu narodu. Jugoslavija je bila razkosana med štiri okupatorje (Nemci, Bolgari, Italijani, Madžari). Poleg tega pa sta nastali dve državi pod nemškim gospodstvom: Paveličeva Hrvatska in Nedičeva Srbija. Slovenija je bila razdeljena med okupacijske armade Nemčije, Italije in Madžarske.

Pri takem stanju ter ob barbarškem terorju nacističnih okupatorjev in njihovih domačih pomagačev smo bili izpostavljeni neverjetnemu pritisku. Degradirani smo bili na stopnjo podljudi brez vsakih pravic in zaščite, prepuščeni na milost in nemilost nacističnim oblastnikom. V takih pogojih, ki so bili nepopisno in nedoumljivo težki, lahko rečemo nemogoči, je KPJ začela organizirati upor. Obrnila se je k ljudstvu in iz teh preprostih in brezimenih ljudi so se rojevali vojaški in politični voditelji, ki so pod vodstvom partije razplamtevali upor po vsej deželi.

Iluzorno bi bilo misliti, da bi v takem uporu in pod takimi nemogočimi pogoji uspelo nekaj zanese-njakov doseči kakšne uspehe. Nemogoče! To je bila vojna vsega naroda proti nasilju in mračnjstvu nacizma. V tem brezobzirnem in krvavem boju na življenje in smrt je vsak našel svoje mesto od najmlajšega do najstarejšega, razen seveda tistih redkih, ki so se postavili na stran okupatorja. Kako bi sicer mogla naraščati številčna in udarna moč partizanske vojske, ki ni imela ne hrane ne municije, ne obleke, ne zdravil. Obrazložitev je samo ena: uprlo in bojevalo se je vse

ljudstvo. Nikoli se ne bomo mogli dovolj zahvaliti ženam in dekletom, ki so neutrudno pripravljale vse, kar je potrebovala njihova partizanska vojska. Pa tudi ne materam in ženam na domačijah, kjer smo se ustavljali in kjer smo bili vedno dobrodošli prijatelji. Ne smemo tudi mimo otrok, fantov in deklet, ki so hodili »po jagode« z zaupnimi sporočili za svojo vojsko. In zrel možje, ki so s svojo premetenostjo marsikdaj ukanili nadute nacistične. Ljudski odpor se je prepredel kot rakasta tvorba po telesu nacističnih okupatorjev. Seveda so bile tudi žrtve. Hude. Krvave. Toda zagnanost v boju se ni ustavila niti za en sam trenutek. Na mesta padlih so stopali novi ter nadaljevali tam, kjer so mrtvi nehali. Smrt je bila prisotna povsod. Naši so padali ob cestah, na mostovih, na progah, v naseljih, v gozdovih, povsod.

Spominimo se požgane Rašice, Dražgoš, Nomnja, Radovne... Ustavimo se za hip ob grobovih na Pokljuki, na Hrušici, pa v Mostah in na nešteto drugih krajih na tem majhnem koščku zemlje. Pojdimo na pokopališče v Begunje in pogledmo kamne. Umirali so v cvetu življenja — 18., 20., 25. letni. Pa tudi mlajši in starejši. Nihče ne more izmeriti, koliko gorja in trpljenja je na enem samem takim kraju, koliko ustvarjalne sile naroda je pokopano tam in koliko nedožitih sanj.

In mi? Ali znamo izkazovati pravo spoštovanje tem junakom, ki so bili pobiti kot psi, zato da mi danes živimo.

V takih pogojih se je rojevala naša vojska in oblast. Iz teh preprostih ljudi so rasli novi vojaški in politični kadri. In to taki kadri, ki so v pogojih okupacije in najhujšega nasilja znali ustvariti novo ljudsko oblast in jo legalizirati pred vsem svetom. Znali so ustvariti armado, ki je leta 1945 štela 800.000 Titovih vojakov.

Zaradi vsega tega je bila naša borba edinstvena. Zgodovina je dodelila jugoslovanskim partizanom težko, toda častno nalogo, da v tem neenakem boju izbojujejo nacionalno in socialno svobodo naših narodov. Naš boj je bil v času največje moči nacizma edina svetla točka v okupirani Evropi. Vsi, ki smo sodelovali v tem gigantskem boju, smo se v njem prekalili in akumulirali ogromen moralni kapital, ki Jugoslaviji še danes daje ugled in elitno pozicijo v svetu. Bili smo in smo še zdaj zgled vsem drugim narodom, ki se borijo za svojo svobodo. Nikoli ne smemo pozabiti, da je bila naša zmaga izključno sad našega boja. Naš boj pa je bil trd in neizprosni. Prelili smo potoke krvi in izgubili nešteto tovarišev. Vsak tisti, ki misli, da je bil naš osvobodilni boj parada ob zvokih godbe na pihala, se hudo moti. Žal je tudi takih še nekaj med nami.

Brez dvoma je v zgodovini posameznih narodov tak boj enkratna priložnost za generacije, ki ga doživijo. Tisti iz naših generacij, ki so se v teh najtežjih dneh našega naroda distancirali od tega boja ali pa se celo udinjali okupatorju vse do njegovega poloma, so prav gotovo črn madež na straneh naše slavne zgodovine. (Se nadaljuje)

— Stirinajst drekov, ne pa dni! Misliš, da sem slepa, ko Polde navsezgodaj pohaja s košem po Pukleku? Kaj pa išče tam? Tavžent-rože?

— Kaj, tebi nič mar!

— Pa mi je! se je basala na noge Rajgla. Mi je! Ljudje! je rekla zadihano in pogledala oficirja. Ustrelili ga ne bodo. Svoje bo odsedel. Jaz ga ne vem pokazati, ni pa lepo, Debevka, da molčiš in poslušas, kako možake spodaj po nedolžnem tepo.

Oficirja sta ji prikimala.

— Pa povej! sta se oglasila Matevževa dva.

— Jaz, je zakašljala, res ne vem, kje je. Na dušo mi verjemite.

Ja.

— Na dušo, so zajamrale ženske.

Medtem pa sta Jarc in Debevc pod stražo hodila po Zagorjanah, se na zapoved ustavljala, prisluškovala besedam in vsak zase ugibal, kaj bo.

— Naprej! so jima ukazali.

Zakoračila sta, ko da ju je kdo pahnul.

Sli so že mimo britofa. Prisluškovala sta živini, ki je tolkla v tla in pridušeno tulila. Večer je bil mrzel. Od vsepovsod se je gnal kak vetr. Po tleh se je svetlikala rosa.

Spet stoj.

Držala sta roke pred sabo in poslušala.

Nič.

Oficir in drugi trije so se odmaknili precej stran, samo stražar je stal za njima. Zašumela je trava. Pri drevesu je pes obvohal sled. Znenada pa ju je oficir od zadaj obvestil.

— Vidita Puklek?

Stal je za njima in vlekel cigareto. Žar je bil tako svetel, da je luščil sence.

— Vidiva! sta rekla tiho.

— Ko bomo prišli do hoste, bosta klicala Debevca. Slišala?

Jarc in Debevc sta se odtrgala z mesta. Počasi so hodili navkreber. Slišati je bilo samo sopenje. Ali udarce puškinih kopit v kame-nje. Temu ali onemu je tudi spodrsnilo, da se je na ves glas lovilo. Potem pa klet ali tipal nogo.

— Zdjaj! je velel oficir.

— Saj še nismo na vrhu! je z razbitimi usti rekel Jarc in si pomagal z nosom.

PAVLE ZIDAR

SVETI PAVEL

44

— Zdjaj! sem rekel.

— Deeebevc! je zaklical samo brat.

— Oba! Jarc!

— Mne bole ujeta.

— Te bo še kaj drugega! Si slišal? Raztegni gobec!

— Debevc! je zabasiral Jarc, brat pa zapel čez.

— Glasno! je ukazal nekdo od spremstva. Saj te komaj moj čelvelj sliši.

Zašli so z goljave v hosto. Tema na ozkem kolovozu je bila črna modra kot globin, dišala je pa po iglovju.

— Dajmo! Dajmo!

— Debevc! sta zarjula in na ustih jima je ostal »c«.

— Stojta! Vpila bosta: Frenk, pokaži se! Trikrat tako. Trikrat pa: Ojej, Frenk, kje si! Hajdi, gremo!

In so šli.

— Zdjaj! je tiše ukazal oficir.

Jarc in Debevc sta se oglasila: — Frenk, pokaži se!

— Dobro! je rekel oficir. Zdjaj pa ono drugo.

— Oojeejj, Frenk, kje si!

Tiho so obstali. Prisluhnili so hosti, a je molčala vsaka vejica v nji.

— Mrha, je zasikal oficir. Gremo!

Po nekaj korakih se jima je spet izvilo: Ooojej, Frenk, pokaži se!

— Stoj! jih je grabil od zadaj stražar.

— Kaj je? je zašepetal oficir.

— Slišite? je lovilo stražar neznane šume in držal Jarca za rokav.

— Nič ne slišim. Vidva, čujta, žalostno zavpijta!

— Oooojeejj, Freenk...

— Slišite? je stegoval vrat stražar.

— Nič ni, bimbo, oioioie, to so odmevi!

To odločitev smo pre-pustili šoferju. Zmenili smo se tudi, da moramo taborni prostor očistiti. Še pred večerom smo vse pospravili in že napol pripravljene odšli spat, poslednjič ob Črnem jezeru pod Durmitorjem.

20. 6. 1974

Vstali smo skoraj vsi prej, kot smo imeli v načrtu. Oprijela se nas je potovalna mrzlica. Hitro smo pripravili zajtrk in podrli šotore ter jih spravili v avtobus. Še enkrat smo pregledali in pospravili naš tabor in se poslovili od Črnega jezera in Durmitorja. Verjetno nisem bil edini, ki si je na tihem želel, da bi se še vrnili v te kraje, ki so tako pristni, neomadeževani in resnično lepi.

Ta dan smo želeli priti vsaj do Cetinja in zato smo smer vožnje prepustili šoferju, ki je pri domačinih dobil informacijo, da je cesta za Šavnik in Nikšić v zelo slabem stanju. Odločil se je, da se vrnemo po isti cesti nazaj do mostu na Tari. Ob

dalje smo se vozili po soteskah in kanjonih Morače. Videli smo, kako visoko nad reko in cesto gradijo novo progo Beograd—Bar. Proga je speljana zelo drzno in poteka po skoraj nemogočem terenu. Kaj vse napravi tehnika.

Ob ogledovanju in razmišljanju je vožnja do Titograda hitro minila, čeprav je zahtevala od šoferja veliko naporov. V Titogradu smo si privoščili dve uri počitka za ogled mesta. Od stare Podgorice je ostalo bore malo. Vse je v gradnji. Staro se umika novemu in kmalu ne bo mogoče več prepoznati, kako je bilo pred tridesetimi leti. Zgrajene so moderne upravne, trgovske in stanovanjske zgradbe ter lepe in široke ulice. Nikjer ni več razlik v življenju in utripu mest. Povsod srečujemo mlade ljudi z enakimi navadami kot jih imajo sovrstniki v drugih mestih. O kakšni zaostalosti ni sledu. Kakšna sprememba v tridesetih letih, ko sem bil tam kot vojak. Če bodo šli s tako hitrim korakom dalje, bomo kmalu zaostali le mi, če že nismo.

Hitro sta minili dve uri in že smo bili na poti proti Cetinju. Spet smo se vzpenjali iz Titograjske kotline, vendar sedaj ves čas po asfaltni cesti. Vozili smo se med vrtačami, ki so slične našim kraškim in se pričeli spuščati proti Rijeki Crnojeviča. S ceste smo zagledali skrajno zahodni del Skadrskega jezera, ki je poraščen s samim lokvanjem. Povedali so nam, da morajo na trasi, kjer vozijo ladje, redno odstranjevati lokvanje. Tam je tudi zelo lep spomenik padlim borcem v narodnoosvobodilni vojni. Iz okoliških vasi je padlo okrog 800 borcev, med njimi sedem narodnih herojev. Malo nad tem krajem smo imeli okvaro na avtobusu, ki pa so jo naši fantje s šoferjem hitro popravili in po kratki vožnji smo prispeli v Cetinje.

V Cetinju smo si najprej ogledali nacionalni muzej. Vodič nam je razkazal prekrasno zbirko eksponatov, s katerimi se lahko ponaša edino ta muzej. Vsi Črnogorci so ponosni na svojo zgodovino in tradicijo borbenosti ter junaštva. Kdorkoli bo hodil po teh krajih in si ne bo ogledal tega muzeja, bo veliko prikrajšan. Ogledali smo si tudi Njegošev muzej, ki je prav tako zelo zanimiv. Hiteli smo, da bi videli čim več znamenitosti, med katere sodi stari manastir, spomenik crnogorske vile, stare kapelice, umetniške galerije in drugo, vendar nismo zmogli vsega. Zvedeli smo, da si ne moremo ogledati Njegoševga mavzoleja na Lovčenu, ker je še v gradnji. Pod vtisom tolikih lepot in zgodovine tega naroda, smo se odpeljali dalje z namenom, da si poiščemo kraj za tabor. Ker smo vedeli, da je pot preko Lovčena slaba, smo se usmerili proti Budvi. Spet smo se dvignili iz kotline Cetinje ter se kmalu pričeli spuščati proti morju. Cesta se naglo spušča po zelo strmih serpentinah. Med potjo smo opazovali cvetoče rože in grmičevje, pod seboj pa morje. Kmalu smo bili ob morju in iskali primeren prostor za tabor. Odločili smo se, da bomo postavili tabor v kampu »Jaz«,

nedaleč od Budve. Po kratkem posvetu in dogovoru z upravo, smo hitro postavili šotore, pripravili večerjo in se osvežili v morju. Za nami je bila dolga pot, zato smo utrujeni kmalu pospali le kakih 50 metrov od morja.

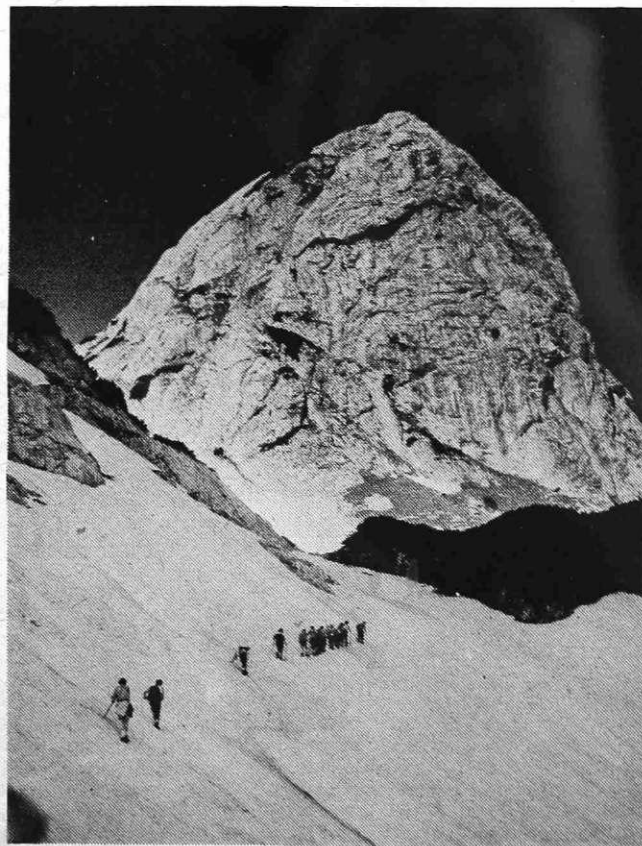
(Se nadaljuje)

Valodi Stojan

Z GORENJSKIMI PLANINCI NA DURMITOR

7

sedmih smo se odpeljali od jezera, se ustavili v Žablaku toliko, da smo nakupili kruh in oddali razglednice. Sedaj smo podnevi gledali gradnjo ceste, ki bo zelo lepa in široka. Od mostu na Tari smo zavili po asfaltirani cesti v čudovito in zelo prepadno sotesko. 111 km je vožnje po soteski, predno smo prispeli v Moj-kovac. Tam je nad starim mostom zelo lep spomenik v spomin na boje, ki so bili tam v prvi svetovni vojni. Mimogrede smo si ogledali še lepo Biogradsko jezero, ki je nedaleč stran. Vožnjo smo nadaljevali ob Tari mimo Kolašina, kjer smo zapustili reko Taro in se preko hriba spustili do Manastira Morača. Od tu

Še en spomin na Durmitorsko gorstvo

OBRT IN DAVČNA POLITIKA V NAŠI OBČINI

Večkrat lahko slišimo pritožbe, da v naši občini ni moč najti obrtnika za določene vrste obrtne dejavnosti. Predvsem pa so to storitvene dejavnosti kakor: zidarstvo, instalaterstvo, finomehanika, ključavničarstvo, tesarstvo, avtoelektričarstvo, radio in TV mehanika in še bi lahko naštevali, vendar pa je zaključek v vsakem primeru isti. Na Jesenicah primanjkuje obrtnikov. Z drugimi besedami tudi lahko rečemo, da razvoj obrti ne gre v korak z razvojem drugih panog gospodarstva oziroma ni v skladu z rastočimi potrebami prebivalstva. S to trditvijo niso mišljeni sami zasebni obrtniki, temveč tudi družbene obrtne organizacije.

Preden bomo skušali analizirati in se vsaj delno dotakniti vzrokov stagnacije na tem področju, pogledimo na kratko slovenski obrtni zakon (Uradni list SRS št. 26/73).

Vsem občanom je omogočeno, da z osebnim delom in s svojimi sredstvi samostojno opravljajo obrtno, gostinsko, avtoprevozniško in brodersko dejavnost ter prodajo na drobno pod pogoji, ki jih določa ta zakon. Samostojni obrtniki pa lahko tudi združujejo svoje delo in sredstva v zadrugo.

Občan, ki želi ustanoviti obrtno delavnico oziroma opravljati obrtno storitve, mora predvsem izpolnjevati naslednje pogoje: da je opravljivo sposoben, da ni v delovnem razmerju, da ima ustrezno strokovno izobrazbo, ustrezne poslovne prostore in delovna sredstva, če je to predpisano kot pogoj za opravljanje posamezne dejavnosti in če izpolnjuje še nekatere druge z zakonom določene pogoje.

Za obrtno dejavnost se šteje izdelovanje raznovrstnih proizvodov, kakor tudi opravljanje osebnih in drugih storitev. Za določene obrtne dejavnosti se zahteva ustrezna strokovna izobrazba in dveletna praksa, nekatere obrtne delavnice pa ustanovi lahko tudi tisti, kdor nima priznane strokovne izobrazbe, vendar dokáže, da je usposobljen za opravljanje obrti določene stroke oziroma poklica. Ta usposobljenost se dokáže s potrdilom organizacije združenega dela ali obrtne delavnice, da je pri njej najmanj tri leta uspešno opravljal dela, ki so značilna za opravljanje ustrezne obrtne dejavnosti in če uspešno opravi preizkus.

Obstojajo pa tudi posamezne dejavnosti, za katere se ne zahteva posebna usposobljenost.

Poleg obrtne dejavnosti lahko občani opravljajo tudi gostinsko dejavnost, domačo in umetno obrt, sprejemajo na prenočevanje in hrano pri zasebnih gospodinjstvih in kmečkih gospodarstvih, opravljajo avtoprevozništvo, prodajo na drobno in brodersko dejavnost. Za vse te dejavnosti se v določenih primerih zahteva posebna strokovna izobrazba, v drugih pa je že dovolj priglasitev ustreznemu občinskemu organu. V vseh teh primerih lahko obrtniki po sedaj veljavnih predpisih zaposlujejo pet delavcev, razen pri opravljanju avtoprevozništva in oddajanju prenočišč in hrane. Vendar pa občinska skupščina lahko določi, oziroma sprejme sklep, da zasebniki lahko zaposlijo tudi do sedem delavcev.

Delovni ljudje pa lahko opravljajo določene dejavnosti tudi kot postranski poklic ali z drugimi besedami rečeno lahko poleg redne zaposlitve opravljajo malo oziroma postransko obrt. Tudi za opravljanje male obrti so predpisani določeni pogoji, izobrazba, izključno lastno delo in ustrezen prostor.

Iz tega kratkega pregleda obrtne zakona lahko vidimo, da je možnost za opravljanje obrtnih dejavnosti veliko in da so zelo redke dejavnosti, za katere po tem zakonu ni mogoče dobiti obrtne dovoljenja. Obrt na Jesenicah stagnira, še več, skoraj lahko rečemo, da upada in nam po izračunih manjka 45 odstotkov raznovrstnih obrtnikov, za kolikor toliko normalno zadovoljitev obrtnih potreb v občini. Pri tem ni potrebno posebej poudarjati, da v današnjem času razdalja ne predstavlja nikakršne ovire in mnogo obrtnikov opravlja svoje storitve ali pošilja svoje izdelke po vsej državi.

Marsikdo bo krivdo za pomanjkanje obrtnikov valil na davčno politiko občine, kar pa v nobenem pogledu ne drži. V naši družbi se namreč vse bolj izenačujejo pogoji glede davčnih obremenitev med delavci zaposlenimi v družbenem sektorju in obrtniki. Danes namreč obrtniki plačujejo do višine povprečnega osebnega bruto dohodka določene stroke popolnoma iste prispevke kot delavci zaposleni v isti stroki v družbenem sektorju. Občinski davek je bil v letu 1974 od tega dohodka le 0,20 odstotka, vse ostalo pa so bili prispevki interesnim skupnostim, socialno in pokojninsko zavarovanje in drugo. V letu 1975 pa je odpadlo še tega 0,20 odstotka občinskega danka od obrti. Drugače pa je obdavčen presežek nad povprečnim bruto OD stroke. Le-ta je obdavčen po progresivni lestvici in se prične s stopnjo 25 odstotkov, preneha pa pri 50 odstotkih davka od tega presežka.

Zaradi boljše ilustracije navajam primer: bruto osebni dohodek avtoprevoznika znaša približno 65.000

dinarjev, od tega zneska plačuje avtoprevoznik samo tiste prispevke, katere plačujejo tudi vsi soferji, zaposleni v družbenih organizacijah. Če pa bruto OD presega ta znesek, pa se prične stopnja davka s 25 odstotka.

Pred tem zakonom, ki je prispevke obrtnika izenačil s prispevki delavcev v družbenem sektorju, je jeseniška občina imela od vseh gorejskih občin predpisane najnižje davčne stopnje. Tako je imela občina Jesenice v letu 1973 za sedem odstotkov nižje stopnje kot ostale gorejske občine, v letu 1974 za dva odstotka, v letu 1975 pa so stopnje izenačene zaradi prej navedenih razlogov.

Vendar se ugodna davčna politika ne odraža v številčnem povečanju obrti, temveč v povečanju prometa, ki ga opravijo zasebni obrtniki in v povečanju bruto dohodkov zavezancev, saj se je bruto OD povečal

od leta 1970 do 1973 kar za 83 odstotkov.

Za obrtnike začetnike, kakor tudi za posamezne družbeno zainteresirane stroke za zaposlovanje, vajence, za vlaganje sredstev v razširjeno reprodukcijo, glede na starost, pa so predpisane od presežka bruto osebnega dohodka še posebne olajšave, katerih odstotek je pri nekaterih strokah in določenih pogojih celo do sto odstotkov, kar pomeni, da nekaterim obrtnikom tudi od omenjenega presežka ni potrebno plačevati davka.

Iz vsega tega lahko vidimo, da davčna politika ne zavira razvoja obrtništva, nasprotno, po najboljših močeh skuša z instrumenti, kateri so ji na razpolago, prisluhniti in ugoditi željam ter težavam obrtnikov.

Za poživitev in razvoj obrti v naši občini pa pripravljajo pristojni organi občinske skupščine Jesenice nekatere pozitivne predloge v tej smeri kot so: izgradnja obrtniških poslovnih prostorov, kreditiranje obrtnikov in še nekatere druge.

Upajmo, da bodo vsi ti predlogi sprejeti tako, da bo tudi na Jesenicah obrt zaživela v taki meri, kakor bi bilo to tudi potrebno in bodo težave pri iskanju nekaterih vrst obrtnikov odpadle, kar bo velika korist za vse občane.

Božidar Resman

O UVEDBI POUKA V SRBOHRVATSKEM JEZIKU

Na sedmi seji družbenopolitičnega zbora občinske skupščine Jesenice, dne 31. marca 1975 je delegat tega zbora Joža Varl postavil naslednje delegatsko vprašanje: »Ker je bilo v zadnjem času izrečenih že veliko pripomb s strani delavcev iz drugih republik, ki prebivajo na območju naše občine, glede poučevanja v srbohrvatskem jeziku na osnovni šoli, želim pojasniti, če so o tem že razpravljali pristojni organi in kaj je bilo urejeno.«

Oddelek za občo upravo in družbene službe občinske skupščine kot pristojni upravni organ za področje vzgoje in izobraževanja je po predhodni konzultaciji osnovnih šol in vzgojno-izobraževalnega zavoda Jesenice, na osmi seji družbenopolitičnega zbora občinske skupščine Jesenice dne 28. aprila dal naslednji pismeni odgovor:

Iz vseh doslej zbranih informacij o morebitnih željah in zahtevah, da bi se organiziral pouk v osnovnih šolah v srbohrvatskem jeziku lahko ugotovimo, da občani iz drugih republik, ki imajo otroke v osnovni šoli, doslej te zahteve ali želje niso postavili ne ob vpisu otrok v šolo, ne kasneje na roditeljskih sestankih ali na sejah svetov staršev. Pobudo za uvedbo pouka v srbohrvatskem jeziku bi seveda lahko dali samo starši, ker je to njihova roditeljska in ustavna pravica.

Na oddelku za občo upravo in družbene službe se je zglasil eden izmed občanov, ki je zahteval predvsem informacije o tem, če so doslej starši že zahtevali pouk v srbohrvatskem jeziku in kakšne so možnosti za uvedbo takega pouka. Na oddelku je dobil pojasnilo, da razen organizacijskih ni nobenih zadržkov in da se imajo o tem pravico in možnost izjasniti predvsem prizadeti starši, ki morajo svojo željo izraziti ob vpisu otrok v šolo.

Upravni organ občinske skupščine, ki je pristojen za področje vzgoje in izobraževanja, je v mesecu marcu tega leta prejel tudi seznam z imeni in priimki 68 občanov oziroma staršev, ki se zanimajo za uvedbo pouka v srbohrvatskem jeziku. Čeprav se samo imenski spisek ne more obravnavati kot jasno izražena želja in zahteva prizadetih občanov, smo s pomočjo registra prebivalstva ugotovili, koliko otrok živi v teh družinah in kakšna je njihova starost. Od vseh 68 občanov, kolikor je navedenih na seznamu, je 62 prijavljenih s stalnim bivališčem na Jesenicah in 52 občanov ima tudi otroke. V teh družinah živi 105 otrok, od katerih je 59 predšolskih, starih od 0 do 7 let; starost šolskih otrok pa je različna. Sedemletnih otrok je 8, osemletnih 8, devetletnih 3, desetletnih je 6, v starostni skupini od 11 do 15 let pa je v teh družinah skupaj 13 otrok, medtem ko je 8 otrok starih več kot 15 let. Od vseh 62 občanov, ki so navedeni na seznamu in so prijavljeni na Jesenicah, se je 19 priselilo na Jesenice pred letom 1965, ostalih 43 občanov pa se je priselilo v času od 1966 dalje. Na območju krajevnih skupnosti Sava živijo štiri od navedenih družin, na Plavžu 24, v krajevni skupnosti Podmežaklja pa 34 družin. Iz navedenih podatkov, ki so samo orientacijski, izhaja, da živi v teh družinah razmeroma malo osnovnošolskih otrok, večje pa je število otrok predšolske starosti.

Po podatkih, ki jih je zbrala pedagoško-svetovalna služba vzgojno-izobraževalnega zavoda Jesenice o šolskih novincih, je v osnovnih šolah

Prežihov Voranc, Tone Čufar in Koroška Bela v tem letu 271 šolskih novincev. Od tega je 180 učencev, ali 66,4 odstotka slovenske narodnosti, 91 učencev ali 22,6 odstotka pa je iz družin drugih jugoslovanskih narodnosti.

V zadnjih letih, ko smo v naši občini povečali kapacitete vzgojno-varstvenih ustanov, je tudi več storjenega za pripravo otrok na vstop v šolo. V aktivu VIZ je organizirana za vse šole strokovna svetovalna služba, zato so tudi vsi otroci testirani in zdravstveno pregledani. V lanskem letu je bilo kar 69,1 odstotka predšolskih novincev zajetih v vzgojnovarstvene ustanove, kar pomembno pripomore k pripravi otrok za šolo. Čeprav je ta podatek zelo spodbuden, je treba povedati, da je bilo v varstvene ustanove zajetih 82,2 odstotka otrok slovenske narodnosti, 89,5 odstotkov otrok nacionalno mešanih roditeljev in samo 31,5 odstotka neslovenskih otrok. Matere iz neslovenskih družin so namreč v manjšem odstotku vključene v delovno razmerje, zato pa tudi otrok ne vključujejo v varstvene ustanove.

Organizacija vzgojnoizobraževalnega procesa je izredno zahtevna in zapletena naloga, ki jo šola lahko opravi samo v tesnem sodelovanju s starši, pri čemer pa je tudi njihov pogovorni jezik velikega pomena. Glede tega je treba omeniti, da bo največje vzgojnoizobraževalne učinke lahko dosegla celodnevna osnovna šola, ki bo tudi ob večji vključitvi predšolskih otrok v vzgojnovarstvene ustanove lahko pomembno zmanjševala socialno-pedagoške razlike, pri učencih vseh starosti in narodnosti. Pri tem je za našo občino zelo pomembno, da so prostorske možnosti že sedaj zagotovljene, saj je najmanj 16 igralnih prostorov v vzgojnovarstvenih ustanovah v popoldanskem času povsem praznih. Dokler pa organizacija celodnevne šole ne bo izpeljana, bodo morale šole še v večji meri organizirati pouk, predvsem za tiste predmete, ki zahtevajo največ neposrednega in individualnega dela ter medsebojnega sodelovanja učiteljev in učencev. Med take predmete pa sodi vsekakor tudi srbohrvatski jezik s svojo kulturo in književnostjo.

Uvedba osnovnošolskega pouka v srbohrvatskem jeziku bo vsekakor možna in smotrna z začetkom novega šolskega leta, v kolikor se bodo za to odločili starši, ko bodo v mesecu maju vpisovali svoje otroke v prve razrede osnovnih šol. Pouk v srbohrvatskem jeziku bodo seveda organizirale šole v sodelovanju s strokovno pedagoško službo, v primeru da bo prijavljenih ustrezno število otrok.

Vsekakor pa bo za te namene potrebno zagotoviti ustrezne kadrovske in druge pogoje, v katerih bo dana še večja možnost za vsestransko oblikovanje vseh otrok za uspešno vključitev v življenje in delo.

Novice iz radovljjske občine

Na 27. seji izvršnega sveta Obs 24. aprila so obravnavali poročilo o gibanju gospodarstva v letu 1974, poročilo o delu radovljjske enote Ljubljanske banke, predlog statuta skupščine gorejskih občin, zaključni račun proračuna občine za leto 1974, zadeve s področja urbanizma, gradbeništva in komunalne dejavnosti in predlog odredbe o zatiranju boleznih v nasadih črnega ribeza, družbenega dogovora o organizaciji kmetijske pospeševalne službe in njenem financiranju ter pogodbe o izvajanju letovanja z zavodom za letovanja in skupnostjo zdravstvenega zavarovanja Kranj. Obravnavali so tudi predlog o višini prispevkov staršev za letovanje v turok na Stenjaku v Istri.

Občinski komitej ZK je v ponedeljek, 5. maja, sklical skupen posvet komisije za idejno usposabljanje komunistov in sekretariata komunistov-delavcev. Pogovorili so se o pripravah za organizacijo tedna Komunistična, ki bo v radovljjski občini od 16. do 21. junija letos.

Izvršni odbor Obk SZDL je sklenil, da se bo osrednje slovenske proslave – 30-letnice osvoboditve 10. maja v Ljubljani udeležilo najmanj 165 predstavnikov družbenih organizacij. Izvršni odbori KK SZDL bodo poskrbeli, da bo iz vsakega kraja zastopano ustrezno število udeležencev.

Na zadnji seji v aprilu je IO OK SZDL imenoval za člane programskega sveta lokalne radijske postaje Jesenice Pavla Ješeta, Jošta Rolca in Marjana Vrabca, ki bodo zastopali radovljjsko občino, štiri člane programskega sveta pa je imenovala OK SZDL Jesenice.

Kot vse kaže bo že v maju prišlo do združitve 120-članskega kolektiva tovarne TIP-TOP obrata Bohinjska Bistrica z Almiro Radovljica. O tem so izrekli soglasje delavci na zboreh 25. aprila obbeh podjetij in sklenili, da bodo razpisali referendum, s katerim se bodo dokončno odločili o združitvi.

V četrtek, 24. 4., so v hotelu Toplice na Bledu svečano podpisali samoupravni sporazum o sestavljeni organizaciji združenega dela za turizem in gostinstvo predstavniki Alpe-Adria Ljubljana, Gorenske Jesenice, Kompaša Ljubljana, Majolike Maribor, TOZD hoteli Palace Portorož, OZD hoteli Toplice Bled in Peca Mežica. Nova SOZD ima nad 2700 zaposlenih in bo največja tovrstna organizacija v Sloveniji.

Na osnovi statuta SZDL Slovenije so tudi pri OK SZDL Radovljica ustanovili koordinacijski odbor za družbene organizacije in društva, ki bo imel nalogo skrbeti za pravilno registracijo, delovanje ter programsko usmeritev vseh organizacij in društev na območju občine.

Predsedstvo občinskega sveta Zveze sindikatov je na 11. seji 25. aprila potrdilo sklepni račun za 1974. leto ter finančni načrt za 1975. leto. Na seji so obravnavali predloge za podelitev srebrnih znakov ZSS in določili 26 zaslužnih delavcev in štiri sindikalne organizacije, ki so prejeli ta priznanja na prvomajski proslavi pri Šobcu.

Delegati zbora KS občinske skupščine so na 5. seji v torek, 29. aprila, razpravljali o poročilu izvršnega sveta Obs o posledicah aprilskega neurja v radovljjski občini. Sprejeli so program akcijskih ukrepov za odpravljanje škode, kakor ga je predlagal izvršni svet.

Republiška konferenca SZDL Slovenije in skupščina SRS sta v ponedeljek, 5. maja, pripravili v sejni dvorani radovljjske občinske skupščine posvetovanje, na katerem so razpravljali o razvojnih možnostih SFRJ v razdobju 1976–1980 te o globalnih okvirih in možnostih razvoja SRS v istem obdobju. Razprave so se udeležili predstavniki družbenopolitičnih organizacij, vseh treh zborov občinske skupščine in samoupravnih interesnih skupnosti jeseniške in radovljjske občine.

Proslavo dneva OF, povezano s proslavo 1. maja in 30-letnico osvoboditve, so organizirali v nedeljo, 27. 4. tudi v klimatičnem zdravilišču Tone Čufar v Dvorski vasi. Bolnikom in osebjem, ki so do zadnjega koticčka napolnili dvorano, je govoril predsednik KK SZDL Begunje Janko Kralj. V kulturnem programu so nastopili komorni zbor A. T. Linhart Radovljica, folklorna skupina osnovne šole Lesce in recitatorji osnovne šole Begunje.

Na finalni radijski javni oddaji Spoznavajmo svet in domovino, ki je bila v soboto, 26. aprila, zvečer v radovljjski kinodvorani, sta se pomerili ekipi OK ZSM Mozirje in OK ZSM Radovljica. Zmagala je domača ekipa v sestavi Janez Globočnik, Milan Kalan, Rado Kuhar, Drago Rozman in Peter Vengar.

V soboto, 26. aprila, zvečer je ob množični udeležbi domačinov in gostov v kulturnem domu v Podnartu s slavnostnim koncertom komorni moški zbor DPD Svoboda Podnart proslavil desetletnico delovanja. Nastopil je tudi mešani zbor v isti sestavi kot je začel delovati pred desetimi leti pod vodstvom tedanjega pevovodje Matevža Fabijana. Jubilanti so prejeli priznanja KK SZDL, ZKPO, kulturne skupnosti in več srebrnih Gallusovih značk.

V Begunjah so v nedeljo, 4. maja, proslavili svoj krajevni praznik v spomin na ta dan pred 30 leti, ko so enote Kokrškega odreda osvobodile ta kraj in rešile zapornike iz gestapovskih celic. Slovesnosti so se pričele že v soboto, 3. maja, zvečer s prižiganjem kresov in povorko mladine. V nedeljo je bila slovesnost na graščinskem vrtu, kjer je govoril nekdanji komandant Kokrškega odreda Stane Prezelj. V kulturnem programu so sodelovali Komorni zbor A. T. Linhart, Pihalni orkester jeseniške Železarne in recitatorji osnovne šole iz Poljč.

Partizanski dom Vodiška planina na Jelovici bo sprejel prve goste 21. maja in bo odprt do 8. oktobra. V tem času bo letovalo 14 izmen, članov ZZB NOV in njihovih svojcev. Oskrbeni dan bo veljal od 75 do 80 din, za nečlane pa 80–85 din za bivanje nad tri dni. Za tuje goste bodo zaračunavali veljavne dnevne cene gostinskih storitev.

Osrednja slovesnost v počastitev 80-letnice tovarne Plamen v Kropi je bila v sredo, 30. aprila. Dopoldne je bil ogled tovarniških prostorov, nato pa otvoritev makete »Kropa v 19. stoletju«, ki jo je izdelal tehnični muzej železarne Jesenice. Ob 17. uri je bila v sindikalnem domu svečana akademija, na kateri je govoril dr. Marjan Breclj. V kulturnem programu so nastopili Zlata in Dragica Ogjanovič, Ladko Korošec, Anton Dermota, Jože Zupan in komorni zbor KUD Stane Žagar.

Na pobudo KK SZDL Bohinjska Bela so tudi v tem kraju organizirali akcijo pod geslom »Očistimo našo Bohinjsko Belo«, ki bo trajala do 15. maja. Sodelovali bodo vsi zasebniki, organizacije, društva in delovne skupnosti, ki bodo očistile in uredile okoli svojih zgradb in bližnjo okolico. Posebna komisija pri svetu KS bo ocenila opravljeno delo in najzaslužnejše predlagala za priznanje.

Blejska akcija »Očistimo naš Bled« v zadnjih dveh sobotah v aprilu je navrgla zelo dobre rezultate. Cenijo, da so občani in organizacije s prostovoljnimi delom prihranile KS okoli 360.000 din.

V letu 1974 so se potrošniška posojila pri Ljubljanski banki – poslovna enota Radovljica povečala za 67 % v odnosu na leto poprej. Lani je bilo odobrenih 808 posojil, ali povprečno 14 na mesec. Največ – 56 % vseh posojil je bilo namenjenih za nakup osebnih avtomobilov.

PRIZNANJA OF ZA LETO 1975 SO PREJELI

Za dolgoletno uspešno organizacijsko politično delo: Ivan Arzenšek in Aleš Jelenc.

Za dolgoletno vsestransko družbenopolitično delo: Rok Globočnik, Franc Gregori, Bernard Jakopič, Stane Simeonov, Anton Skrt in Slavko Tuma.

Za aktivno družbenopolitično delo v krajevnih skupnostih: Mila Barbo, Kati Hiti, Stanko Jauhi in Franc Kosančič.

Za požrtvovalno delo v organizaciji zveze borcev NOV: Ciril Triler in Stane Tušar.

Za zasluge pri ohranjanju revolucionarnih partizanskih tradicij: Alojz Rakose in Stanko Potočnik.

Poleg individualnih priznanj so priznanja prejele tudi naslednje organizacije:

Osnovna organizacija zveze borcev NOV Hrušica — za uspešno ohranjanje tradicij NOV ter vsestransko aktivnost pri političnih in obrambnih nalogah.

Osnovna organizacija zveze borcev NOV Žirovnica — za uspešno ohranjanje tradicij NOV ter vsestransko aktivnost pri političnih in obrambnih nalogah.

Sportno društvo Jesenice — ob 30 letnici uspešnega delovanja ter za družbeni napredek v telesni kulturi.

Turistično društvo Kranjska gora — ob visokem jubileju za uspešno družbeno gospodarsko in prizadevano delovanje.

Z RAZŠIRJENE SEJE UO OBČINSKE GASILSKE ZVEZE

V petek, 18. aprila, je bila v prostorih gasilskega doma v Mojstrani razširjena seja upravnega odbora občinske gasilske zveze Jesenice. Poleg članov upravnega odbora so bili na seji navzoči tudi predsedniki in poveljniki gasilskih društev, zastopnik republiške gasilske zveze in občinskih gasilskih zvez iz Radovljice, Kranja, Trzin in Škofje Loke. Obsežna poročila o opravljenem delu sta posredovala predsednik občinske gasilske zveze Jesenice Tomaž Klinar in poveljnik Stanko Tramete. Sprejeto je bilo tudi poročilo o finančnem poslovanju ter program dela za leto 1975.

Predsednik občinske gasilske zveze Tomaž Klinar je obširneje spregovoril o reorganizaciji gasilske organizacije, skladno s sprejeto zvezno in republiško ustavo ter s sklepi, ki jih je sprejel sedmi kongres ZKS. Predsednik Tomaž Klinar je opozoril na dosedanja prizadevanja za ustanovitev požarno-varnostne skupnosti v naši občini. Požarnovarnostna skupnost bo predvidoma imela skupščino, ki bo štela 45 delegatov, sestavljena pa bo iz delegatov gasilskih društev, krajevnih skupnosti, organizacij združenega dela, občinske skupščine, družbenopolitičnih organizacij ter zavarovalnic.

V uvodnem poročilu je tov. Klinar opozoril na praznovanje 30-letnice osvoboditve in 30-letnico razvoja naše samoupravne socialistične družbe. Povabil je gasilska društva, da pri praznovanju jubilejev v letošnjem letu aktivno sodelujejo. Tov. Klinar je pozitivno ocenil opravljen del v minulih mandatnih dobi. Istočasno je opozoril tudi na nekatere naloge, ki jih bo treba opraviti v prihodnje in so zajete že v programu, ki je bil prav tako sprejet.

Iz poročila poveljnika Stanka Tramete posredujemo nekaj podatkov o opravljenem delu. Operativni štab pri občinski gasilski zvezi je imel tri seje, od tega eno skupno z mladinskimi referenti. Na sejah so govorili največ o tekmovanjih za pionirje, mladince in člane, razpravljali pa so tudi o sektorskih vajah ter o tečajih za častnike, gasilske sodnike in izprašane gasilce. Izpit za izprašane gasilce je v naši občini opravilo 23 gasilcev, poklicna gasilska in reševalna četa v Železnici pa

je organizirala tečaj za izprašane gasilce, strojnike in tečaj prve pomoči. Tečaj za častnike je trajal od 10. decembra 1974 do 23. marca 1975. Poleg tega so opravili še izpite za gasilske sodnike, ter organizirali tekmovanja za pionirje ter člansko in mladinsko tekmovanje. V poročilu poveljnik Tramete ugotavlja, da so v gasilskih društvih dobro pripravili in izvedli 55 mokrih in 135 suhih vaj. Gasilci so bili uspešni tudi pri preventivnem delu. Posredovali so pri treh stavbenih in 14 gozdnih požarih in jih pravočasno pogasili in tako obvarovali skupnost pred večjo materialno škodo. Samo pri požaru na Jelen kamnu je sodelovalo 120 gasilcev iz devetih gasilskih društev. V zadnjem času so gasilci aktivno sodelovali tudi pri akcijah ob poplavih in zemeljskih plazovih na Blejski Dobravi in nad bolnico na Jesenicah. Prav pri teh akcijah se je pokazala potreba po tesnejšem sodelovanju s štabi civilne zaštite v krajevnih skupnostih.

Sprejet je bil obširen program, ki ga je pripravil operativni štab. Poleg tega so sprejeli program tedna požarne varnosti, ki ga je v prvih dneh aprila pripravila posebna komisija. Gasilskim častnikom, ki so uspešno opravili tečaj, so razdelili spričevala in priznanja. Poveljniku občinske gasilske zveze Jesenice Stanetu Trametu so izročili praktično darilo v priznanje za uspešno in požrtvovalno delo v minulih obdobjih.

TUDI JESENIŠKI UPOKOJENCI SO PRAZNOVALI

Kakor običajno vsako prvo soboto v mesecu, tako so tudi minulo soboto, 3. maja, do zadnjega stola jeseniški upokoјenci napolnili prenovljeno in povečano dvorano svoje gasilke doma.

Takoj, ko je predsednik društva Hanzi Verdnik odprl redni mesečni sestanek, je naglasil, naj ta sestanek ne bi bil delaven, ampak predvsem posvečen prazniku, ki smo jih praznovali te dni.

Ko so domači pevci — upokoјenci odpeli internacionalo, je spregovoril predsednik in se najprej spomnil 27. aprila dneva ustanovitve OF Slovenije, slovenske frontovske organizacije, ki je z rednimi izjemami, vključila v svoje vrste celoten slovenski narod in pod vodstvom Komunistične partije vodila boj vse do zloma fašizma in osvoboditve domovine.

Za tem je govoril o pomenu prvega maja — praznika dela in o borbi delavskega razreda, ki mu v novi Jugoslaviji pripada vsa oblast, v mnogih deželah pa se morajo delavci boriti še za svoje najosnovnejše pravice.

Po končanem kulturnem sporedu se je razvil prijeten tovariški razgovor, ki so ga popestrili še pevci s petjem delavskih in narodnih pesmi. Starejši upokoјenci — železarji, pa so se predvsem spominjali, kako so včasih praznovali prvi maj pri Jeleni, kolikokrat ni bilo to dovoljeno, pa so v skupinah odšli na Poljane, v Završnico ali k Peričniku.

Zares, dostojna in lepa proslava je bila in prijeten, tovariški večer.

ŠESTNAJST LET KO - OP MOJSTRANA

Prvo podjetje za zaposlovanje invalidnih oseb v jeseniški občini je bilo ustanovljeno januarja leta 1959, kot zavod za zaposlovanje in rehabilitacijo invalidnih in drugih oseb. Zavod je bil ustanovljen na Jesenicah, kjer je nekaj časa imel tudi svoje prostore, vendar se je kmalu preselil v Mojstrano, kjer so na hitro adaptirali bivše vojaške konjske hleve in z nekaj stroji začeli s proizvodnjo. Od takrat je minilo šestnajst let.

Podjetje, ki se danes imenuje Kovinska oprema Mojstrana, se je dolga leta preživljalo ob pomoči družbe, kajti ukvarjali so se z različnimi dejavnostmi, od otroške in moške konfekcije, prek lesne galanterije, s pletilstvom in celo knjigoveznostjo. Delavci, ki so delali v precej neustreznih prostorih, niso poznali prave organiziranosti v proizvodnji, pa tudi storilnost je bila izredno nizka. Šele po letu 1967, ko se je novoimenovano podjetje Kovinska oprema preusmerilo v kovinsko galanterijo, se je stanje premaknilo z mrtve točke. Do leta 1970 so živeli brez kakršne koli akumulacije, v tem času pa se je začela rast podjetja z izdelavo podbočnikov za našo čevljarstvo industrijo. Končno se je z makroorganizacijo povečala tudi storilnost, tako da se danes lahko pohvalijo, kako zelo uspešno proizvajajo poleg jeklenih podbočnikov za usnjarsko industrijo, še posebne ročaje za Saturnus, namakalne naprave, salonitni pribor, posebne električne qmarice v sodelovanju s podjetjem Elim, talne plošče za industrijske dvorane in še nekatere izdelke med katerimi zavzemajo posebno mesto izdelki za gradbeništvo.

Nekoč je na prostoru 2.400 kvadratnih metrov, kolikor ga je v štirih bivših hlevih, delalo le pet — šest delavcev, danes pa jih je kar 103 med katerimi je več kot 30 v podjetju zaposlenih deset in več let. Med za-

poslenimi je 48 moških in 45 žensk, 58 % je priučenih, 17 % kvalificiranih delavcev in okrog 25 % s srednjo ali višjo šolsko izobrazbo.

Nekoč so živeli iz dneva v dan ob podpori družbe, danes pa se lahko pohvalijo, da so v preteklem letu povečali dohodek za okoli 49 odstotkov in lansko leto zaključili uspešno, saj je bila njihova realizacija 18.221.092 dinarjev. Ko govorijo o prihodnosti je na prvem mestu zamenjava starih in dotrajanih strojev, ki sodijo le še v muzej, zatem pa še o zmanjšanju izostankov z delovnega mesta zaradi bolovanj, večja storilnost, iskanje možnosti za plasm novih izdelkov in ne nazadnje še večja skrb za delavca. Tako bodo v kratkem začeli z gradnjo stanovanjskega šestorčka, odobrili so že sedemnajstim delavcem posojila za individualno stanovanjsko gradnjo, vključili pa se bodo tudi v gradnjo republiškega delavskega rekreacijskega centra v Fiesi. Ob koncu naj povemo, da so ustanovili tudi OO ZK ter da je v njej osem članov, kar je vsekakor premalo, žal pa so tudi skromne možnosti, da bi organizacija postala še številnejša.

Konec meseca aprila so na svečan način proslavili šestnajstletnico uspešnega delovanja, ki ni bilo brez problemov, vendar pa v prihodnje pričakujejo, da bo rast in uspešnost podjetja precej večja. D.

PODELJENA DRŽAVNA ODLIKOVANJA

Dan pred praznikom dela, v sredo, 30. aprila, so v prostorih Kazine na Jesenicah podelili odlikovanja predsednika SFRJ tov. Tita. Odlikovanja je odlikovancem izročil predsednik občinske skupščine Slavko Osredkar. Razen odlikovancev so se slavnostne podelitve odlikovanj udeležili še predstavniki družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov iz naše občine, Železarne ter ustanov, kjer so zaposleni odlikovanci.

Odlikovanja so prejeli:

Red zasluge za narod s srebrnimi žarki: Pihalni orkester jeseniških železarjev.

Red dela z zlatim vencem: Julij Sorgo.

Red dela z bronastim vencem: Mirko Knific, Jože Ravnik, Ivan Žen.

Red zasluge za narod s srebrno zvezdo: Franc Rihtaršič.

Red dela s srebrnim vencem: Rado Kleč, Ludvik Korantar, Ferdinand Žmitek.

Red republike z bronastim vencem: Franc Biaggio.

Red zasluge za narod s srebrno zvezdo: Franc Božič, Franc Radelj.

Red dela s srebrnim vencem: Anton Debeljak, Mirko Harej st., Zare Klincov, Bibka Koselnik.

Medalja dela: Jože Rutar.

Vsem odlikovancem iskreno čestitam!

USPELA PROSLAVA

Šestindvajsetega aprila je v počastitev dneva OF, delavskega praznika 1. maja in 30-letnice osvoboditve Jugoslavije KUD Jaka Rabič Dovje — Mojstrana v kulturnem domu na Dovjem izvedel proslavo s pestrim programom.

Za uvod so pevci pod vodstvom zborovodje tovariša Ponikvarja zapeli Internacionalo, o pomenu teh zgodovinskih datumov pa je spregovoril predsednik SZDL Dovje — Mojstrana Stanko Lakota. Po krajši recitaciji učenke osnovne šole, so njeni sošolci in sošolke skupaj z nekaterimi člani kulturnega društva izvedli dve kratki igrici. Gledalci so jih za njihov res prisrčen in iskren nastop nagradili z dolgotrajnim aplavzom. Pokazali so, da se v njih skriva veliko igralskega talenta, čeprav tem pred nastopom ni manjkalo posebno še, ko so v svoji sredi zagledali Rudija Kosmača, domačina, sicer pa poklicnega gledališkega umetnika.

Drugi del proslave je izzvenel v melodiji Beethovne 5. simfonije, vmes pa so člani dramske sekcije društva izvedli recital Mateja Bora — Previhamo viharje.

Sledil je nastop pevcev z izvedbo dveh pesmi, nato pa je nastopil Rudi Kosmač, ki je po več kot dvajsetih letih znova stopil na odsko deske, kjer je pričel svojo kariero in stopil v svet tako uspešnega gledališkega in filmskega ustvarjalnega življenja. Gledalci so bili izredno navdušeni nad njegovim umetniškim podajanjem pesmi Kosovela, Kajuha, Vipotnika in Prešerna. V dvorani je zavladala popolna tišina in vsak od

gledalcev je tisti trenutek v izrečenih verzih lahko našel del sebe, resnico vsega tistega kar se je zgodilo in kar nam nudi sedanjí trenutek našega življenja. Aplavz, ki je sledil je dokazal, da se tega zavedamo in da si takih srečanj vsi skupaj še želimo. Ta del so zaključili pevci z dvema pesmima, Rudi Kosmač pa s Prešernovo Zdravljico.

V zaključnem delu je po letu dni pred domačim občinstvom ponovno nastopila folklorna skupina društva s starimi pesmi teh krajev. Tako kot vse nastopajoče, so tudi plesalce gledalci nagradili z dolgotrajnim aplavzom. RaMi

PRIZNANJA ZA »LEPE ROŽE«

Na redni letni konferenci turističnega društva Jesenice, ki je bila 25. aprila in o kateri bomo še poročali, so podelili posebna priznanja tistim, ki so se v lanskem letu najbolj izkazali v akciji »lepe rože«. Priznanja so prejeli:

— skupnost stanovalcev v zgradbi na Cesti maršala Tita 82, ker so vsi stanovalci poskrbeli za okrasitev tega poslopja z rožami,

— skupščina občine Jesenice, ki skrbi, da je okolica upravnega poslopja izredno lepo urejena in okrasena z rožami.

Priznanja pa so dobili tudi naslednji posamezniki:

Francka Slabe, Vika Grmovšek, Anton Debevc, Franc Zimic, Janez Sodja, Ljubica Pristov, Francka Beden, Valentina Andrejčič, Marija Poznik, Marija Brezovec, Ivanka Jelovčan, Vinko Knaus, Anica Sedej, Franc Divjak, Alojz Žakelj, Franc Kežar, Anka Pukšič, Ivica Čuk, Anton Gluhar, Ana Lajnšek, Milena Pirc, Helena Kučina, Vida Treven, Franc Krničar, Anica Tušar, Gabrijela Finžgar, Jože Podlipnik, Ana Bogataj, Julka Tušar, Ana Zagar, Marija Stopar, Francka Kunšič, Pepca Kežar, Karlo Markovič, Anica Beguš, Franc Ravnihar, Frančiška Ravnihar in Fani Turk.

Ob tej priliki so podelili tudi častne znake turistične zveze Slovenije za dolgoletno in uspešno delo na področju turistične dejavnosti.

Zlat znak je prejel Janez Černe, srebrnega prof. Franc Vengust, bronzastega pa Fani Bizjak in Ivanka Novak.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

PRIZNANJA SINDIKALNIM DELAVCEM IN ORGANIZACIJAM V RADOVLJIŠKI OBČINI

Na prvomajski proslavi pri Sobotu je predsednik občinskega sveta Zveze sindikatov Radovljica Marjan Vrabec svečano podelil 26 zaslužnim sindikalnim organizacijam srebrne znake in priznanja Zveze sindikatov Slovenije.

Znake so prejeli: iz osnovne organizacije Plamen Kropa Valentin Šparovec, Sonja Šolar, Anton Zupan in Jaka Zupan; iz Verige Lesce Niko Bolut, Janko Kralj, Mirko Mulej in upokojenci Pavel Magdič, Lenart Petrač in Franc Zele; iz Elana Begunje Miha Finžgar, Nataša Kelih, Rok Sitar in Anica Zupan; iz LIP Boh. Bistrica Franc Bučar, Stanko Hodnik in Anton Medja; iz LIP Bled Franc Colja in Jurij Jan; iz Vezanine Bled Ana Gantar, iz Kemične tovarne Podnart Marjan Bajželj, iz GG Bled Milena Čelik, iz Osnovne šole Bled Špela Janežič, iz hotelov Viator Bled Ludvik Kerčmar, iz Iskre Lipnica Jože Katrašnik in iz GG Bled upokojenec Adolf Kopecki.

Srebrni znak ZS Slovenije so prejeli tudi osnovne organizacije sindikatov Plamen Kropa in Viator Bled ter konference osnovnih organizacij tovarne Elan Begunje in Verige Lesce. JR

KURIRČKOVA POŠTA V ŽIROVNICI

Kot vsako leto smo tudi letos pionirji osnovne šole Žirovnica sprejeli kurirčkovo pošto od naših vrstnikov s Koroske Bele.

S kurirčkovo pošto smo obiskali vsa spominska obeležja na našem območju. Pot nas je vodila od Potokov mimo spomenika padlih talcev v Mostah, skozi dolino Završnice, kjer smo obiskali spomenik treh padlih kurirjev in spomenik sekretarja SKOJA tov. Milovanovića. Po strmi lovski poti smo prekopirali Veliki vrh in se ustavili pri spomeniku dveh padlih borcev v Rebru nad šolo. Kurirčkovo pošto smo nato prinesli v šolo in jo shranili do ponedeljka.

Po slovesnem šolskem mitingu smo kurirčkovo pošto odnesli preko Smokuškega vrha in pobočjih nad Rodinami, mimo vseh spominskih obeležij do Begunj. Na pokopališču padlih so nas slovesno sprejeli nekdanji borci in begunjski pionirji. V zemljevid kurirčkove pošte smo vrisali prehojeno pot in pošto izročili lastnikom iz Begunj.

Ponosni smo bili, da smo lahko tudi žirovniški pionirji poslali pozdrave maršalu Titu.

Grega B.

Letošnji prejemniki priznanj Osvobodilne fronte

IZPRIČANO BRATSTVO PRED FORMALNIM POBRATENJEM

Letošnje praznovanje dneva Osvobodilne fronte in praznika dela je v jeseniški občini imelo še posebno obeležje. Saj smo tik pred praznovanjem na Jesenicah pozdravili imeniten ansambel narodnih plesov in pesmi delavskega prosvetnega društva Abrašević iz Valjeva, ki je s svojim celovečernim nastopom 26. aprila v gledališki dvorani na Jesenicah ne le dokazal dovršenost in kvaliteto ansambla v izvajanju jugoslovanskih in ruskih narodnih plesov in pesmi, temveč popolno zlitje prepolne dvorane domačinov in izvajalcev iz Valjeva med seboj, zprical resnično bratstvo, ki se je zaneslo na naše izseljence in Valjevci v letih 1941-1945, najtežjih, najkrutejših in obenem najsvetlejših letih naše zgodovine. Isto se je ponovilo pri prepolnih gledališki dvorani tudi naslednji večer.

To je bilo resnično izredno kvaliteto in nepozabno darilo Valjevcev delavcem, delovnim ljudem in vsem občanom Jesenic ob prazniku OF in prazniku dela. Velik dogodek in pomembnost srečanja nam pove nekaj preprostih besed iz pozdravnega govora mlade Valjevanke: »Mi smo prišli na Jesenice, kakor bi prišli domov, čeprav smo tu prvič. Zagotavljam vam, da se počutim toliko Srbijanka kolikor Slovenka, ker jaz

sem Jugoslovanka...« Izpričano bratstvo in enotnost v imenu mladih in vseh Valjevcev, ki se je iz skromnih kalih razraslo v bogato razcvetje. Isto smo čutili tudi mi, ki smo se deli v dvorani in navdušeni spremljali program. Čutili smo, da je akt o pobratstvu valjevske in jeseniške občine, ki bo podpisan 1. avgusta ob občinskem prazniku Jesenic le še formalnost, posledica 34-letne povezanosti naših občanov, ki se je iz izseljencev prenašala na mlade generacije in ostale občane ter občanov valjevske občine, ki so kalu bratstva uspešno presadili in gojili pri mladi generaciji.

Mlade sestre in bratje iz Valjeva so v teh dveh dneh, kolikor so bili naši dragi gostje, obiskali Gornjesavsko dolino, rojstna kraja pisatelja Franca Saleškega Finžgarja in največjega slovenskega pesnika dr. Franceta Prešerna, Ljubelj in Tržič, kjer so prav tako z dopoldanskim nastopom navdušili Tržičane.

Marsikakšna solza se je utrla ob slovesu, čeprav smo se poslavljali z zavestjo, da smo trdno povezani z delom, učenjem, snovanjem in izgradnjo samoupravnega socializma v enotno in granitno bratsko skupnost jugoslovanskih narodov in narodnosti. Ob slovesu smo si vsi želeli NA SKORAJŠNJE SVIDENJE!

USPEŠNO GOSTOVANJE V VALJEVU

V torek, 22. aprila, sta se iz dvodnevne gostovanja v Valjevu vrnili mladinski pevski zbor Blaž Arnič gimnazije Jesenice in harmonikarski orkester glasbene šole Jesenice. V nedeljo, 20. aprila dopoldne so imeli tam prvi nastop, na katerem so izvajali celoten program, zvečer pa je zbor Blaž Arnič skupaj z zborom gimnazije Valjeva, folklorno skupino Abrašević iz Valjeva in recitatorji, sodeloval na slavnostni akademiji v počastitev 30-letnice osvoboditve izpod fašističnega jarma in zmage ljudske revolucije. Po akademiji so jim vrstniki iz valjevske gimnazije pripravili sprejem.

V ponedeljek so bili Jeseničani gostje tehnične srednje šole. V

dopoldanskem času so imeli tam nastop, popoldne pa so si ogledali spomenik Stevana Filipoviča in spominsko pokopališče padlim v NOB.

Gostovanje Jeseničanov v Valjevu je zlasti pomembno zato, ker bosta oba mesta prvega avgusta na Jesenicah podpisala listino o pobratitvi. Želja vseh udeležencev tega gostovanja in tudi vseh ostalih Jeseničanov, ki so bili med okupacijo izgnani v Valjevo in bili tam sprejeti kot bratje je, da bi se takšna srečanja še naprej gojila, saj bi se prijateljstvo in bratstvo med prebivalci obeh mest, ki se je začelo že med NOB, še poglobilo.

Pika

S svojo kvaliteto je navdušil tudi pevski zbor iz Valjeva

Z Brankovim kolo so plesalci iz Valjeva pričeli svoj program

Polna dvorana gledališča je navdušeno spremljala program Valjevcev

Prvi prejemniki srebrnega znaka sindikatov Slovenije

ČETRTOŠOLCI JESENIŠKE GIMNAZIJE IMAJO PESTRE ŠTUDIJSKE NAMERE

KAM PO KONČANI GIMNAZIJI?

Na jeseniški enoti komunalnega zavoda za zaposlovanje Kranj, smo tudi letos spremljali študijske namere gimnazijcev. Tudi letos najdemo nekaj značilnosti, ki jih opažamo vsako leto. Ob vsakem vpisu na gimnazijo je med vpisanimi kar dve tretjini deklet in tudi med letošnjimi maturanti je podoben odnos. Ta seveda ne priča o večji bistrosti deklet, kaže pa na večjo pripravljenost deklet za poglobljeno in vestno študijsko delo, ki ga jeseniška gimnazija zahteva od svojih dijakov. To

ni jeseniška posebnost, temveč pojav, ki ga zasledimo na vseh slovenskih gimnazijah. Se ena značilnost se pojavlja na večini splošnih gimnazij: gimnazijci izbirajo pretežno družboslovne smeri v nadaljevanju šolanja.

Ali velja tudi za jeseniške gimnazijce, da izbirajo pretežno družboslovje?

Za odgovor na to vprašanje posredujemo študijske odločitve lanskeletnih in študijske namere letošnjih maturantov:

Sola	namere 1974	vkjučitve 1974	namere 1975
Filozofska fakulteta	18	16	7
Fak. za soc., polit. vede in novinarstvo	4	5	—
Pravna fakulteta	6	6	8
Ekonomska fakulteta	11	12	7
Fakulteta za naravoslovje in tehnologijo	3	8	14
Biotehniška fakulteta	1	1	—
Fakulteta za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo	4	5	6
Medicinska fakulteta	6	2	7
Elektrotehniška fakulteta	2	2	3
Strojna fakulteta	5	5	2
Akademija za likovno umetnost	1	—	—
Visoka ekonomska šola Maribor	5	1	2
Visoka šola za organizacijo dela	1	—	2
Pedagoška akademija	3	3	4
Višja upravna šola	—	—	3
Višja šola za zdravstvene delavce	3	3	2
Šola za socialne delavce	1	—	—
Vojška akademija	1	—	—
Zaposlitev	—	1	1
Tečaji za usposabljanje gimnz. matur.	—	1	—
Neodl. in ni podatkov	3	2	7
Ponavljajo 4. razred	—	3	—

Vključitve lanskeletnih maturantov spremlja center za razvoj univerze, ki bo spremljal tudi uspešnost študentov med študijem. Uspešnost

je namreč zelo slaba, tako opažajo na nekaterih fakultetah celo pet odstotni sip med študenti prvega letnika, povprečni čas šolanja na

visokošolskih zavodih traja že skoraj sedem let. Splošna ugotovitev pa je, da imamo premalo raziskane potrebe po strokovni delovni sili v bodočnosti, zato nimamo uporabnega kadrovskega pregleda potreb po posameznih strokah.

Ugotavljamo, da nimamo zanesljivih pokazateljev po kadrovskih potrebah, zato se poslužujemo podatkov o perspektivnih oziroma prednostnih panogah razvoja. Po izhodiščih družbenega razvoja veljajo za prednostne panoge elektroindustrija, strojništvo, kemična in tekstilna industrija. Poleg tega predvidevajo, da se bodo pospešeno razvijala pri nas še nerazvita strokovna področja: informatika, kibernetika, organizacijske znanosti.

Ob tako predvidenih potrebah po strokovnih delavcih ugotavljajo visokošolski zavodi večletno neskladje med vpisom in med diplomiranimi, med družboslovnimi in prirodoslovnotehničnim področjem. Na prirodoslovno-tehničnih fakultetah je vpisanih pomembno manj študentov. Zelo je izrazit deficit pedagoškega kadra. Kaže, da smo bili v naši občini premalo uspešni pri usmerjanju na obe področji, razporeditev letošnjih študijskih namer pa je glede na kadrovske potrebe ugodnejša. Veseli smo predvsem podatka, da se štirje maturanti odločajo za študij metalurgije, da je večje zanimanje za elektro in gradbeno stroko, kaže pa, da je šest namer za študij farmacije pretirano, posebej če vemo, da se nobena od teh dijakin v prvem polletju ni odločala za to usmeritev kemijskega študija. Še posebej se nam zdi ugodna struktura namer dijakov v primerjavi z dijakinjami. V primerjavi z ostalima dvema gimnazijama na Gorenjskem, kranjsko in škofješko, lahko trdimo, da jeseniški maturanti letos ne izbirajo pretežno med družboslovnimi usmeritvami nadaljnega šolanja in da so njihove študijske namere bolj pestre.

V enem od prihodnjih sestavkov s področja poklicnega usmerjanja bomo posredovali pregled predvidenih kadrovskih štipendij, ki jih nameravajo razpisati delovne organizacije v naši občini.

Novosti na policah jeseniške knjižnice

Danilo LOKAR: *Zagata ni zagata*. Cankarjeva založba 1975.

Novejša evropska in ameriška književnost pozna vrsto zdravnikov, ki so zasloveli kot pisatelji. Tudi pri nas jih je bilo že nekaj, posebno ugledno mesto med njimi gre avtorju pričujoče knjižice. Lokar je v slovensko književnost stopil razmeroma kasno. Pred vojno je sicer objavil nekaj novel v reviji Sodobnost, vendar je njegova prva knjiga izšla leta 1956, v pisateljevanju 64. letu, potem pa so si sledile druga za drugo, *Zagata* je trinajsta. Po vsem tem bi lahko sklepali, da je Lokar energijo svojih mladih in zrelih let posvetil zdravniškemu poklicu, kar pa je je ostalo, jo je namenil literaturi. Lahko pa ugotovimo tudi drugače in sklenemo, da so bila leta in desetletja, ko je služboval kot zdravnik, le nekakšna priprava na tisto, kar je v njegovem življenju zares pomembno: na pisateljevanje.

Malokje imaš toliko priložnosti, da spoznaš človeka in njegovo usodo, kot v zdravniškem poklicu. Lokarjeve novele in povesti se vključujejo v realistični tok slovenske proze. Njegovo pisateljsko pozornost priteguje predvsem človekova usoda, se pravi celotni obris nekega življenja, vključenost posameznika v širše zgodovinsko dogajanje. Tak interes bi se najbolje uveljavil v romanu. Vendar se Lokarju (najbrž

ne po njegovi krivdi) pogosto dogaja to, kar se dogaja večini slovenskih pisateljev: čuti, da bi rad napisal roman, vendar njegovim sposobnostim dosti bolj ustreza novelistični prijem.

To prihaja do izraza tudi v obeh povestih, ki sestavljata pričujočo knjižico. Prva, ki nosi naslov *Julij in Sinča*, na bore petindvajsetih straneh obnavlja usodo tržaške trgovske družine. Razen zadnjih strani, ki so napisane izrazito novelistično, deluje vse skupaj kot osnutek za daljše delo. Druga povest — po njej je knjiga dobila naslov — obravnava življenjsko pot nekega slikarja. Tu se pisatelj sicer malce bolj na široko razpiše, vendar so podrobno obdelani samo nekateri trenutki.

V glavnem se pred nami odvija zelo živahno fabuliranje, ki pa je konec koncev potrebno le kot življenjsko ozadje tistih bolj osvetljenih trenutkov. V teh se življenje nekako zgosti in nabrekne od pomena. Bojan Stih je ob izidu Lokarjeve prve novelistične zbirke sicer zapisal, da izhaja naš avtor iz ekspresionizma in da nanj ni vplival novi realizem iz obdobja med dvema vojnama. Danes, ko ga lahko primerjamo z najmodernejšimi smermi, na primer s Seligovimi poskusi moderne proze, se nam zdi Lokar po osnovnem občutju sveta vseeno precej soroden svojim bolj znanim

sodobnikom: Prežih, J. Kozaku, Kranjcu. Pri tem pa ostaja dejstvo, da je prav zaradi svoje odmaknenosti od kulturnega dogajanja izredno samosvoja pisateljska osebnost.

PRVENSTVO ŽELEZARNE

V sredo, 23. aprila se je v prostorih TVD Partizan nadaljevalo letošnje prvenstvo Železarne v namiznem tenisu. V okviru šeste skupine so se med seboj pomerile ekipe štirih oddelkov in obratov, doseženi pa so bili naslednji rezultati: hladna valjarna : adjustaža bluming 5:3, adjustaža bluming : gradbeno vzdrževanje 5:2, jeklovlek : gradbeno vzdrževanje 3:5, hladna valjarna : jeklovlek 5:1, jeklovlek : adjustaža bluming 1:5, gradbeno vzdrževanje : hladna valjarna 1:5.

Vseh šest točk je osvojila ekipa hladne valjarne, s štirimi točkami je bila druga ekipa adjustaže bluming, tretja pa je bila ekipa gradbenega vzdrževanja, ki je osvojila dve točki. Finalisti šeste skupine za zaključni del prvenstva sta ekipi hladne valjarne in adjustaže bluming.

J. R.

TEDEN GLEDALIŠKIH PREDSTAV NA JESENICAH

V jeseniški občini, poleg osrednje gledališke hiše, t. j. amaterskega gledališča Tone Čufar, delujejo še tri gledališke skupine in sicer pri DPD Svoboda Javornik – Koroška Bela, DPD Svoboda Breznica in DPD Svoboda Hrušica. Komisija za dramsko dejavnost pri ZKPO Jesenice je že v lanskem letu sprejela sklep, da v svoj letni program vključi tudi pregled dela dramskih skupin v občini. Člani komisije so menili, da je tak pregled prav gotovo stimulativen za skupine, ki delujejo izven samega centra, občani Jesenic pa bodo imeli možnost, da se seznajajo z delom ljubiteljev gledališkega ustvarjanja v občini.

Letošnji pregled dela, oziroma dramska revija bo v dneh od 11. do 15. maja v gledališču Tone Čufar Jesenice in sicer vsak dan ob 19.30 uri zvečer.

Program bo obsegal šest različnih del in sicer: dramska skupina DPD Svoboda Javornik – Koroška Bela nam bo predstavila dve deli in sicer: Hansa Schuberta ZVEZA ZA VSE ŽILJENJE – komedija v režiji Janeza Kežarja, mlada skupina pa nam bo predstavila delo Vandota KEKEC IN MOJCA, v režiji Marije Malejeve. Prav gotovo bo posebej ta predstava za nas posebno doživetje, saj se nam bodo predstavili najmlajši ljubitelji odrskih desk z Javornika – Koroške Bele.

Z dvema predstavama se bo predstavilo tudi gledališče Tone Čufar Jesenice in sicer z dramo Leona Kruczowskega PRVI DAN SVOBODE v režiji gosta iz Ljubljane Jožeta Voznyja in komedijo po holandski pripovedki HODL DE BODL, v režiji Vere Smukavčeve. Gledališniki DPD Svobode Hrušica nam bodo predstavili ZADNJI DNEVI PARIŠKE KOMUNE, DPD Svoboda Breznica pa nam bo uprizorila delo Frana Lipaha GO-SPOSKA KMETIJA, v režiji Julke Dolžanove.

Program v tem tednu je zares izredno pester in izbira dokaj velika. Gledališki delavci, ki v to vlagajo precej prostega časa so prepričani, da jim ne bo potrebno igrati le zase, ampak da si bodo občani Jesenic z veseljem ogledali njihovo delo.

Kvaliteta omenjenih del se resda ne more meriti z najvišjimi dosežki gledališke umetnosti, vendar je prav, da se tudi delo teh amaterjev nagradi z našo prisotnostjo.

VS

NA JAVORNIKU NADALJUJEJO Z DOLGOLETNO TRADICIJO KNJIŽNICARSTVA

V torek, 29. aprila so v delavskem domu Albina in Julke Pibernik izročili v uporabo prostor v katerem je skoraj osem tisoč knjig. Otvoritev knjižnice so se udeležili predstavniki vseh družbenopolitičnih organizacij Javornika in občinske knjižnice, ki tudi upravlja knjižnico na Javorniku.

Kratek kulturni program so izvedli: trio flautistk iz glasbene šole Jesenice in recitator Franci Tušar z Javornika. O pomenu knjižničarstva in o nujni preselitvi knjižnice iz neustreznega prostora v delavski dom je spregovoril predsednik skupščine temeljne kulturne skupnosti Miroslav Noč. Poudaril je, da imajo na Javorniku na področju knjižničarstva že dolgoletno tradicijo. Že ob ustanovitvi javniške Svobode leta 1922 so pri Zvabu izposojali knjige, pozneje pa so knjižnico uredili pri Koniču, kjer je poslovala, dokler niso takratne oblasti DKD Enakost razpustile.

Po osvoboditvi so z delom nadaljevali v majhnem in neustreznem prostoru. Kljub temu je bilo zanimanje za knjigo zlasti med mladino veliko.

Knjižničarka Magda Ferik pa nam je povedala, da se je število bralcev ob preselitvi v delavski dom povečalo. Spodbudno je predvsem to, da je med bralci vedno več mladih, ki delujejo v aktivu ZSMS na Javorniku.

JUBILEJNI OBČNI ZBOR KEGLJAČEV NA LEDU

Ceravno je bil na zadnjem občnem zboru kluba kegljačev na ledu, ki je bil 22. marca 1973, sprejet sklep o vsakoletnem sklicu rednih občnih zborov, je bil 15. redni, jubilejni občni zbor 17. aprila, spet po dveletnem obdobju. Opravičljivi razlogi in odsotnost funkcionarjev so vzrok, da sklepa ni bilo mogoče realizirati. Občni zbor je uspel tako v pogledu udeležbe, kot same priprave.

V razpravi po podanih poročilih predsednika, vodje tehnične komisije in blagajnika, je bilo povedano dosti kritičnih ocen in pomanjkljivosti pri delu odbora kluba. Še več pa je bilo kritike o delu in funkciji zveze za kegljanje na ledu Slovenije.

Po zaključku dokaj obširne razprave, je občni zbor sprejel ustrezne sklepe in naloge ter napotke za delo novega odbora. Predvsem bo potrebnih več članskih sestankov več tekmovalj v izvensezonskem času na asfaltnih igriščih, zagotoviti bo treba finančna sredstva za nabavo rekvizitov in s tem doseči množičnost v tej športni panogi v okviru praznovanja 30-letnice osvoboditve in obstoja ŠD Jesenice. Ob tej priložnosti bo treba najuspešnejšim tekmovalcem in dolgoletnim funkcionarjem dati ustrezna priznanja.

Sprejet je bil tudi predlog bivšega odbora, da se število članov klubskega vodstva poveča in sicer od sedanjih devetih na enajst članov z na-

OB 30-LETNICI OSVOBODITVE PREMIERA V GLEDALIŠČU TONE ČUFAR

Na večer praznika, 9. maja bodo v gledališču Tone Čufar Jesenice uprizorili novo premiero in sicer dramo Leona Kruczowskega PRVI DAN SVOBODE. To delo bo tokrat prvič uprizorjeno na slovenskih gledaliških deskah.

Pretresljiva zgodba nas popelje v svet petih poljskih oficirjev, ki jim je vojna odvzela pet let življenja s tem, da za njih ni obstajal zunanji svet, ker so bili zaprti v taborišču. Po koncu vojne pa jih usoda poveže z usodo družine nemškega zdravnika, družine, ki je edina ostala v mestu ob preplahu, ki je nastal ob razpustitvi koncentracijskega taborišča med nemškimi prebivalci bližnjega mesta.

Predstavo je režijsko pripravil gost iz Ljubljane Jože Vozny, že star znanec jeseniškega gledališča, sceno je prispeval prav tako gost iz Ljubljane Štef Potočnik. Nastopajo: Oto Gerdeje, Nace Smolej, Igor Škrli, Lojze Mrvič, Bojan Dornik, Ivan Berlot, Darinka Korošec, Lidija Bitezničnik in Irena Stare.

VS

ŠOLSKO ŠPORTNO DRUŠTVO JANEZA POLDE

V osnovni šoli Mojstrana deluje več krožkov in sekcij. Vsak učenec je vsaj v enem ali dveh, precej pa je takih, ki so skoraj povsod. Že več let uspešno deluje planinska sekcija, ki vzgaja mlade planince. Letos smo v okviru le-te organizirali planinsko šolo, ki jo je uspešno opravilo 18 učencev – planincev, ki bodo dobili za vestno delo tudi manjše knjižne nagrade. V foto krožku smo se naučili nekaterih veščin snemanja in izdelave fotografij. Posvetili smo se tudi barvni fotografiji. Težave pa imamo z nabavo materiala. Tudi taborniki skrbijo za svoj podmladek. Literarni krožek pripravlja razne proslave in prireditve. Prometni krožek, angleški, šahovski, gospodinjstvi, likovni in še in še bi lahko naštevali, kje vse smo učenci zaposleni, saj naši starši pravijo, da manjkajo samo še postelje, pa bi bili lahko kar v šoli noč in dan. Najbolj pogrešamo mentorje.

Med vsemi izvenšolskimi dejavnostmi pa je najbolj aktivno šolsko športno društvo. Letos ob enajsti obletnici smrti Janeza Polde, znane-

ga športnika, skakalca, smo poimenovali naše šolsko športno društvo po njem. To nas tudi obvezuje za še večjo aktivnost in športno disciplino, pri čemer nam je največji vzornik ravno Janez Polde.

Urniki ŠSD je natrpan z raznimi treningi in rekreacijsko vadbo. Velika pridobitev za nas je novi učitelj telovadbe, ki se je nastanil v vasi in s tem dal večje možnosti razvoju športa v naši vasi. Dotlej se je učitelj vedno vozil z Jesenic, pri čemer je bilo delo precej okrnjeno. Največje zanimanje in možnosti so za košarko, saj ekipa prednjači pred ostalimi športi celo v občini. Kot vsako leto smo tudi letos tekmovali za občinskega prvaka v košarki. Udeležili sta se ga ekipi fantov in deklet. Sodelovali so štiri ekipe z osnovnih šol Prežihov Voranc in Tone Čufar z Jesenic, Kranjska gora ter Mojstrana.

Že v samem začetku smo imeli težave s sestavo ekipe, kajti učencev je malo in ni prave izbire, kot je to možno na drugih večjiholah. Tako smo praktično igrali vsi učenci osmega razreda in nismo imeli druge

izbire kot boriti se za časten poraz. Pri fantih je po pričakovanju osvojila prvo mesto ekipa ŠSD Prežihov Voranc. Prikazala je lepo in hitro košarko in pustila v senci ostale ekipe, ki ji niso bile doreale. Na drugo mesto se je uvrstila ekipa ŠSD Tone Čufar in na tretje mesto Kranjska gora. Na zadnjem mestu smo pristali mi in dosegli poprečen uspeh glede na razmere, ki vladajo pri nas.

Kakor smo razočarali fantje, pa so nas razveselila dekleta. Po hudih borbah so osvojila prvo mesto. Tekmovanje je bilo od začetka do konca zanimivo in razburljivo. Največja senzacija pa je bila vsekakor odhod ekipe Kranjske gore z igrišča, saj si je s tem pokvarila uvrstitev. Tako je prvo mesto osvojila ekipa naše šole, na drugo mesto so se uvrstila dekleta z Prežihove in na tretje z Čufarjeve šole. Kranjskogorke so pristale na četrtem – zadnjem mestu, vsem v opomin in poduk.

Gorenjsko prvenstvo je bilo v Kranju. Tam je naša ekipa dosegla peto mesto, kar je velik uspeh. V nadaljnjem tekmovalstvu ji želimo še veliko uspeha in športne sreče.

Janko Kersnik
osn. šola Mojstrana

Smučanje

SMUČARSKI TEKI V TAMARJU V POČASTITEV 30-LETNICE OSVOBODITVE

Smučarski klub Kranjska gora je v sodelovanju s smučarskim klubom Rateče-Planica priredil v soboto, 26. aprila, v Tamarju tekmovalje v smučarskih tekih za kategorizacijo, v počastitev 30-letnice osvoboditve.

Tekmovanje je potekalo v vseh kategorijah. Nastopilo je okrog 70 tekmovalcev. Snežne razmere so bile ugodne, saj je bilo v Tamarju okrog 110 cm snega. Proga je bila speljana iz Planice v dolino Tamar in nazaj v Planico. Pripravljen je bil trener tekačev Janez Mlinar. Po ocenah tekmovalcev je bila proga odlično pripravljena, toda zelo zahtevna. Organizacija tekmovalja je potekala brezhibno.

Slavnostni zaključek tekmovalja z objavo rezultatov je bil v Kranjski gori pred hotelom Prisank. Tekmovalci sta pozdravila in podelila priznanja predstavnik ZB tov. Bratuž in predstavnik SZDL tov. Oitzl.

Tekmovanje v smučarskih tekih in planiške skakalnice so si ogledali tudi člani kulturno umetniškega društva Abrašević iz Valjeva, ki so tedaj gostovali na Jesenicah.

REZULTATI:

Mlajši pionirji (1,5 km): 1. Tine Jemec – Bled 6,36, 2. Gorazd Zavadnik – Kr. gora 6,50, 3. Igor Kobentar – Jesenice 6,55, 4. Zlato Mujakič – Kr. gora 7,50, 5. Dejan Mašovič – Kr. gora 7,32.

Pionirke (1,5 km): 1. Bojana Kobentar – Jesenice 6,45.

Starejši pionirji (2 km): 1. Bogdan Bratina – Gorje 7,10, 2. Dušan Džuričič – Jesenice 7,37, 3. Marjan Simčič – Olimpija 7,45, 4. Bojan Munih – Olimpija 8,25, 5. Samo Arh – Gorje 8,40.

Mladinke (2 km): 1. Metka Munih – Olimpija 8,46, 2. Brigita Dolžan – Jesenice 9,12, 3. Branka Kobentar – Jesenice 12,29.

Mlajši mladinci (4 km): 1. Dušan Podlogar – Gorje 13,53, 2. Marko Brezovšek – Olimpija 13,54, 3. Roman Čebulj 14,23, 4. Maks Pogarčar 14,38, 5. Marjan Mrak 15,34, vsi Jesenice.

Starejši mladinci (7 km): 1. Bojan Cvajnar – Olimpija 26,40, 2. Sveto Podlogar – Gorje 27,11, 3. Slavko Gregorič 27,16, 4. Igor Kranj 29,10, 5. Slavko Mrak 29,20, vsi Jesenice.

Članice (7 km): 1. Nevenka Popovič – Olimpija 32,11.

Člani (11 km): 1. Filip Kalan – Gorje 33,17, 2. Vinko Pokljukar – Gorje 35,11, 3. Toni Džuričič – Je-

senice 35,37, 4. Marjan Bugar – Gorje 35,56, 5. Pavel Dornik – Olimpija 37,37.

Člani brez razreda do 45 let (4 km): 1. Branko Kežar – Rateče 14,26, 2. Janko Kobentar – Jesenice

PRVENSTVO SRS V KLASIČNI KOMBINACIJI

Kljub prazničnim dnevom, južnemu snegu in ne preveč velikemu številu tekmovalcev, so se 3. in 4. maja na Pokljuki po večletni prekinitvi odvijale ogorčene borbe za naslov prvakov SRS v klasični kombinaciji.

Najzanimivejše je bilo tekmovalje pri članih in pionirjih, kjer smo imeli tudi jeseničani svoje zastopnike. Vsi tekmovalci so se v soboto pomerili v teku. Mlajši pionirji so tekli dva, starejši pionirji tri in člani deset kilometrov.

Pri mlajših pionirjih se je Igor Kobentar uvrstil na drugo mesto in dobil za dosežen čas 207,25 točk. Starejši pionir Zvone Urbanc je teklen slabše in dobil le 83,56 točk. Pri članih je nekoliko razočaral Andrej Cuznar, ker je slabo namazal in ni mogel premagati vseh tekmovalcev, kar bi bilo sicer realno. Tako se je uvrstil na drugo mesto z 216,90 točk, tretji pa je bil Jože Dovžan z 216,12 točk.

V nedeljo so bili skoki in pri mlajših pionirjih je na 30-metrski skakalnici Igor Kobentar, čeprav brez treninga, skakal dobro in se uvrstil na drugo mesto ter tako premagal zmagovalca v tekih, vendar s premajhno razliko in tako v skupnem seštevku ostal na drugem mestu. Starejši pionir kljub dobrem skokom in doseženim drugim mestom ni po-

pravil uvrstitve v tekih ter je ostal na petem mestu.

Člani so skakali na veliki 50-metrski skakalnici. Andrej Cuznar se je uvrstil na tretje mesto s 192,70 točk, Jože Dolžan pa na šesto mesto s 172,10 točkami. To pa ni spremenilo končnih rezultatov in Cuznar je ostal drugi, Dolžan pa tretji.

S tem je bila zaključena letošnja smučarska sezona in v arhiv SD Jesenice so dodali še tri kolajne, ki sicer niso najvišje, bodo pa z več dela in seveda sreče s snegom lahko doseženi.

REZULTATI:

Mlajši pionirji: 1. Tine Jemec – Bled 360,20 t., 2. Igor Kobentar SD Jesenice 351,55 t., 3. Janez Fajfar – Bled 251,75 točk.

Starejši pionirji: 1. Vojko Korkalj – Bled 390,30 t., 2. Marjan Oman – TVD Gorje 292,80 t., 3. Marjan Lukežič – TVD Gorje 291,80 t., 5. Zvone Urbanc – SD Jesenice 259,66 točk.

Mlajši mladinci: 1. Zdravko Zupan – Bled 391,80 t., 2. Branko Benedit – SK Triglav 365,63 t., 3. Drago Vidic – Bled 294,94 točk.

Člani: 1. Janez Gorjanc – SK Triglav 429,50 t., 2. Andrej Cuznar – SD Jesenice 409,60 t., 3. Jože Dovžan – SD Jesenice 388,22 točk.

JK

Šah

INVALIDI V HRASTNIKU

Ekipa jeseniških invalidov se je v nedeljo, 20. aprila v Hrastniku udeležila ekipnega tekmovalja gorenjskih in zasavskih invalidov za nastop na republiškem prvenstvu invalidov. Med desetimi ekipami so jeseničani v postavi Jan, Andjelic in Strgar prepričljivo osvojili prvo mesto in se uvrstili na republiško prvenstvo.

Vrstni red: 1. Jesenice 20,5, 2. Trbovlje 19, 3. Kranj 17,5 itd.

DANES FINALE

V četrtek, 24. aprila je bilo v prostorih šahovskega doma na Jesenicah prvenstvo Železarne v šahu za posameznike. Skupaj je nastopilo 42 tekmovalcev in sicer so kategorizirani igralci tekmovalja zaključili isti dan, igralci brez kategorij pa bodo danes popoldne odigrali finalni del prvenstva.

V skupini kategoriziranih igralcev je prvo mesto osvojil mojstrski kandidat Branko Zorko iz žebjarne, ki je zbral 15 točk, drugi je bil Ivan Pavlin iz OFK (12 točk), tretji Anton Krničar iz strojnega vzdrževanja (10 točk), četrti pa Martin Jan iz žičarne (7,5 točk).

Igralci brez kategorije so bili razdeljeni v dve skupini. Iz A skupine so se v finale uvrstili Jože Renko, Jaka Piberčnik, Džuro Borenovič, Karlo Lužnik in Malik Zukanovič.

Iz B skupine pa so finalisti: Bogdan Marinkovski, Alojz Krivic, Ignac Tomažič, Janko Majtan in Beslagič. Finalni del prvenstva se bo danes začel ob 16. uri v prostorih šahovskega doma na Jesenicah.

J. R.

ŠAHISTI ŽELEZARNE PRVI NA GORENJSKEM SINDIKALNEM PRVENSTVU

V soboto, 26. aprila je bilo v Kranju gorenjsko sindikalno prvenstvo v šahu za pokal maršala Tita. Nastopilo je dvanaest ekip iz vse Gorenjske, med njimi tudi dve ekipi iz naše železarne. Šahisti so se na tem sindikalnem prvenstvu odlično odrezali saj je prva ekipa Železarne, ki so jo sestavljali Branko Zorko, Lado Kranjnik, Ivan Pavlin in Anton Krničar, osvojila prvo mesto. V drugi ekipi so za Železarno nastopili: Janez Ciuha, Franc Simčič, Janez Jenko in Kostanjšek.

J. R.

Novo stanovanjsko naselje na Plavču z Murove

ŽELEZAR

DOPISUJTE
V ŽELEZARJA

30 LET ZADNJIH BOJEV NA POLJANI

30 letnico zadnjih bojev in osvoboditve bodo koroški partizani proslavili

v soboto 17. maja 1975

ob 10. uri na Poljani pri Prevaljah.

Vabimo vse koroške partizane, ostalo članstvo ZB NOV in občane Jesenic ter predvsem mlade, da se proslave udeležijo.

Iz Jesenic organiziramo prevoz z avtobusom z odhodom ob 5. uri jutraj izpred zdravstvenega doma na Jesenicah.

Cena prevoza je 88 dinarjev.

Prijave in predplačila sprejema občinski odbor ZZB NOV Jesenice do vključno 15. maja 1975.

BORCEM JESENIŠKO-BOHINJSKEGA ODREDA

Družbenopolitične in ostale družbene organizacije Kranjske gore pripravljajo ob letošnjem krajevnem prazniku posebne svečanosti s poudarkom na 30. letnico osvoboditve.

V zadnjih bojih je pomembno in odločilno vlogo odigral JESENIŠKO-BOHINJSKI ODRED, ki je ob podpori enot IV. armade, odločilno posegel v zadnje boje.

Odbor borcev jeseniško-bohinjskega odreda vabi vse borce, da se v nedeljo, 18. maja, udeležijo teh svečanosti. Prevoz bo z avtobusi brezplačen. Odhod bo ob 8. uri izpred zdravstvenega doma na Jesenicah.

Obvezne so predhodne prijave, ki jih sprejema občinski odbor ZZB NOV Jesenice do 15. maja.

REŠITEV NAGRADNE KRIŽANKE

SMER, PRAZNIK, PRST, TETA, DELA, NR, RATAR, ATAL, DARILLO, ODESA, SET, POMLAD, REN, SIRTAR, KIRKA, RI ETA, VANE, R, KONVOJ, KNIN, HETERA, IDOL, IL, TA, LA, PITON, N, SIMON, IGO, N, ZOBAR, DD, ANIS, UŠ, FOSIL, RA, ZLO, NA, EKA, N, MAK, P, MODER, KRAJA, KAPAR, LUKA, B, TA, A, RM, BE, MARJANA, KO, KOKTA, ORJAK, STARKA, J, PETROLEJKA, AI, ONTARIO, ANTANTA, ORANŽADA, VLAK, STOK, AK, OST, BAS, AON.

V torek, 6. maja, je posebna komisija, ki so jo sestavljali: Vinko Mežnarc, Tončka Klinar, Lenka Peternel in član uredništva, izžrebala nagrajence nagradne križanke, objavljene v 16. - 17. številki Železarja. Prejeli smo 243 rešitev, komisija pa je izvela 13 rešitev, da je dobila 10 pravih.

100 din prejme SONJA VOVK, Hrušica 58, po 70 din prejme ZOFKA VIDIC, odd. za obračun osebnih dohodkov in MARA RAVNIK, uvoz, po 50 din prejmejo ANTON KORENC, obč. sindikalni svet Jesenice, BOJAN DOMEVŠČEK, TMS, ZORAN VOVK, Hrušica 58, po 30 din prejmejo JULIJANA SLAMNIK, obratno knjigovodstvo, JOŽICA LUKAN, jeklovlek - brusilnica, IVAN KOROŠEC, Ilirska c. 20, Jesenice in MARINKA DOBRAVEC, Jesenice, Tomšičeva 22.

Vsem nagrajencem iskreno čestitamo!

Nagrajenci bodo prejeli nagrade po 15. maju pri obratnih posrednostih. Nagrajenci izven Železarne pa po pošti.

VABILO UPOKOJENCEM

Društvo upokojencev Jesenice organizira dne 14. maja izlet v Piran (Zusterno). Prijave sprejemamo do ponedeljka, 12. maja, v domu upokojencev na Jesenicah. Podrobne informacije boste dobili ob prijavi.

LJUBLJANSKA BANKA ENOTA JESENICE ODBOR ZA MEDSEBOJNA RAZMERJA

objavlja naslednja prosta delovna mesta
V ENOTI JESENICE:

1. DINARSKI LIKVIDATOR-BLAGAJNIK
(2 prosti del. mesti v novem posl. mestu ŽJ - valjarna Bela)
Zahteve: štiri letna srednja šola (ekonomske ali podobne smeri) ter tri leta del. izkušenj. Nastop zaposlitve 1. avg. 1975
2. STROJEPIŠKA I-B
Zahteve: Dvoletna administrativna šola ali enoletni strojepisni tečaj ter eno leto delovnih izkušenj. Nastop zaposlitve takoj.
3. EKONOM
Zahteve: Šoferski izpit B kategorije, ustrežna poklicna ali dvoletna administrativna šola. Prednost imajo moški kandidati. Nastop zaposlitve takoj.

V POSLOVNEM MESTU KRANJSKA GORA:

1. BLAGAJNIK DINARSKO-VALUTNE BLAGAJNE (2 prosti del. mesti)
Zahteve: štiri letna srednja šola ekonomske ali podobne smeri, tri leta del. izkušenj, in pasivno znanje enega tujega jezika. Nastop za eno del. mesto takoj, drugo pa 1. avg. 1975

Kandidati naj svoje pismene prošnje, skupaj z dokazili o izobrazbi, pošljejo na naslov Ljubljanska banka Jesenice, Titova c. 8 do 16. maja 1975.

VPIS OTROK V VZGOJNO VARSTVENE ODDELKE

Vpisovanje otrok v vzgojno-varstvene oddelke (vrtec) pri osnovni šoli Koroška Bela bo v ponedeljek, 12. maja od 8. do 12. ure in v torek, 13. maja od 8. do 17. ure v pisarni osnovne šole Koroška Bela.

Vpisovanje otrok v vzgojno-varstvene enote (vrtec) na Blejski Dobravi bo v sredo, dne 14. maja ob 10. do 16. ure v vrtcu na Blejski Dobravi.

Vpisovali bomo otroke, ki bodo do 31. 12. 1975 dopolnili starost treh let.

K vpisu prinesite otrokovo zdravstveno izkaznico.

ČESTITKA

Za praznik dela, 1. maj, čestitam vsem delovnim ljudem železarne Jesenice, zlasti še sodelavcem strojnega vzdrževanja Javornik in želim mnogo delovnih uspehov.

Miran Uran
V. P. 2901/14-C
Sisak

ČESTITKA

Kolektivu Železarne, posebno pa sodelavcem RTA - VMR čestitam ob prazniku dela in želim mnogo delovnih uspehov.

vojak Franci Zima

ZAHVALA

V preteklem mesecu je umrl dipl. inž. STANE PIRC, republiški inšpektor dela, ki je bil več let tudi inšpektor za našo železarno. Železarna je na njegov pogreb poslala delegacijo z vencem. Za to pozornost je prejela naslednjo zahvalo:

Pretrpela me je izredna pozornost s katero ste počastili ob zadnjem slovesu mojega moža. Iskrena hvala.

Cvetka Pirc v imenu družine

ZAHVALA

Ob prerani in boleči izgubi naše nadse ljubljene žene, dobre mame, stare mamice in prababice

ANE MARKIZETI

se iz srca zahvaljujemo vsem za izkazano sočustvovanje. Prisrčna hvala vsem dragim sorodnikom, sosedom, pevskemu zboru upokojencev Jesenice ter vsem, ki ste nam nesebično pomagali v najtežjih urah.

Hvala za izrečeno sožalje, vence in cvetje.

ZALUJOČI: mož Janez in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob težki in nepričakovani izgubi drage žene in mame

ANE NOVAK

se zahvaljujemo vsem, ki so nas tolažili in nam pomagali v teh težkih trenutkih. Zahvaljujemo se vsem darovalcem cvetja in vencev, pevcem za zapete žalostinke in voznikom osebnih avtomobilov za dragoceno uslugo. Zahvaljujemo se tudi sindikalnim organizacijama in sodelavcem strojnih delavnic in SEOP ter učencem TSS za podarjene vence.

Še enkrat vsem najlepša hvala za pomoč in izrečene tolažilne besede.

ZALUJOČI: mož Alojz, sinova Lojzi in Janez ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob tragični smrti naše ljubljene hčerke, mamice, sestre, tete in svačinje

MARTINKE PESJAK

se najtopleje zahvaljujemo sorodnikom, sosedovalcem, sosedom in znancom, ki so čustvovali z nami in nam izrekli ustmeno ali pismeno sožalje in vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti.

Prav posebna hvala sosedu Angelci Omanovi, sosedovalkam Metki Girandon in Ančki Kocjan za nesebično pomoč. Nadalje se zahvaljujemo vsem za darovane vence in cvetje.

Najlepša hvala govorniku ob odprtem grobu za toplo izrečene poslovilne besede v imenu vseh njenih sosedovalcev in vsem za denarno pomoč. Še posebno pa se zahvaljujemo vodstvu obrata SGP Sava v železarni na Jesenicah in na Belu za izrečeno sožalje in denarno pomoč.

Vsem še enkrat najlepša hvala.

ZALUJOČI: hčerki Matejka in Nastja, mama, ata, sestra Iva z možem Francijem, nečaka Miran, Grišo in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta in starega očeta

ROKA KEPICA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam v najtežjih trenutkih pomagali in z nami sočustvovali.

Iskrena hvala dr. Novaku za nesebično pomoč v času njegove težke bolezni.

Hvala vsem za darovane vence in cvetje, kakor tudi vsem, ki so ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Zahvaljujemo se godbi Jeseniških železarjev, pevcem in govornikom tovarišem Kokalju, Pogačniku in Klemencu za poslovilne besede. Še enkrat iskrena hvala.

ZALUJOČI: žena Ana, sin Vojko, hčerki Vika in Nuška z družinami

ZAHVALA

Ob nenadni in boleči izgubi našega nadse ljubljene sinčka in bratca

JOŽIJA MIRTICA

se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, prijateljem in sorodnikom, ki so nam kakorkoli nudili pomoč, ga pospremili na njegovi mnogo prerani zadnji poti, darovali vence, cvetje in izrazili sočustvovanje.

Posebno se zahvaljujemo sosedom, kolektivu TBJ, kolektivu in učencem osnovne šole Mojstrana in vsakomur za vse kar ste dobrega storiili našemu nepozabnemu sinčku.

Vsem iskrena hvala.

ZALUJOČI: mami Sonja, oči Jože in sestra Alenka

ZAHVALA

Ob nenadni smrti našega dragega

FEODORJA ČEHA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so se poslovili od njega, mu darovali cvetje in vence, ga pospremili na zadnjo pot in z nami sočustvovali. Posebej se zahvaljujemo kolektivu železarne Jesenice za izkazano pozornost.

ZALUJOČI: žena Jeka, sinova Saša in Boni z družinami

Kaj bomo gledali v kinu

KINO RADIO

10. maja ameriški barvni risani film MIKIJEV ROJSTNI DAN ob 15. uri, film je delo Walta Disneya, film poklanja članom ježkovskega kluba Jugobanka Ljubljana.

10.-11. maja ameriški CS barvni vojni film NAVARONSKA TOPOVA ob 17. in 19. uri, režija J. Lee Thompson, v glavni vlogi Gregory Peck

12.-13. maja francoski barvni film PRAVA ZGAGA ob 17. in 19. uri, režija Edvard Molinaro, v glavni vlogi Lino Ventura

14. maja ameriški barvni film DRAGO BOM PRODAL SVOJO KOŽO ob 17. in 19. uri, režija Mike Fitzgerald, v glavni vlogi Mike Marshall

15. maja ZAPRTO
16. maja ameriški barvni KLEOPATRA JONES ob 17. in 19. uri, režija Jack Starret, v glavni vlogi Tamara Dobson

17. maja ameriški risani film USPAVANA LEPTICA ob 15. uri, režija Walt Disney

17.-18. maja ameriško-italijanski barvni film COSA NOSTRA ob 17. in 19. uri, režija Terence Young, v glavni vlogi Charles Bronson

KINO PLAVŽ

10.-11. maja francoski barvni film PRAVA ZGAGA ob 18. in 20. uri

11. maja ameriški barvni risani film MIKIJEV ROJSTNI DAN ob 10. uri

12.-13. maja ameriški CS barvni film NAVARONSKA TOPOVA ob 18. in 20. uri

14. maja ZAPRTO
15. maja italijanski barvni film PAST ob 18. in 20. uri

16. maja ameriški barvni film DRAGO BOM PRODAL SVOJO KOŽO ob 18. in 20. uri

17. in 18. maja ameriški CS barvni film POTOVANJE Z MOJO TETO ob 18. in 20. uri

KINO KRANJSKA GORA

10. maja ameriški barvni risani film MIKIJEV ROJSTNI DAN

11. maja italijanski barvni film PAST

14. maja francoski barvni film PRAVA ZGAGA

17. maja ameriški CS barvni film NAVARONSKA TOPOVA

KINO DOVJE MOJSTRANA

10. maja ameriški barvni film IMENOVALI SO JO KOBILICA

11. maja ameriški barvni risani film MIKIJEV ROJSTNI DAN

17. maja francoski barvni film PRAVA ZGAGA

Gledališče

Četrtek, 8. maja: RECITAL ob obletnici osvoboditve

Petek, 9. maja: PRVI DAN SVOBODE - drama - premiera
Sobota, 10. maja: PRVI DAN SVOBODE - drama - repriza

PROGRAM GLEDALIŠKEGA TEDNA:

Nedelja, 11. maja

ob 15.30 uri Fran Lipah: GOSPOSKA KMETIJA - DPD Svoboda Fr. Prešeren, Žirovnica - Breznica
ob 19.30 Hans Schubert: ZVEZA ZA VSE ŽIVLJENJE - DPD Svoboda Fr. Mencinger Jvk - Koroška Bela

Ponedeljek, 12. maja

ob 19.30 uri ZADNJI DNEVI PARISKE KOMUNE - drama DPD Svoboda Hrušica

Torek, 13. maja

ob 19.30 uri Leon Kruczkowski - PRVI DAN SVOBODE - Gledališče T. Čufar Jesenice

Sreda, 14. maja

ob 19.30 uri Vandot: KEKEC IN MOJCA - DPD Svoboda Fr. Mencinger, Jvk. Koroška Bela

Četrtek, 15. maja

ob 19.30 uri A. E. Greidanus: HODL DE BODL ali DVE VEDRI VODE - Gledališče Tone Čufar Jesenice

VEČER S TOZOVAČEM - bo v četrtek, 15. maja, v kino dvorani Radio na Jesenicah ob 19. uri. Dveurni program bodo izvajali: Predrag Živković-Tozovac, duet Keuser Selimova in Djordje Zelčevski - z grškimi, makedonskimi in turškimi pesmimi, Desa Vuković s pesmimi iz Črne gore, Miša Stojanović s pesmimi iz Srbije in Mile Ivanović s pesmimi iz Bosne. Vstopnice so že v predprodaji v blagajni kina Radio Jesenice.

KS SAVA - sekcija za varstvo okolja JESENICE

OBVESTILO STANOVALCEM KRAJEVNE SKUPNOSTI SAVA

Krajevna skupnost SAVA, sekcija za varstvo okolja bo v mesecu maju organizirala v sodelovanju z občinsko skupščino Jesenice odvoz večjega kosovnega odpadnega materiala. Stanovanci, počistite kleti in podstrešja in predmete postavite pred hišna vrata, oziroma v bližini ceste. Akcija bo potekala postopoma, po naslednjem razporedju:

7. maja od 15. do 19. ure:
Cesta železarjev, Kejarjeva, Industrijska, Delavska, Cankarjev bataljon, Ul. Gustija Štravs, Benedičičeva;

10. maja od 6. do 14. ure:
Titova ulica od štev. 1 do 22, Trg Toneta Čufarja in Pot pod gozdom;

13. maja od 15. do 19. ure:
Tomšičeva cesta od štev. 1 do 60 in Pot pod gozdom;

15. maja od 15. do 19. ure:
Tomšičeva cesta od štev. 60 do 116 in

17. maja od 6. do 14. ure:
Stražarjeva, Gregorčičeva, Aljaževa, Ukova.

Odvoz bo izvršilo komunalno podjetje KOVINAR. Če se akcija, ki je predvidena za določen dan, zaradi večje količine materiala ne bo zaključila, jo bomo nadaljevali naslednji dan.

ZARADI SODNIKA LE NEODLOČENO ZA A EKIPO

V soboto, 26. aprila, je A ekipa jeseniških rokometashev gostovala v Križah, kjer se je pomerila z istoimensko ekipo. Tekmo sta sodila Bošar in Suštaršič iz Kranja. Za Jesenice so igrali: Šporar B., Rebolj, Pavlič 1, Radinovič 1, Prešeren 7, Pogačnik 2, Peternel 4, Šubic, Šporar J., Alilov in Boltežar. Sedemmetrovke: Jesenice 7 (6), Križe 3 (3). Izključitve: Jesenice 13 in Križe 13 minut.

Domači so prvi povedli in ves čas prvega polčasa vodili za zadetek ali dva. Jeseničani so igrali dokaj dobro, vendar pa so naredili nekaj napak v napadu in obrambi, tako da so domači dobili prvi polčas z 9:8.

V drugem polčasu je bila igra izenačena. Jeseničani so imeli nekaj

KLJUB DOBRI IGRI PORAZ

V soboto, 26. aprila, je B ekipa jeseniških rokometashev, ki nastopa v II. GRL, igrala tekmo devetega, predzadnjega kola v Škofji Loki z ekipo Sešir B. Za B ekipo so igrali: Cetinski, Štros 6, Sefaj 10, Gašperšič 8, Varl, Mulalič, Kokalj 1 in Rabič. Sedemmetrovke: Jesenice B 6 (4), Sešir B 12 (6).

Domači so prvi povedli in vodstvo zadržali do konca tekme. Ves čas so igrali hitro v napadu ter tako zlahka dosegali zadetke, saj je bila jeseniška obramba prepočasna, da bi lahko zaustavljala Škofjelčane. Nasprotno obrambi, pa so imeli Jeseničani dober napad. Predvsem Gašperšič, Sefaj in Štros so s strelji od daleč ogrožali gol domačinov, ki so tekmo dobili z rezultatom 40:25 (18:9). Še vedno se Jeseničanom pozna, da skupaj premalo trenirajo, saj večina igralcev obiskuje osemletko in tako ne morejo redno trenirati vsak teden, ker imajo pouk v dveh izmenah, pa tudi igrišče je vsak dan zaseno do večernih ur.

SODNIK KROJIL USODO

V soboto, 3. maja, so rokometasji Jesenic igrali v XVII. kolu LCRL z ekipo Dupelj. Tekmo sta pred 50 gledalci na igrišču za osnovno šolo sodila Bernard in Zupan iz Kranja. Za Jesenice so nastopili: Šporar, Rebolj, Radinovič 4, Prešeren 8, Pavlič 5, Pogačnik 1, Peternel 1, Šporar J., Šubic 2 in Boltežar. Sedemmetrovke: Jesenice 8 (4), Duplje 10 (5). Izključitve: Jesenice 13 minut, Duplje 16 minut.

Gostje so prvi povedli, vendar se Jeseničani niso vdali. Predvsem po zaslugi ves čas tekme odličnega Šporarja, ki je branil izvrstno, so domači igralci izenačili in povedli z 8:5. Gostje so spet uredili svoje vrste in rezultat izenačili in povedli ter polčas dobili z rezultatom 11:9.

V drugem delu igre sta obe ekipi igrali izenačeno in se menjavali v vodstvu. Sodnika sta sodila zelo slabo in v zadnji minuti dosodila sedemmetrovko v korist Dupelj, ki so jo realizirali in z rezultatom 21:22 zmagali ter osvojili dve točki. Sodnika sta potem za zaključek vsega nepravilnega piskala konec tekme nekaj sekund pred iztekom regularnega časa, tako da je le malo manjkalo, da nekaterim igralcem ni zavrela kri, vendar se je vse srečno končalo.

Jeseniki rokometasji so pred začetkom tekme prejeli iz rok zveznega sodnika Bernarda, čeprav nekoliko pozno, pokal za osvojeno prvo mesto v gorenjski ligi v letu 1973/74.

Naslednje kolo, v katerem bi morali Jeseničani potovati v Kamnik, kjer naj bi igrali z istoimensko ekipo, je zaradi zborovanja (10. maja) v Ljubljani preloženo.

smole, vendar so z borbeno igro v zadnjih minutah le povedli s 15:14. V zadnji minuti igre pa je pokazal svoje »znanje« sodnik Suštaršič in najprej piskal napako, ki je ni bilo, nato pa še sedemmetrovko, s katero so domačini izenačili na 15:15. Jeseničani bi zaslužili zmago. Predvsem v drugem polčasu so bili boljši, vendar so po sodnikovi zaslugi težko priborili le točko.

ZA B EKIPO KONEC PRVENSTVA

V nedeljo, 4. maja, je B ekipa na igrišču za osnovno šolo na Jesenicah odigrala zadnjo tekmo v II. GRL z ekipo ALPLES C iz Železnikov. Za Jesenice so igrali: Boltežar, Sefaj 7, Haus, Štros 5, Kokalj 1, Gašperšič 2, Korenč 2, Koprivec, Šporar J. 2, Varl in Ključanin 1. Izključitve: Jesenice 9, Alples 2. Sedemmetrovke: Jesenice 1 (1), Alples C 9 (7).

B ekipa je tudi zadnjo tekmo v II. GRL izgubila. Gostje so bili ves čas boljši nasprotnik in so zaslužno zmagali z 39:20, polčas 20:6.

Spomladanski del tekmovanja je s tem končan. Jeseničani so s tremi točkami zasedli zadnje, šesto mesto. Seveda bodo lahko tudi naslednje leto igrali v II. GRL, ker nižjega ranga tekmovanja ni.

Odbojka

OBA FINALA V ZNAMENJU JESENIC

V sredo, 23. aprila, je bilo v Kranju področno prvenstvo srednjih šol v odbojki. Prvenstva se je udeležila tudi jeseniška gimnazija z žensko in moško ekipo, ter ESS Jesenice z žensko ekipo. Obe ekipi gimnazije sta zasedli prvo mesto, ekipa ESS pa med dekletki drugo mesto.

Fantje so igrali v dveh polfinalnih skupinah. V prvi skupini je zmagala ekipa šolskega centra Iskra Kranj, v drugi pa gimnazija Jesenice, ki je v polfinalu premagala tehnično čevljarsko šolo z 2:0 (15:3, 15:5) in gimnazijo Kranj prav tako z 2:0 (15:3, 15:8). V finalu so se torej srečali z ekipo Iskra Kranj. Jeseničani so z dobro igro nadigrali Kranjčane in zmagali 2:0 (15:12, 15:2). S to zmago so si zagotovili prvo mesto in udeležbo na republiškem prvenstvu srednjih šol, ki bo maja v Ljubljani. Prav tako kot fantje so tudi dekleta igrala v dveh polfinalnih skupinah. V prvi skupini si je zagotovila vstop v finale ekipa ESS Jesenice. Premagala je ekipo ESS Kranj z 2:0 in ekipo srednje tekstilne šole iz Kranja prav tako z 2:0.

V drugi polfinalni skupini so zmagale dijakinje jeseniške gimnazije, ki so premagale ekipo ESS Radovljica z 2:1 (11:15, 15:5, 15:3) in ekipo kranjske gimnazije z 2:0 (15:2, 15:4). Finale je bil zelo zanimiv, saj sta ekipi gimnazije in ESS z Jesenic prikazale dobro in izenačeno igro. Z enkoliko bolj izpopolnjeno tehnično igro je zmagala ekipa gimnazije z rezultatom 2:0 (15:11, 15:10).

Zanimivost tega tekmovanja je v tem, da so vse ostale ekipe pokazale precej slabšo igro, pa čeprav imajo boljše pogoje za trening. Vse tri jeseniške ekipe so vnovič dokazale, da so boljši nasprotnik in da bodo morale ostale ekipe pričeti z resnejšim delom, če bodo hotele dohiteti Jeseničane. Tako na takšnih tekmovanjih ne bi izstopala vedno le ena ekipa, ampak bi bila tekmovanja na enakovredni kvalitetni ravni in mnogo bolj privlačna in zanimiva, kot so bila do sedaj.

PIONIRSKA KOŠARKARSKA ŠOLA

Košarkarsko igrišče v Podmežaklju je spet oživel. Člansko moštvo je že v polnem tekmovalnem zagonu, s tekmovanjem so pričeli tudi mladinci in pionirji, medtem ko kadeti in pionirke šele pričenjajo s tekmovanjem. Sklepi občnega zbora se že počasi uresničujejo. Novi tehnični odbor, ki ga vodi Vinko Rotar, si je zadal nalogo, da ponovno vso skrb posveti mladim košarkarjem. Prvi korak je narejen. V sodelovanju z obema jeseniškima osnovnima šolama so bili za pionirsko žensko in moško ekipo izbrani najboljši, ki so že sodelovali na področnih šolskih tekmovanjih. Ker pa je bilo nekaj let nazaj, zaradi pomanjkanja trenerjev, delo z mladimi košarkarji preslabo, se je uprava kluba odločila, da ponovno organizira PIONIRSKO KOŠARKARSKO ŠOLO.

Starši, ne zamudite prilike in pošljite vaše otroke v športni park v Podmežaklju. Ponuja se možnost, da vaši otroci že sedaj krepijo svoje telo ter ob šolskih obveznostih dvakrat na teden sprostijo svojo mladostno energijo na košarkarskem igrišču.

Košarkarska šola se bo pričela 15. maja, vpis pa bo v ponedeljek, sredo in petek ob 18. uri na igrišču v Podmežaklju, in sicer za pionirje letnik 1961 in mlajše ter pionirke letnik 1960 in mlajše.

LUKA

ŠE EN USPŠEH ŠSD KOVINAR

V soboto, 20. aprila je bilo v telovadnici OŠ Tone Čufar na Jesenicah srečanje II. ženske lige v odbojki med OK Koper in ŠSD Kovinar. Zmagala je ekipa ŠSD Kovinar z rezultatom 3:0 (15:9, 15:5, 15:9). Odbojkarice ŠSD Kovinar so bile veskozi boljši nasprotnik, čeprav niso pokazale take igre, kot smo pričakovali. Posebno na servisih niso bile zanesljive. To pa je nasprotnik znal izkoristiti, saj so v začetku prvega seta z nekoliko zanesljivejšo igro resno ogrožile domačinke. Te pa so zaigrale nekoliko bolje in kočno le nadigrale Koprčanke.

Za ŠSD Kovinar so nastopile: Volarič, Brun, Rožanc, Zupan, Tomažič, Bergant, Cvetkovič in Makovec.

Pika

JESENICE VODIJO

Jeseničani so v soboto gladko, z rezultatom 3:0 (2, 5, 3), opravili z ekipo Kamnika. Čeprav so manjkali trije standardni igralci (Kavčič, Erjavec, Rajgelj), so ostali prikazali dobro odbojko in gostje so zbrali v

vseh setih le deset točk. Skoraj neverjetno je, kako je Kamnik v letošnji sezoni popustil saj vemo, da je še preteklo leto igral v II. zvezni ligi. Po prikazani igri pa se verjetno ne bo rešil izpada iz lige.

Za Jesenice so nastopili: Rössler, Divjak, Bogataj, Kovač, Bergelj, Mežek, Strnad, Demšar.

Po letu premora zaradi poškodbe je spet nastopil Mežek, ki se je uspešno vključil v ekipo. V tem kolu je prišlo do spremembe v vrhu lestvice. Vodstvo so prevzele Jesenice, saj je Sava doma izgubila z ekipo Bleda, ki je prikazal odlično igro. Boj za slovenskega prvaka prehaja v zanimiv zaključek. Vsi favoriti se v zadnjih kolicah srečajo med seboj. Tako Jeseničani gostujejo pri ekipah Bleda in Branika, doma pa igrajo s Savo. Bled igra doma z Jesenicami in Mežico, gostuje pa pri Braniku in Gaberju. Sava pa gostuje na Jesenicah in v Mežici in doma igra z Branikom. Seveda ima možnosti tudi ekipa Mežice, vendar je njen razpored tekem manj ugoden, ker igra z Bledom na Bledu. Torej se nam obeta do konca lige zanimiv razplet. Upamo, da Jeseničani ne bodo popustili, saj jih resnično čakajo težke preizkušnje.

P.

Uspešni so bili: Muharemovič 2, Čampa 1, Mihelič 2, Pirih D. 5, Lozar 4, Vauhnik 15, Šmid 1, Vujačić 15, Noč 10.

JESENICE : SAVA (ML.)
50:43 (24:15)

Jesenice, 2. aprila, prvenstvena tekma 1. kola II. mladinske lige ljubljansko-gorenjske podzveze.

Po enoletnem premoru so jeseniški mladinci zopet zaigrali v prvenstvu in v otvoritveni tekmi zmagali. Ker je bila po dolgem času to njihova prva prvenstvena tekma so imeli igralci precej treme. Z dobro igro v obrambi pa so uspeli doseči prednost, ki jim je kljub nervoznemu zaključku prinesla prvo zmago. Za veliko borbenost velja pohvaliti vso ekipo.

Nastopili so: Beznik, Gorenc, Ličof 9, Varl, Cetina 4, Gazvoda 6, Oblak, Smolej, Pirih P. 18, Surjan, Janjič 11, Berginc 2.

KROJ : JESENICE (ML.)
75:40 (28:22)

Škofja Loka, 4. maja, prvenstvena tekma 2. kola II. mladinske lige ljubljansko-gorenjske podzveze.

V drugem kolu so morali jeseniški mladinci v goste k najmočnejšemu moštvu v ligi, h Kroju, katerega igralci so povprečno leto starejši. Na pot so odšli brez Janjiča, ki si je poškodoval roko. V prvem polčasu so pokazali odlično igro v obrambi saj so se morali igralci Kroja omejevati na mete od daleč. V 5. minuti drugega polčasa je bil rezultat 32:27 za moštvo Kroja. Na nesrečo Jeseničanov se je tokrat poškodoval še Cetina, ki je moral do konca tekme z igrišča. Igralci Kroja so zaigrali presing in vodili tri minute pred koncem z rezultatom 55:38. V zadnjih treh minutah so zaigrali cono presing in dosegli dvajset točk, Jeseničani pa le dve. To se je zgodilo predvsem zato, kar je od bekovske trojke Janjič, Cetina, Ličof le slednji ostal na igrišču in sam ni uspel razbiti presinga domačinov.

Nastopili so: Gorenc, Ličof 25, Varl, Cetina 3, Pivač, Gazvoda 2, Oblak 6, Smolej, Pirih P. 4, Surjan, Berginc.

V nedeljo, 11. maja, ob 10. uri bo na Jesenicah prvenstvena mladinska tekma med Jesenicami in Savskim naseljem.

N. I.

ZAČELO SE JE GORENJSKO PRVENSTVO V BALINANJU

Letošnje ekipno prvenstvo Gorenjske, ki je potekalo v dveh predtekmovalnih skupinah na Jesenicah in v Radovljici s povratnimi srečanji v Kranju in Škofji Loki, se je končalo v nedeljo, 4. maja. V soboto 10. maja bo na Jesenicah in v nedeljo 11. maja v Radovljici še finalni turnir, ki bo odločil o prvaku Gorenjske. To pravico so si priborile iz I. skupine ekipe BK Jesenice in Borca iz Kranja, iz II. skupine BK Radovljica in Trata iz Škofje Loke. Te štiri ekipe bodo tudi v medsebojnih dvobojih odločale, katere dve ekipi bosta zastopali Gorenjsko na slovenskem prvenstvu, ki bo junija v Postojni.

Vsem nastopajočim ekipam v predtekmovalju se je poznalo, da nimajo še dovolj treninga saj je sneg, ki je zapadel v aprilu preprečil, da bi začeli trenirati že preje. Jeseničani so v svoji skupini premagali vse svoje nasprotnike in sicer:

na Jesenicah: v Kranju:

Huje (Kranj)	13:7	13:12
Lesce	13:11	13:2
Borac (Kr.)	13:8	13:3

Za ekipo Jesenic so igrali: C. Krivec, A. Dornik, A. Bazo, J. Domevšek, N. Gučanac.

K

Košarka

JESENICE : ELEKTRA
73:67 (32:30)

Jesenice, 26. aprila, prvenstvena tekma 2. kola v I. SKL — B, gledalcev 200, sodila sta Oblak in Gomboš (Ljubljana).

Po uspešnem začetku v 1. kolu z zmago v Ilirski Bistrici, so se Jeseničani srečali na domačem igrišču s kandidatom za najvišja mesta v B ligi z moštvom Elektre iz Šoštanj, ki je okrepljena z bivšim igralcem Kovinotehne Jeričem.

Kljub hladnemu vremenu se je na igrišču zbralo precejšnje število gledalcev, v dokaz popularnosti te športne panoge na Jesenicah. Jeseničani so pričakovali, da bodo gostje igrali conso obrambo, vendar so leti presenetili in zaigrali v obrambi man-to-man (mož na moža). Enako obrambo so igrali tudi Jeseničani.

Ves prvi polčas je minil v enakovredni igri, v kateri so gostje imeli celo majhno prednost. Ker domačini niso uspeli narediti preobrata so ob koncu prvega polčasa zaigrali cono presing in prvi polčas odločili v svojo korist, z majhno razliko, ki je zagotavljala negotovost tudi v nadaljevanju.

Tudi v drugem polčasu so gostje povedli in ves čas držali razliko štirih do šestih točk. Štiri minute pred koncem so Jeseničani vzeli minuto odmora. Trener Božič se je odločil, da še enkrat poskusi s cono

skim presingom preobrniti rezultat. Rezultat te igre je bil šestnajst doseženih točk in samo šest prejetih, kar je pomenilo pomembno zmago.

Uspešni so bili: Bizjak 2, Mihelič 4, Pirih D. 19, Vauhnik 25, Vujačić 14, Čampa 5, Noč 4.

Tretje kolo prvenstva je bilo na sporedu v sredo, 7. maja, ko so Jeseničani gostovali v Radencih proti moštvu Radenske. Naslednje sredo, 14. maja, bo ob 19.30 na Jesenicah, prvenstvena tekma med Jesenicami in Bežigradom 74, moštvom, ki ga mnogi smatrajo za najmočnejše v ligi.

SAVA : JESENICE 45:54
(26:25)

Kranj, 23. aprila, polfinalna tekma za pokal na področju Gorenjske, sodila sta Poljšak in Lampret (Kranj).

V tekmovanju za pokal so Jeseničani premagali Savo iz Kranja in se uvrstili v finale tekmovanja na področju Gorenjske, kjer se bodo najverjetneje srečali na domačem igrišču z moštvom Triglava. Sava je v začetku pripravila majhno preseenečenje, saj je v začetku že vodila z rezultatom 18:7. Jeseničani so se nato zbrali in do konca prvega polčasa zmanjšali razliko. V drugem polčasu so zaigrali še bolje in zanesljivo zmagali.

Ekipa jeseniških skakalcev, ki nas je v pretekli sezoni uspešno zastopala na tekmovanjih doma in na tujem. Z leve proti desni stojijo: Karel Krznarič, Peter Stefančič, trener radeških pionirjev Janko Pagon, Janez Demšar, trener članov in mladincev Stanko Smolej — čepijo: Jože Dovžan, Andrej Cuznar, Miha Rožič, Ivo Zupan in Franci Langus.

Maketo Kroke, kakršna je bila v 19. stoletju, sta izdelala v našem tehničnem muzeju Miloš Magolič in maketar Marjan Dolnišek.

